

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

İSTANBUL SARIYER BELEDİYESİ

2021 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2022

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	9
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	10
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	10
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	11
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	12
7.	DENETİM BULGULARI.....	13
8.	EKLER.....	90

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu	3
Tablo 2: 2021 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	4
Tablo 3: 2021 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	4
Tablo 4: 2021 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu.....	5
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri.....	6
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri.....	6
Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler	7
Tablo 8: Belediye Şirketlerinin Hissedarı Olduğu Şirketler	7
Tablo 9: TEDAŞ'a Yapılan Trafo Alanı Tahsisleri	29
Tablo 10: Yaptırımların Uygulanmadığı Kira Sözleşmeleri	39
Tablo 11: İdarenin Son 3 Yıllık Bütçe Gelirleri.....	62
Tablo 12: İdarenin Son 3 Yıla Ait Borçlanma Sınırları	62
Tablo 13: İdarenin Son 3 Yıla Ait Toplam Borç Stoku	63
Tablo 14: Borçlanma Haddi-Borçlanma Stoku Farkı	63
Tablo 15: Doğrudan Temin ve Pazarlık Usulüyle Yapılan Alım ve Yapım İşlerinde Ödenek Sınırı Aşımı	68

KISALTMALAR

AŞ	Anonim Şirket
ÇTV	Çevre ve Temizlik Vergisi
İBB	İstanbul Büyükşehir Belediyesi
KDV	Katma Değer Vergisi
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
TEDAŞ	Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi
TL	Türk Lirası
TÜM-BEL-SEN	Tüm Belediye ve Yerel Yönetim Hizmetleri Emekçileri Sendikası
ÜFE	Üretici Fiyat Endeksi
YİKOB	Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. İdarenin Mülkiyetinde, Yönetiminde veya Kullanımındaki Taşınmazların Envanter Çalışmalarının Tamamlanmaması ve Buna Bağlı Olarak Muhasebe Bilgilerinin Güncellenmemesi
2. Duran Varlıklar Amortisman Defterinin Tutulmaması ve Varlıkların Her Birinin İlgili Hesaplarda Ayrıntı Koduyla Gösterilmemesi Nedenleriyle Gerçeğe Uygun Amortisman Ayrılamaması
3. İdareye Bağışlanan Taşınmazların Muhasebe Kaydının Yapılmaması
4. İdareye Bağışlanan ve Yol Bakım ve Onarımında Kullanılan Asfaltın Muhasebe Kayıtlarına Alınmaması
5. İdarece Satılan Arsaların Muhasebe Çıkışlarının Kayıtlı Değeri Üzerinden Yapılması Gerekirken Satış Değeri Üzerinden Yapılması
6. Belediye Şirketinden Doğrudan Hizmet Alımı Suretiyle Çalıştırılan Personel İçin Kıdem Tazminatı Karşılığı Ayrılmaması
7. Gelirlerden Alacaklar Hesap Gruplarının Gelir Servisindeki Kayıtlı Tahakkuk Tutarları ile Mali Tablolardaki Tahakkuk Tutarlarının Uyumlu Olmaması

B. Diğer Bulgular

1. Kiraya Verilen Taşınmazların ve Kira Gelirlerinin Muhasebe Kayıtlarında İzlenmemesi
2. Önceki Yıllarda Gerçekleştirilen Bazı Mal ve Hizmet Alımlarının Cari Yılda Bütçe Emanetlerinde Muhasebeleştirilmesi
3. Taşınmaz Tahsisi Açısından Kamu Kurum ve Kuruluşu Niteliğinde Olmayan Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketine Taşınmaz Tahsisi Yapılması
4. Hazineye Devri Gereken Taşınmazların Devredilmemesi
5. İdare Tarafından Şartlı Bağış Olarak Alınan Taşınmazın İmar Durumuna Aykırı Olarak Kullanılması

6. Ecrimisilin Olağan Bir Taşınmaz Yönetim Şekline Dönüştürülmesi ve Ecrimisil Tahsilat Oranının Düşük Seviyede Olması
7. Ecrimisil Karşılığı Kullandırılan Bazı İdare Taşınmazlarının Ecrimisil Bedellerinin Tespitinde Hatalı Uygulamaların Bulunması
8. Sözleşme Yükümlülüğünü Yerine Getirmeyen Kiracılara Mevzuatında ve Kira Sözleşmelerinde Öngörülen Yaptırımların Uygulanmaması
9. Belediye Sınırları İçinde Bulunan ATM Alanlarının Ücret Tarifesindeki Bedeller Üzerinden Kullandırılması
10. Eğlence Vergisi Mükellefi Olan Bazı İş Yerlerinde Tahakkuk ve Tahsilat İşleminin Yapılmaması
11. Gecekondu Fonu Gelirlerinin Takip ve Tahsili ile Kullanılmasında Hatalı İşlemlerin Yapılması
12. Yapı Ruhsatı Aşamasında İdarece Tahsil Edilmesi Gereken Otopark Bedellerinin Büyükşehir Belediyesine Gönderilmesi
13. Kazı Bedellerine İlişkin Büyükşehir Belediyesi Tarafından İdareye Aktarılması Gereken Tutarların Tahsil Edilmemesi
14. Büyükşehir Belediyesi Tarafından Gönderilmesi Gereken Otopark Gelirleri Payının Takip Edilmemesi
15. Bazı İşletmelerin İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmaksızın Faaliyette Bulunması ve Buna Bağlı Olarak İşyeri Açma İzni Harcının Tahsil Edilmemiş Olması
16. Banka Kartları ve Kredi Kartları ile Yapılan Tahsilatların İdarenin Kamu Sermayeli Banka Hesaplarına Mevzuatta Belirlenen Sürelerde Aktarılmaması
17. Hacedilemeyen Gelirlerin Ayrı Banka Hesaplarında İzlenmemesi
18. Belediyenin Bazı Dolu Müdür Kadrolarına Görevlendirme Yapılması
19. İşçilerin Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmaması
20. İç Denetçi Kadrosunda Bulunan Personelin Fiilen Bu Görevi Yapmaması

21. Mevzuatında Öngörülen Oranda Engelli Personel Çalıştırılmaması
22. Taşınır İşlemlerinde Mevzuata Aykırı Uygulamaların Bulunması
23. Borç Stokunun Borçlanma Sınırının Üzerinde Olması
24. Bütçe Emanetleri Hesabında Kayıtlı Tutarların Muhasebe Kayıtlarına Alındığı Sıraya Göre Ödenmemesi
25. Yevmiye Defterinde Boş Yevmiye Numaralarının Bulunması ve Geçmişe Yönelik Kayıt Yapılması
26. Parasal Limitler Dâhilinde Yapılan Mal ve Hizmet Alımları ile Yapım İşlerinde, Bütçeye Konulan Ödeneğin %10'unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması
27. Bazı Avans ve Kredilerin Yasal Süre İçinde Mahsup Edilmemesi
28. Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılan Alımlarda Mevzuata Aykırılıklar Bulunması
29. Sayıştay İlamlarının İnfaz Edilmemesi
30. Sarıyer Halk Kart ile Yapılan Nakdi Sosyal Yardımlarda Hatalı Uygulamaların Bulunması
31. İdarenin İşlettiği Çocuk Gündüz Bakım Evleri İçin İdare Bütçesinden Harcama Yapılması ve Ücret Tarifesinin Hatalı Belirlenmesi
32. Kalkınma Ajansı Payının Süresinde Aktarılmamasından Dolayı Gecikme Zammı Ödenmesi
33. Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Ait Katkı Payının Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığına Gönderilmemesi
34. Telekomünikasyon Altyapı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedellerinin Alınmaması
35. Ulusal Bayram Günlerinde Çalışan İşletmelerden Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcı Alınmaması
36. Sosyal Denge Sözleşmesinde Sosyal Denge Tazminatı Ödenmesinin Dışında Başka Konulara İlişkin Düzenlemelerin Yer Alması
37. Genel Bütçeye Aktarılması Gereken 2018 Yılı ve Öncesine Ait Asgari Ücret Destek Primlerinin Aktarımı Yapılmayarak İdarenin Emanet Hesaplarında Tutulmaya Devam Edilmesi

---

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Sarıyer Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde, genel yönetim kapsamında yer almakta olup faaliyetlerini 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir. Belediye, büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan bir ilçe belediyesidir ve belediyenin sınırları, bulunduğu ilçenin mülki sınırlarıdır.

Kamu İdaresinin temel mevzuatı 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile 5393 sayılı Belediye Kanunu olup bu Kanunlarda kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. Bununla birlikte görev, yetki, imtiyaz ve sorumlulukları diğer ilgili kanun ve yönetmeliklerde de düzenlenmiştir.

5216 sayılı Kanun'un 7'nci maddesinde, büyükşehir belediyelerinin ve büyükşehir ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri ayrıntılı bir şekilde sayılmıştır. Söz konusu görev ve yetkiler genel olarak 5393 sayılı Kanun'da belirtilen görev ve yetkilerin paylaşımından ibarettir. Büyükşehir kapsamındaki belediyeler arasında hizmetlerin yerine getirilmesi bakımından uyum ve koordinasyonun büyükşehir belediyesi tarafından sağlanması da hüküm altına alınmıştır. Büyükşehir belediyelerinin, kendi sınırları içerisinde yer alan ilçe belediyelerinin imar uygulamalarını denetleme yetkisi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyeleri hakkında 5393 sayılı Kanun'da yer verilen yetki, imtiyaz ve muafiyetlerin geçerli olduğu da mezkûr Kanun'da belirtilmiştir.

5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, itfaiye, mezarlıklar, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracığı bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm

---

ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinde; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, temiz su atık su tesisleri kurup işletmek, ulaşım hizmetlerini görmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5393 sayılı Kanun'a göre ilçe belediyesinin organları; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanıdır.

Sarıyer Belediyesinin karar organı olan Sarıyer Belediye Meclisi, biri Belediye Başkanı olmak üzere 38 üyeden oluşmaktadır.

Belediye teşkilâtı, norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, itfaiye, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır. 5393 sayılı Kanun'a istinaden belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, beldenin nüfus sayısına göre en çok dört belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilmektedir.

Sarıyer Belediyesinin teşkilat yapısında, doğrudan Başkana bağlı 5 adet birim belirlenmiştir. Bunlar Özel Kalem Müdürlüğü, Teftiş Kurulu Müdürlüğü, İç Denetim Birim Başkanlığı, Zabıta Müdürlüğü ve Fen İşleri Müdürlüğüdür. Başkana bağlı memurlar arasından atanan 4 başkan yardımcısı, meclis üyeleri arasından atanan 2 başkan yardımcısı görev yapmaktadır. Belediyenin 28 hizmet birimi, alan ve amaçlarına göre ilgili başkan yardımcılığına bağlıdır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan belediye personeline ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	777	311
Sözleşmeli Personel	-	53
Kadrolu İşçi	233	102
Geçici İşçi	-	-
Toplam	1010	466
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	-	2179

Belediyenin doğrudan ve/veya dolaylı hissedarı olduğu toplam 2 şirket bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Sarıyer Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Sarıyer Belediyesinin 2021 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2021 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu 1	Giderin Türü	Geçen Yıldan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe İle Verilen Ödenek (TL)	Eklene / Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
1	Personel Giderleri	0,00	75.594.000,00	6.890.400,00	82.484.400,00	81.289.339,66	1.195.060,34	0,00
2	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	0,00	10.131.000,00	3.880.700,00	14.011.700,00	13.608.837,48	402.862,52	0,00
3	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	0,00	365.246.000,00	19.734.000,00	384.980.000,00	379.118.954,38	5.861.045,62	0,00
4	Faiz Giderleri	0,00	2.000.000,00	24.500,00	2.024.500,00	2.024.496,05	3,95	0,00
5	Cari Transferler	0,00	17.070.000,00	688.900,00	17.758.900,00	16.810.638,59	948.261,41	0,00
6	Sermaye Giderleri	0,00	33.320.000,00	-4.018.500,00	29.301.500,00	29.161.500,25	139.999,75	0,00
7	Sermaye Transferleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
8	Borç Verme	0,00	200.000,00	-200.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
9	Yedek Ödenek	0,00	27.000.000,00	-27.000.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam		0,00	530.561.000,00	0,00	530.561.000,00	522.013.766,41	8.547.233,59	0,00

Sarıyer Belediyesinin 2021 mali yılı bütçesi ile 530.561.000,00 TL ödenek öngörülmüştür. Yıl içinde 522.013.766,41 TL bütçe gideri yapılmış, 8.547.233,59 TL ödenek iptal edilmiştir.

Tablo 3: 2021 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	361.361.000,00	312.035.448,17	3.598.639,08	308.436.809,09	85,35
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	22.300.000,00	17.766.513,90	43.035,69	17.723.478,21	79,48
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	900.000,00	65.400,00	0,00	65.400,00	7,27
05- Diğer Gelirler	143.000.000,00	176.697.511,15	144.218,37	176.553.292,78	123,46

06- Sermaye Gelirleri	3.000.000,00	39.193.499,53	0,00	39.193.499,53	1.306,45
08-Alacaklardan Tahsilat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
09- Red ve İadeler	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	530.561.000,00	545.758.372,75	3.785.893,14	541.972.479,61	102,15

Buna göre 2021 yılında net bütçe geliri %102,15 seviyesinde gerçekleşmiştir. Yıl içerisinde satışı yapılan taşınmazlar dolayısıyla Sermaye Gelirleri (%1.306,45) beklentinin çok üzerinde gerçekleşirken; Alınan Bağış ve Yardımlar (%7,27) ise beklenenin çok altında gerçekleşmiştir. Vergi gelirleri (%85,35), teşebbüs ve mülkiyet gelirleri (%79,48) ve diğer gelirler ise (%123,46) oranında gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2021 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe (Başlangıç) Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01-Personel Giderleri	75.594.000,00	81.289.339,66	107,53
02-Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	10.131.000,00	13.608.837,48	134,33
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	365.246.000,00	379.118.954,38	103,80
04- Faiz Gideri	2.000.000,00	2.024.496,05	101,22
05- Cari Transferler	17.070.000,00	16.810.638,59	98,48
06- Sermaye Giderleri	33.320.000,00	29.161.500,25	87,52
07- Sermaye Transferleri	0,00	0,00	0,00
08- Borç Verme	200.000,00	0,00	0,00
09- Yedek Ödenekler	27.000.000,00	0,00	0,00
Toplam	530.561.000,00	522.013.766,41	98,39

Buna göre 2021 yılında bütçe giderleri %98,39 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderlerinde başlangıç bütçesinde öngörülen tutar %34,33 oranında aşılmıştır. Personel harcamalarına ilişkin gider kalemleri beklenenin üstünde %107,53 olarak gerçekleşirken, sermaye giderleri ve cari transferler beklenenin altında gerçekleşmiştir.

Belediyenin bütçe gelirleri ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2020 yılının 2019 yılına, 2021 yılının 2020 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2019 Yılı (TL) (A)	2020 Yılı (TL) (B)	2021 Yılı (TL) (C)	2020-2019 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2021-2020 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	214.591.346,78	246.447.661,37	312.035.448,17	14,85	26,61
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	13.646.736,49	15.611.908,84	17.766.513,90	14,40	13,80
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	539.323,24	5.450,00	65.400,00	-98,99	1.100,00
Diğer Gelirler	118.463.703,25	179.963.900,22	176.697.511,15	51,91	-1,82
Sermaye Gelirleri	38.853.341,33	2.136.216,10	39.193.499,53	-94,50	1.734,72
Toplam	386.094.451,09	444.165.136,53	545.758.372,75	15,04	22,87
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	5.994.177,30	3.204.485,22	3.785.893,14	-46,54	18,14
Net Toplam	380.100.273,79	440.960.651,31	541.972.479,61	16,01	22,91

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2021 yılında gelirler bir önceki yıla göre 101.011.828,30 TL'lik (%22,91) artış göstermiştir. Bu çerçevede; diğer gelirlerde 3.266.389,07 TL (%1,82) azalış meydana gelmişken alınan bağış ve yardım ile özel gelirlerde 59.950,00 TL (%1.100,00), vergi gelirlerinde 65.587.786,80 TL (%26,61), sermaye gelirlerinde 37.057.283,43 TL (%1.734,72) artış toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2019 Yılı (TL) (A)	2020 Yılı (TL) (B)	2021 Yılı (TL) (C)	2020-2019 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2021-2020 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	65.680.636,97	71.166.207,36	81.289.339,66	8,35	14,22
SGK Devlet Prim Giderleri	8.461.789,24	9.423.958,55	13.608.837,48	11,37	44,41

Mal ve Hizmet Alım Giderleri	294.872.458,76	302.987.469,44	379.118.954,38	2,75	25,13
Faiz Giderleri	5.125.754,82	3.093.497,50	2.024.496,05	-39,65	-34,56
Cari Transferler	11.831.227,74	62.888.336,30	16.810.638,59	431,55	-73,27
Sermaye Giderleri	17.615.212,08	15.859.207,73	29.161.500,25	-9,97	83,88
Sermaye Transferleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Borç Verme	3.775.000,00	0,00	0,00	-100,00	0,00
Toplam	407.362.079,61	465.418.676,88	522.013.766,41	14,25	12,16

Belediyenin bütçe giderleri toplamı 2021 yılında 2020 yılına göre 56.595.089,53 TL (%12,16) artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; 2021 yılında personel giderlerinin 10.123.132,30 TL (%14,22), sosyal güvenlik kurumlarına devlet prim giderlerinin 4.184.878,93 TL (%44,41), mal ve hizmet alım giderlerinin 76.131.484,94 TL (%25,13) arttığı görülmektedir. Bu artışa karşılık cari transferler 46.077.697,71 TL (%73,27) azaltılmış ve bütçe dengeliği sağlanmaya çalışılmıştır.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın Belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2021 yılı Faaliyet Gideri 534.375.126,41 TL, Faaliyet Geliri 598.726.501,70 TL olup Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ise 64.351.375,29 TL olarak gerçekleşmiştir.

Sarıyer Belediyesinin doğrudan ve/veya dolaylı hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir:

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	SARBEL ORGANİZASYON TEMİZLİK SPOR HİZMETLERİ İNŞAAT GIDA SAN ve TİC AŞ	15.000.000,00	15.000.000,00	100

Tablo 8: Belediye Şirketlerinin Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Belediye Şirketi	Hissedar Olduğu Şirket	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediye Şirketinin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Belediye Şirketinin Hisse Oranı (%)
1	SARBEL ORGANİZASYON TEMİZLİK SPOR HİZMETLERİ İNŞAAT GIDA SAN ve TİC AŞ	SARFİT SPOR HİZMETLERİ TURİZM REKLAMCILIK SAN ve TİC AŞ	2.400.000,00	2.400.000,00	100

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Sarıyer Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibariyle belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
  - 1) Bilanço
  - 2) Faaliyet sonuçları tablosu
  - 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
  - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
  - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu

- 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
- 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
- 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
- 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
- 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde

---

---

zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge

---

ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İç kontrol sistemi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun Beşinci kısmında düzenlenmiştir. İç kontrol; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.

Kurumun muhasebe ve mali işlemleri ile mali raporlarının güvenilirliği, büyük ölçüde etkili bir iç kontrol sisteminin varlığına bağlıdır. Bunun için de, öncelikle, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu gereğince, bu Kanun'a tabi kurumların, iç kontrol amacına yönelik gerekli düzenlemeleri yapmaları gerekmektedir. Bu amaçla, iç kontrol ve iç denetim birimlerinin oluşturulması, kontrol faaliyetlerinin yürütülmesi, iç denetim faaliyetleri ve denetim sonuçlarının değerlendirilmesi, bilişim sisteminin güvenilirliği için gerekli tedbirlerin alınması, mali işlem süreçleriyle ilgili olarak her türlü bilgi iletişiminin kolaylıkla sağlanması, üst yönetimce de kontrol faaliyetlerinin izlenmesi ve desteklenmesi büyük önem kazanmaktadır.

Görev ve yetkileri çerçevesinde, malî yönetim ve kontrol süreçlerine ilişkin standartlar ve yöntemler Hazine ve Maliye Bakanlığınca, iç denetime ilişkin standartlar ve yöntemler ise İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenir, geliştirilir ve uyumlaştırılır. Bunlar ayrıca, sistemlerin koordinasyonunu sağlar ve kamu idarelerine rehberlik hizmeti verir.

31.12.2005 tarihli ve 26040 (3. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesinde, iç kontrol standartlarının, merkezi uyumlaştırma görevi çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenip yayımlanacağı, kamu idarelerinin, malî ve malî olmayan tüm işlemlerinde bu standartlara uymakla ve gereğini yerine getirmekle yükümlü bulunduğu, ayrıca Kanun'a ve iç kontrol standartlarına aykırı olmamak koşuluyla, idarelerce görev alanları çerçevesinde her

---

türlü yöntem, süreç ve özellikle işlemlere ilişkin standartlar belirlenebileceği belirtilmiştir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanarak 26.12.2007 tarihli ve 26738 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile kamu idarelerinde iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi amacıyla 18 standart ve bu standartlar için gerekli 79 genel şart belirlenmiştir.

Bu kapsamda;

2014 yılında İç Kontrol Uyum Eylem Planı hazırlanmış olup sonrasında herhangi bir revize çalışması yapılmamıştır. İç kontrol sistemi ve işleyişinin üst yönetici ve personel tarafından sahiplenilmesi ve desteklenmesi tam olarak sağlanamamıştır. İdaredeki bazı personel Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik’in Ek 1’inde yer alan “Etik Sözleşmesini” imzalamamıştır. İdare organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar açık bir şekilde belirlenmiştir. Yetki devrinin sınırları ise açıkça belirlenmemiş ve yazılı olarak bildirilmemiştir.

Stratejik plan idarenin kendi birimleri ve personelinin katkılarıyla mevzuata uygun olarak hazırlanmıştır. İdarenin yürüteceği program, faaliyet ve projeleri ile bunların kaynak ihtiyacını, performans hedef ve göstergelerini içeren performans programı hazırlanmıştır. İdare, bütçesini stratejik plan ve performans programına uygun olarak hazırlamıştır.

Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar’a uygun olarak kurulmuştur. İdarenin tüm birimlerinde yapılan işlerin iş tanımları yapılmış, bu işlerin süreçleri ve/veya iş akış şemaları çıkarılmıştır. Yönetimin ihtiyaç duyduğu gerekli bilgileri ve raporları üretecek ve analiz yapma imkânı sunacak bir yönetim bilgi sistemi mevcuttur. Ancak tam olarak etkili değildir. Faaliyet sonuçları ve değerlendirmeler idare faaliyet raporunda gösterilmekte ve duyurulmaktadır.

Belirtilen hususlar kapsamında, İdarede mevcut iç kontrol sisteminin kurulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi yönünde, yürürlükteki iç kontrol mevzuatının gereklerinin kısmen yerine getirildiği değerlendirilmektedir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

İstanbul Sarıyer Belediyesinin 2021 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan; geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve

---

---

tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: İdarenin Mülkiyetinde, Yönetiminde veya Kullanımındaki Taşınmazların Envanter Çalışmalarının Tamamlanmaması ve Buna Bağlı Olarak Muhasebe Bilgilerinin Güncellenmemesi

Taşınmaz tapu bilgilerini fiili durumla uyumlulaştırma, numaralandırma, dosyalama, cins tashihi işlemlerinin tamamlanmadığı ve bunlara bağlı olarak da muhasebe bilgilerinin güncellenemediği görülmüştür.

Taşınmazların yönetimi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun 44, 45, 47 ve 60’ıncı maddelerinde düzenlenmiştir. Hazine ve Maliye Bakanlığınca; 5018 sayılı Kanun’un 44, 45 ve 60’ıncı maddelerine dayanılarak Kanun kapsamında olan kurum ve kuruluşların mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların kaydına ve icmallerinin düzenlenmesine ilişkin usul ve esasları belirlemek üzere Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik çıkarılmıştır.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik’in 1’inci maddesinde, Yönetmelik’in amacının; genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile bu idarelere bağlı ve Kanun kapsamında olan kurum ve kuruluşların mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların kaydına ve icmal cetvellerinin düzenlenmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemek olduğu belirtilmiş ve Yönetmelik’in diğer maddelerinde kamu idarelerinin tasarrufunda bulunan taşınmazların kaydına ve buna ilişkin cetvellerin tutulmasına ilişkin usul ve esaslar ile bu işlemlerle ilgili görev, yetki ve sorumluluklar belirlenmiştir.

Yönetmelik’in “Kayıt ve Kontrol İşlemleri” başlıklı 5’inci maddesine göre;

Taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleri; kamu idarelerine ait taşınmazların mevcutlarla birlikte içinde bulunulan yılda çeşitli yollarla edinilenlerin ve elden çıkarılanların miktar ve değer olarak takip edilmesi amacıyla kayıt altına alınması olup kayıtların belgeye dayanması esastır. “Tapuda Kayıtlı Olan Taşınmazlar” başlığı altında yer alan taşınmazlar maliyet bedeli üzerinden, bu taşınmazlardan maliyet bedeli belirlenemeyenler ise rayiç değerleri üzerinden kayıtlara alınacaktır.

Taşınmazların rayiç değeri maliki kamu idaresince, başka bir kamu idaresinin yönetiminde veya kullanımında olanlar ise bu idarelerce tespit edilecek ve taşınmazların kayıtlara alınan değeri, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre güncellenecektir. Ayrıca, kayıt işlemleri, taşınmaz giriş ve çıkış kayıtlarının tutulması ve ilgili cetvellere kaydedilmesi süreçlerini kapsamaktadır.

Yönetmelik’in “Taşınmazların numaralandırılması” başlıklı 8’inci maddesine göre;

Kamu idarelerince kaydedilen her taşınmaz için daha önce belirlenmiş taşınmaz numarası var ise bu taşınmaz numarası, yoksa kamu idarelerinin belirleyeceği taşınmaz numarası verilecektir.

Yönetmelik’in “Dosyalama” başlıklı 9’uncu maddesinde; kamu idarelerince kaydedilen her taşınmaz için taşınmaz ile aynı numarayı taşıyan birer dosya oluşturulacağı, dosyalama işleminin nasıl yapılacağı, hangi tasarruf işlemi için ne tür belgelerin ekleneceği ayrıntısıyla düzenlenmiştir.

Yönetmelik’in “Cins tashihlerinin yapılması” başlıklı 10’uncu maddesine göre;

Kamu idarelerince; mülkiyetlerinde, yönetimlerinde veya kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kaydının birbirine uygun olmaması durumunda, taşınmazlar mevcut kullanım şekli ile kayıtlara alınacak olup kamu idareleri taşınmazların cins tashihinin yapılması için gerekli işlemleri yapacaklardır. Tahsis edilen ve üzerinde irtifak hakkı tesis edilen taşınmazlar açısından bu yükümlülük, kullanan idarenin veya gerçek veya tüzel kişilerin durumu tespit eden yazısı üzerine taşınmaz maliki idareye aittir. Ancak cins tashihine ilişkin gerekli belgeler ile buna ilişkin malî yükümlülükler kullanıcılar tarafından karşılanacaktır.

Diğer yandan, aynı Yönetmelik’in Geçici 1’inci maddesinde de, tüm bu taşınmaz kayıt işlemlerinin 31.12.2017 tarihine kadar tamamlanması gerektiği ifade edilmiştir.

Yukarıda belirtildiği üzere, Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik hükümleri gereğince; tapu bilgilerinin temin edilerek fiili envanterin yapılması, mevzuatında belirtilen şekilde kayda esas değerlerinin tespit edilmesi, her bir taşınmaz için numaralandırma, dosyalama ve cins tashihi işlemlerinin yapılması, taşınmaz icmal cetvellerinin konsolide edilmesi, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği gereği taşınmazların mali tablolarında gösterilmesi ve tüm bu taşınmaz kayıt işlemlerinin 31.12.2017 tarihine kadar tamamlanması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, mevzuatında belirtilen süre itibarıyla taşınmaz tapu bilgileri ile fiili durum uyumlulaştırılmasının yapılmadığı ve numaralandırma, dosyalama, cins tashihi işlemlerinin tamamlanamadığı, bunlara bağlı olarak da muhasebe kayıtlarının güncellenemediği ve belirtilen eksikliklerin 31.12.2021 tarihi itibarıyla devam ettiği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, taşınmaz envanter çalışmalarına başlandığı, çalışmaların devam ettiği ifade edilmiştir. Ancak, bulguda belirtilen kayıt ve işlemlerin tamamlanmaması nedeniyle, 2021 yılı bilançosunda 25-Maddi Duran Varlıklar Hesap Grubu hatalı tutarlarla yer almıştır.

Sonuç olarak, taşınmaz tapu bilgileri ile fiili durum uyumlulaştırılması ve numaralandırma, dosyalama, cins tashihi işlemlerinin tamamlanarak muhasebe kayıtlarının güncellenmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Duran Varlıklar Amortisman Defterinin Tutulmaması ve Varlıkların Her Birinin İlgili Hesaplarda Ayrıntı Koduyla Gösterilmemesi Nedenleriyle Gerçeğe Uygun Amortisman Ayrılabilmesi

İdarenin muhasebe sisteminde taşınmazların ayrı ayrı yardımcı hesap kodlarıyla kaydedilemediği, duran varlıklar amortisman defteri tutulmadığı ve tüm taşınmazların toplam değeri üzerinden amortisman ayrıldığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 187'nci maddesinde, bir yıldan fazla kullanılabilen ve yıpranmaya, aşınmaya veya kıymetten düşmeye maruz kalan maddi duran varlıklar için amortisman ayrılacağı, bu Yönetmelik kapsamına dâhil kamu idarelerince muhasebe sistemine dâhil edilen maddi duran varlıklardan hangilerinin amortismanına tabi

---

tutulacağı ve bunlara ilişkin uygulanacak amortisman süre, yöntem ve oranları ile ilgili olarak Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenen esas ve usullerin uygulanacağı belirtilmiştir.

Yönetmelik'in 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabına ilişkin "Hesabın Niteliği" başlıklı 202'üncü maddesinde de, bu hesabın, maddi duran varlık bedellerinin ekonomik ömrü içerisinde giderleştirilmesi ve hesaben yok edilmesini izlemek için kullanılacağı; 203'üncü maddesinde ise "Maddi duran varlıklar hesapları için ayrılan amortisman tutarlarının yılsonunda bu hesaba alacak, 630-Giderler Hesabına borç kaydedileceği ifade edilmiştir.

Bu durumda, maddi duran varlıkların her biri için ayrılan amortismanın Yönetmelik'te belirtilen şekilde muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

Diğer yandan, Yönetmelik'in "Tutulacak Diğer Defterler" başlıklı 491'inci maddesinde, kamu idaresinin muhasebesinde tutulması zorunlu defterler arasında "Duran Varlıklar Amortisman Defteri" de sayılmıştır. Bu doğrultuda olmak üzere, Amortisman ve Tükenme Paylarına ilişkin (47) sıra no.lu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nin 9'uncu maddesinde amortisman tabi her bir varlığın, Ek-2'de yer alan Duran Varlıklar Amortisman Defterine kaydedileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; İdarenin muhasebesinde, taşınmazların ilgili duran varlık hesaplarına yardımcı hesap kodlarıyla ayrı ayrı kaydedilmediği; dolayısıyla, 251-Yer Altı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ile 252-Binalar Hesaplarında kayıtlı taşınmazların her biri için ayrı ayrı değil, kümülatif rakam üzerinden amortisman ayrıldığı, Duran Varlıklar Amortisman Defterinin tutulmaması nedeniyle de her bir taşınmaz için ayrılan amortisman tutarının bilinemediği tespit edilmiştir. Ancak denetim esnasında, Belediyenin aktifinde bulunan duran varlık sayısının ve çeşidinin çokluğu, her birinin aktife giriş tarihlerinin ve amortisman oranlarının farklı olması ve "Duran Varlıklar Amortisman Defterinin" kullanılmıyor olması sebebiyle hatalı amortisman hesabının tutarı hesaplanamamıştır.

Belirtilen durumlar itibariyle, duran varlıkların amortisman hesaplamalarında edinim tarihlerinin göz ardı edilmesi, her ne suretle olursa olsun kayıtlardan çıkarma durumunda ilgili duran varlığa ne kadar amortisman ayrıldığına bilinmemesi veya duran varlığın amortisman ayırma süresinin dolmasına rağmen amortisman ayrılmaya devam edilmesi söz konusu olabilecektir. Bu bağlamda, amortisman tutarları da gerçeği yansıtmayacaktır.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, taşınmaz envanter çalışmalarının tamamlanmasıyla amortismanlara yönelik çalışmaların da gerçekleştirileceği

ifade edilmiştir. Ancak, İdarenin envanterinde bulunan yeraltı ve yerüstü düzenleri ile binalara, Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nde yer alan süre ve oranlarda amortisman ayrılmaması ve birikmiş amortismanlar hesabına kaydedilmemesi nedeniyle İdarenin 2021 yılı bilançosunda, 25-Maddi Duran Varlıklar hesap grubu hatalı tutarlarla yer almıştır.

Sonuç olarak, amortisman tutarlarının gerçeğe uygun ayrılmasını temin için amortisman defterinin tutulması ve her bir duran varlık için amortisman işlemlerinin gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 3: İdareye Bağışlanan Taşınmazların Muhasebe Kaydının Yapılmaması

2021 yılı içerisinde muhtelif tarihlerde kamuya terk olarak bağışlanan taşınmazların İdarenin muhasebe kayıtlarında yer almadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Bağış ve yardımlar" başlıklı 17'nci maddesinin ikinci fıkrasında; yapılan her türlü bağış ve yardımın gelir kaydedileceği, nakdi olmayan bağış ve yardımların ise değerlendirmeye tabi tutularak kayıt altına alınacağı düzenlemesi yapılmıştır.

Yönetmelik'in 187'nci maddesinde maddi duran varlıklara ilişkin düzenlemelere yer verilmiş olup maddi duran varlıklar hakkında 2006/10970 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in ilgili hükümlerinin uygulanacağı ayrıca, bağış veya hibe olarak edinilen maddi duran varlıkların varsa bilinen değeri, yoksa değerlemesi yapıldıktan sonra tespit edilen değeri ile hesaplara alınacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, 2021 yılı içerisinde muhtelif tarihlerde olmak üzere toplam 31 adet taşınmazın kamuya terk olarak İdareye bağışlandığı ancak, söz konusu taşınmaz kayıtlarının Emlak ve İstimlak Müdürlüğü tarafından tutulmasına karşın muhasebe kayıtlarında yer almadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, 2022 yılında söz konusu hatalı işlemlere ilişkin düzeltici muhasebe kayıtlarının yapıldığı ifade edilmiştir. Ancak, 2021 yılı içerisinde muhtelif tarihlerde "kamuya terk" olarak İdareye bağışlanan taşınmazların, 31.12.2021 tarihi itibarıyla muhasebe kayıtlarına alınmamış olması nedeniyle, 2021 yılı bilançosunda 25-Maddi Duran Varlıklar Hesap Grubu eksik tutarla yer almıştır.

Sonuç olarak, Belediyeye “kamuya terk” olarak bağışlanan taşınmazların mevzuatında belirtildiği üzere muhasebe kayıtlarına alınması ve mali tablolara yansıtılması gerekmektedir.

BULGU 4: İdareye Bağışlanan ve Yol Bakım ve Onarımında Kullanılan Asfaltın Muhasebe Kayıtlarına Alınmaması

İstanbul Büyükşehir Belediye Meclisi tarafından alınan karar uyarınca ilçe belediyelerinin sorumluluğundaki yolların bakımında ve onarımında kullanılmak üzere İBB tarafından yapılan ve İdarece bu amaçla kullanılan asfalt hibesinin muhasebe kayıtlarına alınmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun tanımlar başlıklı üçüncü maddesinde alınan bağış ve yardımların kamu geliri olduğu ifade edilmiş olup 40'ıncı maddesinde ise kamu idarelerine yapılan her türlü bağış ve yardımın gelir kaydedileceği hüküm altına alınmıştır.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin “Taşınırın kaydı” başlıklı 12'nci maddesinde, kamu idarelerince bütün taşınırın ve bunlara ilişkin işlemlerin kayıt altına alınmasının esas olduğu belirtilmiş ve önceki yıllardan devren gelen taşınır ile içinde bulunan yılda herhangi bir şekilde edinilen veya elden çıkarılan taşınırın miktar ve değer olarak kayıtlarda yer alması gerektiği; Yönetmelik'in 13'üncü maddesinde ise taşınır giriş ve çıkışlarının Taşınır İşlem Fişine dayanılarak yapılacağı, bağış ve yardım yoluyla edinilen taşınırın bağış ve yardımda bulunan tarafından ispat edici bir belge ile değeri belirtilmiş ise bu değer üzerinden kayıtlara alınacağı;

Belirtilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin “Bağış ve yardımlar” başlıklı 17'nci maddesinde de; alınan her türlü bağış ve yardımların gelir kaydedileceği, alınan şartlı bağış ve yardımların, üst yöneticinin onayı ile gelir bütçesinde bağış ve yardımlar bölümüne gelir yazılacağı ve gider bütçesinde bu hizmetin ödeneği varsa bu ödeneğe ekleneceği, yoksa bütçede öngörülen tertibe ödenek yazılarak tahsis amacına uygun harcanacağı;

Yönetmelik'in 150-İlk Madde ve Malzemeler Hesabının işleyişine ilişkin 116'ncı maddesinin birinci fıkrasının (a/2) alt bendinde; bağış ve yardım şeklinde bedelsiz olarak edinilen stokların tespit edilen değerleri üzerinden bu hesaba borç, 600-Gelirler Hesabına alacak kaydedileceği;

Yönetmelik'in 251-Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabına ilişkin 190'ıncı ve 191'inci maddelerinde; bu hesabın herhangi bir işin gerçekleşmesini sağlamak veya kolaylaştırmak için, yeraltında veya yerüstünde inşa edilmiş her türlü yol, köprü, baraj, tünel, bölme, sarnıç, iskele, hark ve benzeri yapılar ile bunların eklenti ve bütünleyici parçalarının ve bunlardan tahsise konu edilenlerin izlenmesi için kullanılacağı, yapılmakta olan yatırımlar hesabında izlenen yeraltı ve yerüstü düzenlerine ilişkin tutarların yatırımın tamamlanıp geçici kabulün yapılması ile birlikte, bu hesaba borç, 258-Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabına alacak kaydedileceği;

Yönetmelik'in 258-Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabının niteliğine ilişkin 204'üncü maddesinde bu hesabın, yapımı süren maddi duran varlıklar için yapılan her türlü madde ve malzeme ile işçilik ve genel giderlerin; geçici ve kesin kabul usulüne tabi olan hallerde geçici kabulün yapıldığını gösteren tutanağın idarece onaylandığı tarihte, diğer hallerde işin fiilen tamamlandığını gösteren belgenin düzenlendiği tarihte, ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılincaya kadar izlenmesi için kullanılacağı;

Yönetmelik'in 600-Gelirler Hesabına ilişkin "Hesabın işleyişi" başlıklı 369'uncu maddesinde ise bedelsiz olarak intikal eden varlıkların, tespit edilen değerleri üzerinden bu hesaba alacak, ilgili varlık hesabına borç kaydedileceği;

İfade edilmiştir.

Bu bağlamda, İBB tarafından hibe edilen asfalt İdare tarafından teslim alındığında; asfaltın stoklanıp peyderpey ya da stoklanmadan doğrudan imalata dâhil edilmesi, yapım işinin devam etmesi ya da geçici kabulün yapılması durumlarına göre Yönetmelik'te açıklanan şekilde muhasebeleştirilmesi gerekmektedir. Diğer bir ifade ile, hibe alınan asfaltın, duruma göre 150, 251, 258 ve 600 no.lu hesaplar üzerinden mali tablolara aktarılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, İBB tarafından 28.06.2021 tarih ve 461 sayılı Meclis Kararı uyarınca yapılan ve İdarece 09.07.2021 tarih ve 58 sayılı Meclis Kararı ile kabul edilen hibe asfaltın bedelinin 2.831.560,11 TL olduğu, asfaltın tamamının "İdare Malı Aşınma Tip 1 Asfaltın (İBB Tarafından Hibe Edilecek Olan) Finisher ile Serilmesi ve Sıkıştırılması Yapım İşİ (Nakliyeler Dâhil)"nde kullanıldığı ve bu işin geçici kabulünün yapıldığı, ancak imalata giren söz konusu asfaltın muhasebeleştirilmediği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, bulguda bahsi geçen eksikliğin giderilmesi için gerekli hassasiyetin gösterileceği ifade edilmiştir. Ancak, İdarece hibe alınan ve imalata giren asfaltın muhasebeleştirilmemesi nedeniyle, 2021 yılı bilançosunda

---

251-Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ve faaliyet sonuçları tablosunda 600-Gelirler Hesabı 2.831.560,11 TL eksik tutarla yer almıştır.

Sonuç olarak, hibe alınan asfaltın mevzuatında belirtildiği üzere muhasebe kayıtlarına alınması ve mali tablolara yansıtılması gerekmektedir.

BULGU 5: İdarece Satılan Arsaların Muhasebe Çıkışlarının Kayıtlı Değeri Üzerinden Yapılması Gerekirken Satış Değeri Üzerinden Yapılması

İdare tarafından satılan bazı taşınmazların muhasebeden çıkış kayıtlarının, kayıtlı değer üzerinden yapılması gerekirken satış değeri üzerinden yapıldığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 250-Arazi ve Arsalar Hesabının işleyişini açıklayan 189'uncu maddesine göre; satılan arsa ve arazilerin, kayıtlı değeri bu hesaba alacak, satış bedeli ile kayıtlı değeri arasındaki olumlu fark 600-Gelirler Hesabına alacak, satış bedeli 100-Kasa Hesabı veya 102-Banka Hesabı ya da ilgili diğer hesaplara borç, satış bedeli ile kayıtlı değeri arasındaki olumsuz fark 630-Giderler Hesabına borç; diğer taraftan satış bedeli 800-Bütçe Gelirleri Hesabına alacak, 805-Gelir Yansıtma Hesabına borç kaydedilmelidir.

Diğer taraftan, taksitle satılan arsa ve arazilerin, kayıtlı değeri bu hesaba alacak, satış bedeli ile kayıtlı değeri arasındaki olumlu fark 600-Gelirler Hesabına alacak, satış bedelinden doğan alacaklar ilgisine göre 127-Diğer Faaliyet Alacakları Hesabı veya 227-Diğer Faaliyet Alacakları Hesabına borç ve satış bedeli ile kayıtlı değeri arasındaki olumsuz fark da 630-Giderler Hesabına borç kaydedilmelidir.

Ayrıca Yönetmelik'te taşınmaz satışına ilişkin olarak 250-Arazi ve Arsaların Hesabı için yapılan düzenlemelerin benzeri 252-Binalar Hesabı, 254-Taşıtlar Hesabı ve 255-Demirbaşlar Hesabı için de yapılmıştır.

Yapılan incelemede; 2021 yılı içerisinde 22 adet arsa satışı yapıldığı, 250-Arazi ve Arsalar Hesabından çıkışların toplam 14.040.842,09 TL olduğu, bunlardan 3.718.106,85 TL'lik satış bedeline tekabül eden 19 adet arsanın 250-Arazi ve Arsalar Hesabından çıkışlarının ise satış bedelleri ile yapıldığı tespit edilmiştir. Oysaki, Yönetmelik'te de düzenlendiği üzere, satış işlemi sonucunda 250-Arazi ve Arsalar Hesabından yapılacak çıkış işlemi taşınmazın kayıtlı değeri ile yapılmalı, satış tutarı ile kayıtlı tutar arasındaki fark gelir ya da gider hesapları ile ilişkilendirilmelidir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, bulguda bahsi geçen hatalı uygulamanın düzeltilmesi için gerekli hassasiyetin gösterileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, yukarıda belirtilen hatalı kayıtlar sonucunda İdarenin arsa satışlarından ne kadar kâr veya zarar ettiği muhasebe kayıtlarından anlaşılamamaktadır. Bu durumda, 2021 yılı bilançosunda 250-Arazi ve Arsalar Hesabı, faaliyet sonuçları tablosunda da 600-Gelirler Hesabı veya 630-Giderler Hesabı hatalı tutarlarla yer almıştır.

BULGU 6: Belediye Şirketinden Doğrudan Hizmet Alımı Suretiyle Çalıştırılan Personel İçin Kıdem Tazminatı Karşılığı Ayrılmaması

696 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname uyarınca taşeron şirketlerden Belediye şirketine geçirilen işçiler için ayrılması gereken kıdem tazminatı karşılıklarının muhasebe kayıtlarında yer almadığı görülmüştür.

4857 sayılı İş Kanunu'nun "Bazı kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanların kıdem tazminatı" başlıklı 112'nci maddesinin ikinci fıkrasında;

"4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 62 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi kapsamında alt işverenler tarafından çalıştırılan işçilerin kıdem tazminatları;

a) Alt işverenlerinin değişip değişmediğine bakılmaksızın aralıksız olarak aynı kamu kurum veya kuruluşuna ait işyerlerinde çalışmış olanların bu şekilde çalışmış oldukları sürelerle ilişkin kıdem tazminatına esas hizmet süreleri, aynı kamu kurum veya kuruluşuna ait işyerlerinde geçen toplam çalışma süreleri esas alınarak tespit olunur. Bunlardan son alt işverenleri ile yapılmış olan iş sözleşmeleri 1475 sayılı İş Kanununun 14 üncü maddesine göre kıdem tazminatı ödenmesini gerektirecek şekilde sona ermiş olanların kıdem tazminatları ilgili kamu kurum veya kuruluşları tarafından,

b) Aynı alt işveren tarafından ve aynı iş sözleşmesi çerçevesinde farklı kamu kurum veya kuruluşlarında çalıştırılmış olan işçilerden iş sözleşmeleri 1475 sayılı İş Kanununun 14 üncü maddesine göre kıdem tazminatı ödenmesini gerektirecek şekilde sona ermiş olanlara, 4734 sayılı Kanunun 62 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi kapsamında farklı kamu kurum ve kuruluşuna ait işyerlerinde geçen hizmet sürelerinin toplamı esas alınarak çalıştırıldığı son kamu kurum veya kuruluşu tarafından,

---

işçinin banka hesabına yatırılmak suretiyle ödenir.” hükmü yer almaktadır.

Bu bağlamda, personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı kapsamında kamu kurum ve kuruluşlarında çalıştırılmış personelin kıdem tazminatları son çalıştığı kamu kurum ve kuruluşu tarafından işçiye ödenecektir. Aynı şekilde, 696 sayılı KHK uyarınca taşeron şirketlerde çalıştırılan işçilerin kadroya geçirilmesi amacıyla kurulan belediye şirketinde istihdam edilen personelin de kıdem tazminatları, personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı kapsamında kamu kurum ve kuruluşları tarafından çalıştırmaya başlandığı tarihten kıdem tazminatını doğuracak şekilde iş sözleşmesinin sona erdiği tarihe kadar hesaplanıp belediye tarafından işçinin banka hesabına yatırılmak suretiyle ödenmesi gerekmektedir.

Ayrıca Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin “472 Kıdem tazminatı karşılığı hesabı” başlıklı 330'uncu maddesinde bu hesabın ilgili mevzuatı uyarınca belirlenecek esaslar çerçevesinde ayrılan uzun vadeli kıdem tazminatları karşılıklarının izlenmesi için kullanılacağı, aynı Yönetmeliğin “372 Kıdem tazminatı karşılığı hesabı” başlıklı 281'inci maddesinde de bu hesabın belirlenecek esaslar çerçevesinde ayrılan ve faaliyet dönemi içinde ödeneceği öngörülen kıdem tazminatları karşılıklarının izlenmesi için kullanılacağı düzenlenmiştir.

Bu itibarla, belediye şirketlerinde istihdam edilen ve kıdem tazminatları belediye bütçesinden ödenecek olan personelin kıdem tazminatları hesaplanarak 472-Kıdem Tazminatları Hesabında muhasebeleştirilmesi, ilgili mali yılda ödeneceği öngörülen kıdem tazminatlarının 472-Kıdem Tazminatları Hesabından, 372-Kıdem Tazminatları Hesabına aktarılması gerekmektedir. Ayrıca dönemsel kavramı gereği hesaplanan kıdem tazminatlarının ait olduğu mali yılda 630-Giderler Hesabına borç, vadesine göre kullanılacak 372-Kıdem Tazminatları Hesabı veya 472-Kıdem Tazminatları Hesabına alacak kaydedilmek suretiyle muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, 31.12.2021 tarihi itibarıyla İdare şirketinden istihdam edilen 2.179 personel için toplam 99.375.195,22 TL kıdem tazminatı karşılığı ayrılması ve vadesine göre 372-Kıdem Tazminatları Hesabı veya 472-Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabında muhasebeleştirilmesi gerekirken bu personel için kıdem tazminatı karşılığı ayrılmadığı ve ilgili işçilere ödenen kıdem tazminatlarının tamamının ödendiği dönemde 630-Giderler Hesabında muhasebeleştirildiği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, bulguda bahsi geçen eksikliğin giderilmesi için gerekli hassasiyetin gösterileceği ifade edilmiştir. Ancak, doğrudan hizmet alımı suretiyle çalışan personel için ait olduğu dönemde kıdem tazminatı karşılıklarının ayrılmaması nedeniyle; İdarenin 2021 yılı bilançosunda, 372-Kıdem Tazminatları Karşılığı Hesabı ve 472-Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı toplam 99.375.195,22 TL eksik tutarla, ayrıca faaliyet sonuçları tablosunda da 630-Giderler Hesabı hatalı tutarla yer almıştır.

Sonuç olarak; İdarenin gelecekte kendisi için yükümlülük doğuracak, Belediye şirketinden istihdam edilen işçilerin kıdem tazminatı ödemeleri için ait olduğu dönemde kıdem tazminatı karşılığı ayırması gerekmektedir.

BULGU 7: Gelirlerden Alacaklar Hesap Gruplarının Gelir Servisindeki Kayıtlı Tahakkuk Tutarları ile Mali Tablolardaki Tahakkuk Tutarlarının Uyumlu Olmaması

Gelirlerden Alacaklar Hesap Grubunda kayıtlı tutar ile gelir biriminin kayıtlarında yer alan, gelirlerden alacaklar tutarının birbirinden farklı olduğu görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 87'nci maddesine göre; ilgili servislerce tahakkuk bordroları ya da tahakkuk fişleri düzenlenerek muhasebe birimine bildirilen gelirlerden alacak tahakkuklarının, düzenlenecek muhasebe işlem fişiyle ilgili hesaplara alınarak tahakkuk kayıtları yapılır. Gün içindeki gelirlerden alacak tahakkukları gün sonuna kadar muhasebe servisine bildirilir. İlgili mevzuatı uyarınca diğer kamu idarelerinden alınması gereken yardımlar, paylar veya benzeri gelirler ile nakden alınacak hâsılat ve kâr payları tahakkuk ettiğinde gelirlerden alacaklar hesabına kaydedilir. Tahakkuk servislerince günlük olarak düzenlenip tahakkuk kaydının yapılması için muhasebe servisine verilen tahakkuk bordrolarının iki nüsha düzenlenip birinci nüshasının muhasebe servisinde, ikinci nüshasının ilgili tahakkuk servisinde saklanması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, 31.12.2021 tarihi itibari ile 2022 yılına devreden gelir tahakkukları 262.328.813,35 TL olmasına karşın İdarenin gelirler biriminden alınan raporda alacak tutarlarının 252.318.566,32 TL olduğu tespit edilmiştir. Başka bir deyişle, tahakkuk servisinde kayıtlı bulunan İdare alacakları ile muhasebe kayıtlarında yer alan İdare alacakları birbiriyle uyumluluk arz etmemektedir. Mevzuata uygun işleyen bir muhasebe sisteminde, muhasebe kayıtları ile tahakkuk-tahsilât servisi kayıtlarının birebir uyumlu olması gerekmektedir. Ancak İdare muhasebe kayıtları ile tahakkuk-tahsilât servisi kayıtlarındaki tutarlarda farklılıklar mevcuttur.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, 10.010.247,03 TL farkın nedeninin elektronik bilgi sistem yetkililerince tespit edildiği, bu bağlamda, gelirler biriminden alınan raporun 31.12.2021 tarihinden sonra yapılan işlemlerin raporun içeriğini değiştirmesinden kaynaklandığı, muhasebe raporlarının ise 31.12.2021 tarihindeki mevcut durumu verdiği ifade edilmiştir. Ancak, yukarıda da ifade edildiği üzere mevzuata uygun işleyen bir muhasebe sisteminde, muhasebe kayıtları ile tahakkuk-tahsilât servisi kayıtlarının birebir uyumlu olması gerekmektedir. Kullanılan muhasebe ve raporlama yazılımlarının bu yönde geliştirilmesi yerinde olacaktır. Belirtilen uyumsuzluk nedeniyle, 31.12.2021 tarihi itibarıyla bilançoda 12-Gelirlerden Alacaklar Hesap Grubu ile 22-Gelirlerden Alacaklar Hesap Grubu toplam 10.010.247,03 TL fazla tutarla yer almıştır.

Sonuç olarak, İdarenin tahakkuk işlemlerini, gelir biriminde gerçekleşen tahakkuklara uygun olarak muhasebeleşirmesi gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Kiraya Verilen Taşınmazların ve Kira Gelirlerinin Muhasebe Kayıtlarında İzlenmemesi

İdare tarafından kiraya verilen taşınmazların kayıtlı değerlerinin 990-Kiraya Verilen Duran Varlıklar Hesabında, kira tutarlarının ise 993-Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabında izlenmediği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 475'inci maddesinde, 990-Kiraya Verilen Duran Varlıklar Hesabının, kurumun, bilançolarında kayıtlı duran varlıklardan kiraya verilenlerin izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmiş, hesabın işleyişine ilişkin 476'ıncı maddesinde ise; kiraya verilen duran varlıkların, kayıtlı değerleri üzerinden 990-Kiraya Verilen Duran Varlıklar Hesabına borç, 999-Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabına alacak kaydedileceği, kiraya verilen duran varlıklardan kira süresi sona erenlerin ise kayıtlı değerleri üzerinden 990-Kiraya Verilen Duran Varlıklar Hesabına alacak, 999-Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabına borç kaydedileceği belirtilmiştir.

Diğer yandan, 990 ve 993 no.lu hesapların işleyişine ilişkin olarak Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü'nün "Taşınmazlara İlişkin İşlemler" konulu, 26.11.2014

---

tarihli ve 13278 sayılı genel yazısında; maddi duran varlıkların kira ve irtifak hakkı gelirleri için 993-Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabının ihdas edildiği ifade edilmiştir. Söz konusu hesap Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planında da yer almaktadır.

Buna göre; duran varlıklar kiraya verildiğinde, kayıtlı değerleri üzerinden 990-Kiraya Verilen, İrtifak Hakkı Tesis Edilen Maddi Duran Varlıkların Kayıtlı Değeri hesabına borç, 999-Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabına alacak; kira süresi sona eren taşınmazlar ise kayıtlı değerleri üzerinden 990-Kiraya Verilen, İrtifak Hakkı Tesis Edilen Maddi Duran Varlıklar Hesabına alacak, 999-Diğer Nazım Hesaplar karşılığı hesabına borç kaydedilir.

Ayrıca kiraya verilen taşınmazlar ile üzerinde irtifak hakkı tesis edilen taşınmazlara ilişkin belgeler muhasebe birimlerine verildiğinde toplam kira ve irtifak hakkı gelirleri (peşin tahsil edilenler hariç) tahsil edileceği yıllara göre 993-Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabının bölümlenmiş yardımcı hesaplarına borç, 999-Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabına alacak kaydedilir. Kira ve irtifak hakkı tesisi gelirleri tahsil edildiğinde de 993-Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabına alacak, 999-Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabına borç kaydedilir.

Yapılan incelemede, İdarenin kiraya verdiği taşınmazlardan yıllara göre elde edilecek kira gelirlerinin 993-Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabında, kayıtlı değerlerinin ise 990-Kiraya Verilen Duran Varlıklar Hesabında izlenmediği tespit edilmiştir.

Söz konusu muhasebeleştirme işlemlerinin yapılmaması nedeniyle, İdare bilançosunun dipnotunda, 993-Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabı ve 990-Kiraya Verilen Duran Varlıklar Hesabına ilişkin bilgi yer almamıştır.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, bulguda bahsi geçen eksikliğin giderilmesi için gerekli hassasiyetin gösterileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak kiraya verilen taşınmazlar ve kira gelirlerinin ilgili nazım hesaplarda takip edilmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Önceki Yıllarda Gerçekleştirilen Bazı Mal ve Hizmet Alımlarının Cari Yılda Bütçe Emanetlerinde Muhasebeleştirilmesi

Bazı mal ve hizmet alımlarının ilgili olduğu mali yılda muhasebeleştirilmeksizin cari yıl olan 2021 yılında giderleştirilerek 320-Bütçe Emanetleri Hesabına kaydedildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 320-Bütçe Emanetleri Hesabına ilişkin "Hesabın niteliği" başlıklı 248'inci maddesinde, bu hesabın, mali yıl içerisinde veya sonunda ödeme emri belgesine bağlandığı halde, nakit yetersizliği veya diğer sebeplerle ilgililerine ödenemeyen tutarların izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmiştir.

Yönetmelik'in "Hesaba ilişkin işlemler" başlıklı 249'uncu maddesinde, malın alındığı veya hizmetin yapıldığı malî yılı izleyen beşinci yılın sonuna kadar talep edilmeyen bütçe emanetlerinin bütçeye gelir kaydedileceği ve gelir kaydedilen tutarların, mahkeme kararı üzerine ödeneceği; "Hesabın işleyişi" başlıklı 250'nci maddesinde ise dönem sonunda bu hesabın zaman aşımı sürelerine göre bölümlenmiş alt hesaplarında kayıtlı tutarların, zaman aşımı sürelerini güncellemek için bu hesaba alacak ve borç kaydedileceği hüküm altına alınmıştır.

Diğer yandan, Yönetmelik'in "Ödeneklerin iptali ve devri" başlıklı 39'uncu maddesine göre, yılsonunda kullanılmayan ödenekler bütün düzeyleri belirtilerek iptal edilir. Ancak, şartlı, tahsisi mahiyette ve mevzuatı gereği ertesi yıla devri gereken ödenekler devir gerekçesi belirtilerek devredilir. Devredilen ödenek yeni yıl bütçesinde açılacak tertiplere ödenek kaydedilir.

Bu bağlamda, 320-Bütçe Emanetleri Hesabının mal ve hizmet alımının yapıldığı mali yıl içerisinde veya en geç mali yılsonunda ödeme emri belgesine bağlandığı halde, nakit yetersizliği veya diğer sebeplerle ilgililerine ödenemeyen tutarların izlenmesi için kullanılması, yılsonunda kullanılmayan ödeneklerin bütün düzeyleri belirtilerek iptal edilmesi, devri gereken ödeneklerin ise devir gerekçesi belirtilerek devredilmesi gerekmektedir. Ayrıca, malın alındığı veya hizmetin yapıldığı mali yılda ödenemeyen tutarların 320-Bütçe Emanetleri Hesabında muhasebeleştirildikten sonra, dönem sonlarında bu hesabın zamanaşımı sürelerine göre bölümlenmiş alt hesaplarında zamanaşımı sürelerini güncellemek için bu hesaba alacak ve borç kayıtlarının yapılması ve malın alındığı veya hizmetin yapıldığı malî yılı izleyen beşinci yılın sonuna kadar talep edilmeyen bütçe emanetlerinin bütçeye gelir kaydedilmesi, gelir kaydedilen tutarların ise mahkeme kararı üzerine ödenmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, İdare tarafından 2018, 2019 ve 2020 yıllarında gerçekleştirilen mal ve hizmet alımlarından bazılarının cari yılda 320-Bütçe Emanetleri Hesabının 01 alt koduna kaydedilerek muhasebeleştirildiği tespit edilmiştir. İdarenin önceki yıllarda gerçekleştirdiği mal ve hizmet alımlarından bazılarını cari yılda muhasebeleştirilmesi gerekse ödeneklerin ait olduğu mali yılda kullanılmamasına gerekse 320-Bütçe Emanetleri Hesabının, zamanaşımı süreleri

---

itibariyle oluşturulmuş alt kodlarında doğru bir şekilde izlenmemesine neden olmaktadır. Ayrıca önceki dönemlerde yapılan mal ve hizmet alımlarının cari yılda giderleştirilmesi muhasebenin temel ilkelerinden dönemsellik ilkesine de aykırılık teşkil etmektedir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, bulguda bahsi geçen eksikliğin giderilmesi için gerekli hassasiyetin gösterileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, mal ve hizmet alımlarının, ödeneklerin iptal edilmeden kullanılması için malın alındığı veya hizmetin gerçekleştirildiği mali yıl içerisinde, en geç mali yılsonunda 320-Bütçe Emanetleri Hesabına alınması, dönem sonlarında zamanaşımı sürelerine göre oluşturulmuş alt kodların güncellenmesi, mal ve hizmet alımının gerçekleştirildiği mali yılı izleyen beşinci yılın sonuna kadar ödenmeyen tutarların ise bütçeye gelir kaydedilmesi suretiyle muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 3: Taşınmaz Tahsisi Açısından Kamu Kurum ve Kuruluşu Niteliğinde Olmayan Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketine Taşınmaz Tahsisi Yapılması

İdarenin, mülkiyetinde bulunan muhtelif taşınmazları özel elektrik dağıtım şirketlerince trafo alanı olarak kullanılmak üzere kamu şirketi olan Türkiye Elektrik Dağıtım AŞ (TEDAŞ)'ye tahsis ettiği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Taşınmaz tahsisi" başlıklı 47'nci maddesinde; kamu idarelerinin, kanunlarında belirtilen kamu hizmetlerini yerine getirebilmek için mülkiyetlerindeki taşınmazlarla Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerleri, birbirlerine ve köy tüzel kişiliklerine bedelsiz olarak tahsis edebilecekleri ifade edilmiş ve aynı maddenin son fıkrasındaki "*Kanunlardaki özel hükümler saklıdır.*" hükmü ile de kendi mevzuatında taşınmaz tahsisi ile ilgili hüküm bulunan kamu idarelerinin ilgili mevzuatına göre taşınmaz tahsisi yapabilmelerine olanak sağlanmıştır.

5018 sayılı Kanun'un 47'inci maddesine dayanılarak hazırlanan Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Tahsis ve Devri Hakkında Yönetmelik'in "Tanımlar" başlıklı 3'üncü maddesine göre kamu idaresi; tahsis açısından, Yönetmelik ekindeki idareler ile kendilerine tahsis yapılması açısından köy tüzel kişiliklerini; devir açısından, Yönetmelik ekindeki idarelerden, düzenleyici ve denetleyici kurumlar hariç, diğer idareleri şeklinde tanımlanmıştır. Dolayısıyla mevzuata uygun bir tahsis işleminden söz edilebilmesi için gerek taşınmazı tahsis edecek olan idarenin gerekse kendisine taşınmaz tahsis edilecek kuruluşun Yönetmelik'te ifade edilen kamu

idaresi kapsamında olması gerekmektedir. Kamu şirketleri ise, Yönetmelik ekinde yer almamaktadır.

Mahalli idarelerde taşınmaz tahsisi 5393 sayılı Kanun'un ilgili hükümleri doğrultusunda gerçekleştirilmektedir. Kanun'un "Diğer kuruluşlarla ilişkiler" başlıklı 75'inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde; belediyelerin, görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda, kendilerine ait taşınmazları, aslî görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredebileceği veya süresi yirmibeş yılı geçmemek üzere tahsis edebileceği ifade edilmiştir.

Diğer yandan, 4628 sayılı Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile 6446 sayılı Kanun'un 19'uncu maddesine dayanılarak hazırlanan Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Tarafından Yürütülen Taşınmaz Temini İşlemleri Hakkında Yönetmelik'in "Kamu kurum ve kuruluşlarına ait taşınmazların devri" başlıklı 22'nci maddesinde;

"(1) Önlisansa/lisansa dayalı faaliyete konu tesisler için kamu tüzel kişisi adına kayıtlı taşınmazın mülkiyetine, yüksekliğine veya derinliğine ihtiyaç duyulması halinde Kurumdan taşınmazın mülkiyetinin/irtifak hakkının devri talebinde bulunulur. Devir talebi Kurum tarafından değerlendirilir, uygun görülmesi halinde Kurul tarafından taşınmaz hakkında Kanununun 30 uncu maddesinin uygulanmasına karar verilir.

(2) Birinci fıkra kapsamındaki taşınmazın bedeli, Kıymet Takdir Komisyonu tarafından, 17 nci madde ve devamında belirtilen hükümler esas alınarak belirlenir. Belirlenen bedel, taşınmaz maliki kamu tüzel kişisine yazılı olarak bildirilir. Kamu tüzel kişisi, taşınmazın ve/veya irtifak hakkının tapuda Hazine adına tescilini ve takdir edilen bedele ilişkin görüşünü altmış gün içinde Kuruma bildirir.

(3) Mülkiyet ve/veya irtifak hakkının devrine muvafakat edilen taşınmazın bedeli ilgili önlisans/lisans sahibi özel hukuk tüzel kişisi tarafından kamu tüzel kişisi hesabına yatırılır.

(...)"

Düzenlemesi yapılmıştır.

Ayrıca, 6446 Sayılı Elektrik Piyasası Kanunu, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından yayımlanan taşınmaz teminine yönelik ilgili

mevzuat hükümlerine dayanılarak hazırlanan Türkiye Elektrik Dağıtım AŞ Genel Müdürlüğü Taşınmaz Teminine İlişkin Usul ve Esaslar'ın 4'üncü maddesinde;

Devir, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu kapsamında Hazine dışındaki kamu kurum ve kuruluşlarına ait taşınmazların temini şeklinde tanımlanmıştır. Mezkûr Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde de hazineye ait taşınmazlar dışındaki kamu kurum ve kuruluşlarına ait taşınmazların devir işlemine esas süreçler düzenlenmiştir.

Yapılan incelemede, taşınmazların TEDAŞ'a devrine ilişkin yukarıdaki süreçler işletilmeksizin İdarenin, 5393 sayılı Kanun'un 75'inci maddesine istinaden 2013 yılından sonra 4 adet taşınmazı 25 yıllığına trafo inşası sebebiyle TEDAŞ'a tahsis ettiği tespit edilmiştir. Tahsisi yapılan taşınmaz bilgileri aşağıdaki şekildedir:

Tablo 9: TEDAŞ'a Yapılan Trafo Alanı Tahsisleri

No	Tahsis Edilen Kurum	Mahalle	Ada	Parsel	Tahsis Başlama Tarihi
1	TEDAŞ	Ayazağa	7246	2	11.09.2020
2	TEDAŞ	Kireçburnu	471	17	09.01.2020
3	TEDAŞ	Ayazağa	10628	4	18.08.2017
4	TEDAŞ	Demirciköy	-	313	03.05.2018

TEDAŞ, 02.04.2004 tarih ve 2004/22 sayılı Özelleştirme Yüksek Kurulu Kararı ile özelleştirme kapsam ve programına alınmıştır. Dağıtım bölgeleri yeniden belirlenerek, Türkiye 21 dağıtım bölgesine ayrılmış ve 2013 yılı itibariyle şirketlerle TEDAŞ arasındaki hisse devri sözleşmeleri tamamlanmıştır. Kısacası elektrik dağıtım hizmeti özelleştirilerek özel firmalar tarafından sağlanmaya başlanmıştır. Böylece TEDAŞ'ın elektrik dağıtım sektöründeki hizmet görevi sona ermiş ve TEDAŞ, 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun Geçici 6'ncı maddesi hükümleri, Aydınlatma Yönetmeliği ve Aydınlatma Tebliği hükümlerine göre genel aydınlatma giderlerinin ödenmesine aracılık eden ve denetimlerini yapan bir kamu şirketi olarak faaliyetlerini sürdürmüştür.

Kamu şirketi olan TEDAŞ'ın bir kamu kuruluşu olarak değerlendirilip taşınmazları fiilen kullanan elektrik dağıtım şirketleri yerine tahsisin TEDAŞ adına yapılması, söz konusu uygulamayı Kanun'un 75'inci maddesine uygun hale getirmemektedir. Zira yukarıda da ifade edildiği üzere elektrik dağıtım hizmetleri artık özel şirketler tarafından yerine getirilmektedir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, TEDAŞ'ın yeni kurulan yerleşim yerlerine enerji verebilmeleri için trafo yeri tahsisi şartı aradığı, TEDAŞ'ın kamu kuruluşu niteliğinde olduğu bundan dolayı tahsis yapıldığı ifade edilmiştir. Ancak, kamu şirketi olan TEDAŞ'ın bir kamu kuruluşu olarak değerlendirilip taşınmazları fiilen kullanan elektrik

---

dağıtım şirketleri yerine tahsisin TEDAŞ adına yapılması, söz konusu uygulamayı Kanun'un 75'inci maddesine uygun hale getirmemektedir.

Sonuç olarak, İdarenin 5393 sayılı Kanun'un 75'inci maddesine istinaden TEDAŞ adına yapılan trafo tahsisleri mevzuata uygun olmayıp söz konusu iş ve işlemlerin Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Tarafından Yürütülen Taşınmaz Temini İşlemleri Hakkında Yönetmelik ve Türkiye Elektrik Dağıtım AŞ Genel Müdürlüğü Taşınmaz Teminine İlişkin Usul ve Esaslar çerçevesinde yerine getirilmesi gerekmektedir.

BULGU 4: Hazineye Devri Gereken Taşınmazların Devredilmemesi

İdarenin, Hazineye devri gereken 3 adet taşınmazın devir işlemlerini gerçekleştirmediği görülmüştür.

İdare, 14.01.2020 tarihinde Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğüne 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 26'ncı maddesine istinaden trampa yapılması talebinde bulunmuştur. Bu bağlamda, Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü yaptığı incelemede:

-Bahçeköy Mahallesiinde bulunan 18 ada, 1 parsel sayılı, 351/455 hissesi Hazineye, 8/35 hissesi Belediyeye ait taşınmazın üzerinde fiilen cami olması ve tapu kaydında da cami beyanı bulunması nedeniyle Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'nün 2005/3 sayılı Genelgesi kapsamında Hazineye devri gereken yerlerden olduğu;

-Bahçeköy Mahallesiinde bulunan 51 ada, 5 parsel sayılı, mülkiyeti Belediyeye ait olan taşınmazın üzerinde fiilen ilkokul olması ve tapu kaydında da ilkokul beyanı bulunması nedeniyle gerek 315 sıra sayılı Milli Emlak Genel Tebliği'nin 3'üncü maddesine göre 5360 sayılı Kanun gereğince kapanan İl Özel İdaresiyle ilgisi bulunduğu gerekse Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'nün 2005/3 sayılı Genelgesi kapsamında olduğu için Hazineye devri gereken yerlerden olduğu;

-Çayırbaşı Mahallesiinde bulunan 527 ada, 81 parsel sayılı 252,25 m²'si Belediyeye, 1.795,53 m²'si İstanbul Büyükşehir Belediyesine ait taşınmazın kök kayıtlarına inildiğinde; Sarıyer Belediye Encümeninin 29.06.2006 tarih ve 439 numaralı Encümen Kararına göre, Hazine mülkiyetinde bulunan 527 ada, 69 parseli kapsayan alanda 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 15'inci, 16'ncı ve 17'nci maddelerine istinaden ifraz, ihdas ve terklerin yapıldığı, yoldan ihdas edilen 252,52 m²'lik alanın 527 ada, 80 parsel olarak Belediye adına 08.12.2006 tarihli yevmiye

ile tescil edildiği, 1.795,53 m²lik alanın 527 ada, 80 parsel olarak İBB adına tescil edildiği daha sonra yoldan ihdas edilen 527 ada, 80 parsel ile İBB mülkiyetindeki 527 ada, 79 parselin tevhit edilerek 527 ada, 81 parsel olarak 08.12.2006 tarih ve 10800 yevmiye ile tescil edildiği, yoldan ihdas edilip Belediye mülkiyetinde bulunan hissenin Hazine parselinden gelmesi nedeniyle Hazine adına tescil edilmesi gereken yerlerden olduğu;

Tespitlerinde bulunmuş,

Çayırbaşı Mahallesiinde bulunan 527 ada, 81 parsel sayılı; Bahçeköy Mahallesiinde bulunan 18 ada, 1 parsel ve 51 ada, 5 parsel sayılı taşınmazların Hazine adına tescil edilmesi gerektiğinden trampa kapsamında değerlendirilmesinin mümkün olmadığı, söz konusu taşınmazların İdare adına kayıtlı olan hisselerinin Hazine adına tescil edilmesi hususunda Sarıyer Tapu Müdürlüğüne müracaatta bulunulması gerektiği sonucuna ulaşmıştır.

Yapılan incelemede; İdare, kendi adına kayıtlı olan hisselerin Hazine adına tescil edilmesi amacıyla Tapu Müdürlüğüne herhangi bir başvuruda bulunmadığı, söz konusu taşınmazlarda haciz şerhlerinin bulunduğu tespit edilmiştir.

2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 82'nci maddesinde; Devlet malları ile mahsus kanunlarında haczi caiz olmadığı gösterilen malların haciz olunamayacağı hüküm altına alınmıştır. Ayrıca cami ve ilkokul vb. kamunun doğrudan kullanımına sunulan bir kamu hizmeti ifa edilen taşınmazların haczi de mevzuat hükümleri gereği mümkün değildir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, Bahçeköy Mahallesi 18 ada, 1 parsel sayılı 455 m² alanlı arsa vasıflı taşınmazın 351/455 hissesinin Maliye Hazinesi adına, 8/35 hissesinin Sarıyer Belediyesi adına kayıtlı olduğu, 51 ada, 5 parsel sayılı 3413m² alanlı arsa vasıflı taşınmazın ise tamamının Sarıyer Belediyesine ait olduğu ve Bahçeköy Belediyesi adına kayıtlı iken 28.03.2012 tarihinde kanuni devirle (kurumlar arası) devir olduğu, evveliyatının sadece Hazine taşınmazından gelmediği, kök parsellerinde Bahçeköy Belediyesinin de müstakil parseli olduğundan, taşınmazların Hazineye devrinin yapılamadığı; Çayırbaşı Mahallesi 527 ada, 81 parsel sayılı 2047,78m² alanlı arsa vasıflı taşınmazın 252,25 m²'si nin Sarıyer Belediyesine, 1795,53m²'si de İstanbul Büyükşehir Belediyesi adına kayıtlı olduğu, Sarıyer Belediyesi adına kayıtlı hissenin kadastral yoldan, "yol boşluğundan" yapılan ihdas işlemi sonucu oluşmuş olduğu ve söz konusu hissenin kökü, "geldisi" Hazine taşınmazı olmadığından taşınmazın devrinin yapılamadığı ifade edilmiştir.

Öncelikle belirtmek gerekir ki; Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğünün yazısında Bahçeköy Mahallesi içinde bulunan 18 ada, 1 parsel sayılı taşınmazın ve Bahçeköy Mahallesi içinde bulunan 51 ada, 5 parsel sayılı taşınmazın Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünün 2005/3 sayılı Genelgesi kapsamında olduğu için Hazineye devri gereken yerlerden olduğu, Çayırbaşı Mahallesi içinde bulunan 527 ada, 81 parsel sayılı taşınmazın da yoldan ihdas edilip Belediye mülkiyetinde bulunan hisselerin Hazine parselinden gelmesi nedeniyle Hazine adına tescil edilmesi gereken yerlerden olduğu belirtilmiş, İdare adına kayıtlı olan hisselerinin Hazine adına tescil edilmesi hususunda Sarıyer Tapu Müdürlüğüne müracaatta bulunulması gerektiği ifade edilmiştir. Bu bağlamda, söz konusu taşınmazların Hazineye devri konusunda yetkili mercilerle iletişime geçilmesi ve bu doğrultuda işlem tesis edilmesi yerinde olacaktır.

Sonuç olarak, İdare borçlarından dolayı haciz şerhi bulunan taşınmazların, borçlulara ödenmesi gereken tutarların ödenmesi suretiyle haciz şerhlerinin kaldırılması ve mevzuat hükümleri gereği Hazine adına tescil edilmesi gereken taşınmazların tescil işlemlerinin tamamlanması amacıyla gerekli çalışmaların yapılması gerekmektedir.

BULGU 5: İdare Tarafından Şartlı Bağış Olarak Alınan Taşınmazın İmar Durumuna Aykırı Olarak Kullanılması

İdareye intifa hakkı tesis edilmesi şartıyla bağışlanan taşınmazın mevcut kullanım durumunun imar planına aykırı olduğu görülmüştür.

6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun kapsamında 30.03.2014 tarihinde Şişli Belediyesi sınırlarından Sarıyer Belediyesi sınırlarına geçen Ayazağa Mah. 2 pafta, 1 ada, 143 parselde bulunan taşınmaz 2016/47 sayılı Meclis Kararı ile şartlı bağış olarak İdareye bağışlanmıştır.

Bağış yapılan taşınmaza ilişkin bağış şartı; 25 yıl süreyle şartlı bağışı yapan şirketlere (... AŞ 2/5 hisse sahibi, ... AŞ 3/5 hisse sahibi) intifa hakkı tesis edilmesi, bunun karşılığında şirketlerden intifa hakkı bedeli alınması şeklindedir. 2016/47 sayılı Meclis Kararı ile söz konusu şart kabul edilerek, söz konusu taşınmaza ilişkin intifa hakkı tesis edilmiştir.

Söz konusu taşınmazın imar durumu; 17.01.2015 onay tarihli 1/1000 ölçekli Maslak ve Çevresi Uygulama İmar Planına göre zemin altı otopark ve zemin üstü yeşil alandan oluşmaktadır.

Yapılan incelemede, söz konusu taşınmaz için Emlak İstimlak Müdürlüğüne fiziki tespit yaptırılmış, taşınmazın imar durumuna aykırı olacak şekilde zemin üstünün yeşil alan olarak kullanılması gerekirken otopark olarak kullanıldığı/kullandırıldığı tespit edilmiştir.

Ayrıca, söz konusu taşınmaz park alanında kaldığından söz konusu parselin kamulaştırılması gerekmekte olup, şartlı bağış şeklinde bağışlanmasının mümkün olmadığı değerlendirilmektedir. Kaldı ki, İdare 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu kapsamında yer alması hasebiyle gelir getirici iş ve işlemlerini bu Kanun çerçevesinde yerine getirmelidir. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 724 ila 822'nci maddeleri arasında düzenlenen ve irtifak haklarının bir çeşidi olan intifa hakkı; taşınır ya da taşınmaz bir eşya üzerinde sınırsız yararlanma hakkı sunmaktadır. Bu bağlamda, şartlı bağış olarak verilen taşınmazın bağışlanma şartının bağışı yapanlara intifa hakkı tesis edilmesini sağlayacak şekilde gerçekleştirilmesinin de uygun olmadığı değerlendirilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, söz konusu taşınmazın imar durumuna uygun olacak şekilde kullanılması yönünde, intifa hakkı sahiplerince gereğinin yapılması hususunda gerekli çalışmaların başlatıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, İdarenin söz konusu taşınmazı imar durumuna uygun olacak şekilde kullanması/kullandırması gerekmekte olup bu doğrultuda gerekli iş ve işlemlerin yerine getirilmesi gerekmektedir.

BULGU 6: Ecrimisilin Olağan Bir Taşınmaz Yönetim Şekline Dönüştürülmesi ve Ecrimisil Tahsilat Oranının Düşük Seviyede Olması

İdarenin bazı taşınmazlarının kiralama ihalesi yapılmadan ecrimisil alınarak kullandırıldığı ve ecrimisil tahsilat oranının yeterli düzeyde olmadığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 18'inci maddesine göre, taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması hâlinde tahsisin kaldırılmasına, üç yıldan fazla kiralınmasına ve süresi otuz yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesisine karar vermek belediye meclisinin görev ve yetkileri arasındadır.

Kanun'un 34'üncü maddesine göre de, taşınmaz mal satımına, trampasına ve tahsisine ilişkin meclis kararlarını uygulamak ve süresi üç yılı geçmemek üzere taşınmaz kiralanmasına karar vermek belediye encümeninin görev ve yetkileri arasındadır.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı 1'inci maddesinde; genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelerin, özel idare ve belediyelerin alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işlerinin bu Kanun'da yazılı hükümlere göre yürütüleceği ifade edilmiştir.

2886 sayılı Kanun'un "Ecrimisil ve Tahliye" başlıklı 75'inci maddesinde ise;

"Devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malları ve Vakıflar Genel Müdürlüğü ile idare ve temsil ettiği mazbut vakıflara ait taşınmaz malların, gerçek ve tüzelkişilerce işgali üzerine, fuzuli şagilden, bu Kanunun 9 uncu maddesindeki yerlerden sorulmak suretiyle, idareden taşınmaz ve değerlendirme konusunda işin ehli veya uzmanı üç kişiden oluşan komisyonca tespit tarihinden geriye doğru beş yılı geçmemek üzere tespit ve takdir edilecek ecrimisil istenir. Ecrimisil talep edilebilmesi için, Hazinesinin işgalden dolayı bir zarara uğramış olması gerekmez ve fuzuli şagilin kusuru aranmaz. ... Kira sözleşmesinin bitim tarihinden itibaren, işgalin devam etmesi halinde, sözleşmede hüküm varsa ona göre hareket edilir. Aksi halde ecrimisil alınır. İşgal edilen taşınmaz mal, idarenin talebi üzerine, bulunduğu yer mülkiye amirince en geç 15 gün içinde tahliye ettirilerek, idareye teslim edilir." hükmü tesis edilmiştir.

Diğer yandan, 5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinde, 2886 sayılı Kanun'un 75'inci maddesi hükümlerinin belediye taşınmazları hakkında da uygulanacağı belirtildiğinden İdare taşınmazlarının işgal edilmesi, ecrimisil alınması ve taşınmazın tahliyesi hakkında da söz konusu 75'inci maddesi uygulanmalıdır.

Yapılan incelemede, Emlak ve İstimlak Müdürlüğü tarafından İdarenin mülkiyetindeki alanların ecrimisil dosyalarının takip edildiği, Mali Hizmetler Müdürlüğü tarafından ise yeşil alan vb. alanlara ilişkin ecrimisil dosyalarının takip edildiği anlaşılmıştır.

Emlak ve İstimlak Müdürlüğünden alınan verilere göre 31.12.2021 tarihi itibarıyla sonlandırılmış ecrimisil uygulamaları düşüldüğünde 5 adet taşınmaz için ecrimisil takip klasörünün bulunduğu ancak ilçenin bazı mahallelerinde (Ayazağa, Çayırbaşı, Bahçeköy, Büyükdere, Maden, Sarıyer Merkez, Rumelika, Zekeriyaköy, Uskumru Köy, Gümüşdere, Rumelifeneri, Kısırkaya, Demirciköy, Kilyos) işgalli kullanımlara ilişkin gerekli çalışmaların

tamamlanmadığı tespit edilmiştir. Mali Hizmetler Müdürlüğü verilerine göre ise 161 taşınmaz için ecrimisil takip klasörü oluşturulmuştur.

Ayrıca İdarenin 2021 yılı Gelir Kesin Hesabına göre İdarenin 2021 yılı Gelir Kesin Hesabına göre; geçen yıldan devreden 4.627.130,91 TL, 2021 yılı tahakkuku olarak 7.296.549,42 TL olacak şekilde toplam 11.923.680,30 TL ecrimisil tahakkuk kaydının bulunduğu, 2021 yılı içerisinde yapılan tahsilatın ise 5.955.075,60 TL olduğu anlaşılmış olup İdarenin tahakkuk tahsilat oranı %50'dir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, Belediyenin mülkiyetinde bulunan taşınmazların mahallinde fiili olarak tespit edildiği, kiraya verilebilir nitelikte olan taşınmazların 2886 sayılı Kanun çerçevesinde kiraya verildiği, kiraya konu edilemeyen alanların ise ecrimisil uygulanarak gelir elde edildiği, gelirlerin tahsili yönünde gerekli takip işlemlerinin yapıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, İdare taşınmazlarından kiraya verilebilir nitelikte olan alanların ihale suretiyle kiraya verilmesi, kira sözleşmesinin yapılması ve dolayısıyla ecrimisilin kiralama yöntemine ve olağan bir taşınmaz yönetim şekline dönüştürülmemesi; ayrıca, ecrimisil tahakkuk tahsilat oranının artırılması için gerekli çalışmaların yerine getirilmesi gerekmektedir.

BULGU 7: Ecrimisil Karşılığı Kullanılan Bazı İdare Taşınmazlarının Ecrimisil Bedellerinin Tespitinde Hatalı Uygulamaların Bulunması

İdare taşınmazlarının işgalli kullanımlarında yıllar geçmesine rağmen yeni ecrimisil bedellerinin belirlenmediği, ayrıca yıl veya yıllar sonra alınan ecrimisil takdir komisyonu kararlarında kararın alındığı dönemden önceki yıllara ilişkin bedeller tespit edilirken karar tarihindeki tutarlar değil de yılına göre daha düşük tutarlı ecrimisil bedellerinin ecrimisil ihbarnamesiyle gönderildiği görülmüştür.

İdare, fuzuli şağil tarafından işgal edilen taşınmazlarına ilişkin ecrimisil başlangıç tarihini tespit ettikten sonra geriye dönük 5 yıla kadar, ecrimisil takdir komisyonu tarafından belirlenen tutarlar üzerinden ecrimisil ihbarnamelerini göndermiş ancak bazı taşınmazları için ecrimisil ihbarnamesi gönderilen dönemlerden sonra devam eden işgallerde yeni bedellerin takdir edilmesinde yıllar geçmesine rağmen herhangi bir işlem tesis etmemiştir. Ayrıca yıl veya yıllar sonra gerçekleştirilen ecrimisil takdir komisyonu kararlarında kararın alındığı dönemden

---

önceki yıllara ilişkin bedeller tespit edilirken karar tarihindeki tutarlar değil de yılına göre daha düşük bedelli tutarlar ecrimisil ihbarnamesi olarak gönderilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15'inci maddesinde, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 75'inci maddesi hükümlerinin belediye taşınmazları hakkında da uygulanacağı belirtilmiştir.

2886 sayılı Kanun'un "Ecrimisil ve Tahliye" başlıklı 75'inci maddesinde de; Devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malların, gerçek ve tüzel kişilerce işgali üzerine, fuzuli şağilden tespit tarihinden geriye doğru beş yılı geçmemek üzere tespit ve takdir edilecek ecrimisil bedelinin isteneceği, ecrimisil talep edilebilmesi için, Hazinesin işgalden dolayı bir zarara uğramış olmasının gerekmediği ve fuzuli şağilin kusurunun aranmadığı, kira sözleşmesinin bitim tarihinden itibaren, işgalin devam etmesi halinde, sözleşmede hüküm varsa ona göre hareket edileceği, aksi halde ecrimisil alınacağı, işgal edilen taşınmaz malın da, idarenin talebi üzerine, bulunduğu yer mülkiye amirince en geç 15 gün içinde tahliye ettirilerek, idareye teslim edileceği hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede, imar uygulaması gereği kamuya terk edilen alanlar, yeşil alanlarda (vb.) özel konutların (fuzuli şağiller) ortak kullanım alanı olarak kullanılan, havuz, tenis kordu, otopark, bahçe (vb.) yerler ya da bu kapsamda olmayıp ecrimisille idare edilen taşınmazlar için tahliye işlemleri yapılmamakla birlikte; bazı taşınmazlar için ecrimisil ihbarnamesi gönderilen dönemlerden sonra devam eden işgallerde, yıllar geçmesine rağmen yeni ecrimisil bedellerinin belirlenmediği, ayrıca yıl veya yıllar sonra alınan ecrimisil takdir komisyonu kararlarında kararın alındığı tarihten önceki yıllara ilişkin bedeller tespit edilirken karar tarihindeki tutarların değil de yılına göre daha düşük tutarlı bedellerin tespit edildiği anlaşılmıştır.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, ecrimisil hesaplamasının Yargıtay içtihatları gözönünde bulundurularak; ecrimisil bedelinin kira geliri üzerinden hesaplanmasında haksız işgal edilen taşınmazın büyüklüğü, niteliği, çevre özellikleri ve emsal kira ücretleri ile taşınmazın işgal edildiği ilk dönem için 336 sıra no.lu Milli Emlak Genel Tebliği'ne göre, emlak vergisine esas teşkil eden asgari değerinin %3'ü kadarından az olmayacak şekilde hesaplandığı, ecrimisil gelirin ilerleyen dönemler için TÜFE artışı oranı yansıtılarak hesaplama yapıldığı ifade edilmiştir.

Öncelikle belirtmek gerekir ki ecrimisil bedelinin hesaplanmasında Yargıtay içtihatlarına ve 336 sıra no.lu Milli Emlak Genel Tebliği'ne göre hareket edilmesi yerinde bir

uygulamadır. Ancak, yukarıda ortaya konulan tespitimiz buna ilişkin olmayıp işgalli olduğu İdarece tespit edilmiş olan yerlerden bazılarında tahliye işlemi gerçekleştirilmemesine karşın yıllar geçmesine rağmen yeni ecrimisil bedellerinin belirlenmediği, hal böyle olunca da ecrimisil takdir komisyonu kararlarında kararın alındığı dönemden önceki yıllara ilişkin bedeller tespit edilirken karar tarihindeki tutarlar değil de yılına göre daha düşük tutarlı ecrimisil bedellerinin ecrimisil ihbarnamesiyle gönderildiği üzerinedir.

Sonuç olarak, İdarenin, ecrimisili taşınmazların olağan bir yönetim şekline dönüştürmemesi, mevzuat hükümleri gereği tahliye iş ve işlemlerini başlatması, ecrimisil tespit tarihine kadarki kullanım süresi için gerçekçi ecrimisil bedeli belirlenmesi gerekmektedir.

BULGU 8: Sözleşme Yükümlülüğünü Yerine Getirmeyen Kiracılara Mevzuatında ve Kira Sözleşmelerinde Öngörülen Yaptırımların Uygulanmaması

İdare tarafından tahsili yapılamayan taşınmaz kira bedelleri bulunmasına rağmen ilgili kiracılarla bağtlanan kira sözleşmelerinin feshedilmediği ve kiracıların ihalelerden yasaklanmadığı görülmüştür.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "Müteahhit veya müşterinin sözleşmenin bozulmasına neden olması" başlıklı 62'nci maddesine göre;

Sözleşme yapıldıktan sonra 63'üncü maddede yazılı hükümler dışında müteahhit veya müşterinin taahhüdünden vazgeçmesi veya taahhüdünü, şartname ve sözleşme hükümlerine uygun olarak yerine getirmemesi üzerine, idarenin en az 10 gün süreli ve nedenleri açıkça belirtilen ihtarına rağmen aynı durumun devam etmesi halinde, ayrıca protesto çekmeye ve hüküm almaya gerek kalmaksızın kesin teminatı gelir kaydedilir ve sözleşme feshedilerek hesabı genel hükümlere göre tasfiye edilir. Gelir kaydedilen kesin teminat, müteahhit veya müşterinin borcuna mahsup edilemez.

Kanun'un "İdarelerce İhalelere Katılmaktan Geçici Yasaklama" başlıklı 84'üncü maddesinin üçüncü fıkrasına göre de;

Üzerine ihale yapıldığı halde usulüne göre sözleşme yapmayan istekliler ile sözleşme yapıldıktan sonra taahhüdünden vazgeçen ve mücbir sebepler dışında taahhüdünü sözleşme ve şartname hükümlerine uygun olarak yerine getirmeyen müteahhit veya müşteriler hakkında da, ihaleyi yapan bakanlık veya ilgili bakanlık tarafından, bir yıla kadar ihalelere katılmaktan

---

yasaklama kararı verilir ve bu kararlar Resmi Gazete'de ilan ettirildiği gibi ilgililerin müteahhitlik sicillerine işlenir.

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun "Konut ve Çatılı İşyeri Kiraları" başlıklı ikinci ayırımın 339'uncu maddesinde; Konut ve çatılı işyeri kiralarına ilişkin hükümlerin, bunlarla birlikte kullanımı kiracıya bırakılan eşya hakkında da uygulanacağı, ancak bu hükümlerin, niteliği gereği geçici kullanıma özgülenmiş taşınmazların altı ay ve daha kısa süreyle kiralanmalarında uygulamayacağı, kamu kurum ve kuruluşlarının, hangi usul ve esaslar içinde olursa olsun yaptıkları bütün kira sözleşmelerine de bu hükümlerin uygulanacağı hükmü tesis edilmiştir.

Aynı Kanun'un 347'nci maddesinde de; konut ve çatılı işyeri kiralarında kiracı, belirli süreli sözleşmelerin süresinin bitiminden en az onbeş gün önce bildirimde bulunmadıkça, sözleşmenin aynı koşullarla bir yıl için uzatılmış sayılacağı, kiraya verenin, sözleşme süresinin bitimine dayanarak sözleşmeyi sona erdiremeyeceği, ancak, on yıllık uzama süresi sonunda kiraya verenin, bu süreyi izleyen her uzama yılının bitiminden en az üç ay önce bildirimde bulunmak koşuluyla, herhangi bir sebep göstermeksizin sözleşmeye son verebileceği hüküm altına alınmıştır. Mezkur maddeye göre belirsiz süreli kira sözleşmelerinde, kiracı her zaman, kiraya veren ise kiranın başlangıcından on yıl geçtikten sonra, genel hükümlere göre fesih bildiriyle sözleşmeyi sona erdirebilecek, ayrıca genel hükümlere göre fesih hakkının kullanılabilmesi durumunda, kiraya veren veya kiracı da sözleşmeyi sona erdirebilecektir.

Yukarıda da görüleceği üzere, taahhüdünü sözleşme ve şartname hükümlerine uygun olarak yerine getirmeyen kiracıların sözleşmelerinin feshedilip, teminatlarının gelir kaydedilmesi ve bu kiracıların ihalelere katılmaktan geçici yasaklaması için ilgili bakanlığa bildirilmesi gerekmektedir.

Diğer yandan, İdare tarafından kiraya verilen yerlere ilişkin açık teklif usulü suretiyle kira/ işletme ihale şartnameleri ve İdare ile kiracılar arasında imzalanan kira sözleşmelerinde;

"Kira bedeli, yer teslim tarihini takip eden 5.(beşinci) güne kadar kira bedeli ilk yıl peşin, takip eden yıllar için 6'şar aylık dönemler halinde peşin olmak üzere Sarıyer Belediyesi Mali Hizmetler Müdürlüğü'ne makbuz karşılığında ödenir. Yıllık kira artışı, Maliye Bakanlığı tarafından bu tip kiralamar için belirlenen oranda yapılacaktır. Vadesinde ödenmeyen kira bedellerine, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun'un 51. maddesi gereğince gecikme zammı uygulanır."

“Kiracı şartname ve sözleşme hükümlerine uygun olarak yerine getirmemesi üzerine, 2886 sayılı yasanın 62. Maddesine istinaden idarenin en az 10 gün süreli ve nedenleri açıkça belirtilen ihtarına rağmen aynı durumun devam etmesi halinde, protesto çekmeye ve hüküm almaya gerek kalmaksızın kesin teminatı gelir kaydedilir ve sözleşme feshedilerek hesabı genel hükümlere göre tasfiye edilir.” şeklinde düzenlemeler yer almaktadır.

Yukarıda yer alan şartnameler ve kira sözleşmelerdeki düzenlemelere göre; kiracının yer teslim tarihinden itibaren beş gün içinde kira bedelinin ilk yıla ait kısmını peşin olarak, sonraki yıllarda gelecek altı aylık döneme ilişkin tutarı peşin olarak ödemesi gerekmektedir.

Kiracı tarafından taahhüdün, şartname ve sözleşme hükümlerine uygun olarak yerine getirilmemesi üzerine, idarenin en az on gün süreli ve nedenleri açıkça belirtilen ihtarına rağmen aynı durumun devam etmesi halinde, ayrıca protesto çekmeye ve hüküm almaya gerek kalmaksızın kesin teminatının kiracının borcuna mahsup edilmemek üzere gelir kaydedilmesi ve sözleşmenin feshedilerek hesabı genel hükümlere göre tasfiye edilmesi gerekmektedir. Ayrıca bu kiracılar hakkında ihalelerden yasaklama kararı verilip, bu kararlar Resmi Gazete’de ilan edilmelidir.

Bunlara ilave olarak, kira sözleşmelerindeki düzenleme uyarınca, kiracının sözleşmenin bozulmasına neden olması sebebiyle sözleşmenin feshedilmesi halinde, kiracı tebligata müteakip on beş gün içinde taşınmazı boşaltmaya eksiksiz ve hasarsız şekilde taşınmazı İdareyi teslim etmeye mecburdur.

Taşınmazın boşaltılmaması durumunda İdare tarafından, 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 15’inci maddesine istinaden 2886 sayılı Kanun’un 75’inci maddesi hükümlerine göre işlem tesis edilmelidir.

Aşağıdaki tablodan detayı görüleceği üzere; İdare tarafından, ilk yıldan sonraki yıllarda altı aylık dönemler itibariyle kira tutarını peşin ödeme taahhüdünü yerine getirmeyen kiracılara nedenlerini açıkça belirterek en az on gün süreli ihtar çekilmediği, bazı kiracıların uzun yıllar kira ödememesine rağmen sözleşmesinin feshedilmediği ve kesin teminatlarının gelir kaydedilerek ihale yasaklısı yapılmadığı ve bazı kiracıların kira ödemeksizin halen taşınmazları kullanmasına rağmen mevzuatta sayılan yaptırımların uygulanmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 10: Yaptırımların Uygulanmadığı Kira Sözleşmeleri

MAHALLE /ADA/ PARSEL	KİRA BORCU (TL)	KDV (TL)	GECİKME ZAMMI (TL)	TOPLAM (TL)	İHALE TARİHİ	BORÇ DÖNEMLERİ	AÇIKLAMA
----------------------------	-----------------------	----------	--------------------------	----------------	-----------------	-------------------	----------

Zekeriya köy Mah. 1412 Ada 65 Parselin Önü (Park)	91.691,34	8.884,08	33.284,14	133.859,56	14.03.2014	2015-2021 YILLARI ARASI	Aktif kiracı olarak taşınmazda bulunmaktadır.
Zekeriya köy Mah. 1521 Parselin Terki 1624 Parselin Yanı (Park)	316.229,36	50.548,97	31.352,92	398.131,25	18.05.2015	2020-2021-2022	Aktif kiracı olarak taşınmazda bulunmaktadır.
İstinye Mah. 392 Ada 3 Parsel	427.979,17	67.175,73	133.753,44	628.908,34	25.06.2018	2019-2020	09/03/2022 sözleşme süresi tamamlanacak olup halen taşınmazda kiracı olarak bulunmaktadır.
İstinye Mah. (Çamlıtepe) 386 Ada 11 Parsel	1.645.748,00	296.234,64	374.421,54	2.316.404,18	6.02.2019	2020-2021-2022	Aktif kiracı olarak taşınmazda bulunmaktadır.
Bahçeköy Mah. 13 Ada 6 Parselin Yanı (Park)	14.279,47	2.064,42	1.438,71	17.782,60	3.07.2019	2020-2021	Aktif kiracı olarak taşınmazda bulunmaktadır.
Zekeriya köy Mah. 100 Parsel	39.737,61	3.351,12	4.439,24	47.527,97	15.05.2020	2021	Aktif kiracı olarak taşınmazda bulunmaktadır.
Pınar Mah. 1158 Ada 72 Parsel Ve 380 Ada 29 Parselin Arası (Park)	123.508,37	9.718,74	53.255,50	186.482,61	30.07.2018	2019-2020	Kira ödemediği için 10/04/2020 tarihinde sözleşmesi sonlandırılmıştır.
Kısırkaya Mah. 180 Parsel	230.716,44	39.676,22	111.300,98	381.693,64	18.10.2018	2018-2019-2020	Kira ödemediği için 27/11/2020 tarihinde sözleşmesi sonlandırılmıştır.
Kilyos Mah. 1013 Ada 2 Parsel	34.226,00	4.358,08	10.891,89	49.475,97	17.09.2019	2019-2020-2021	Kira ödemediği için 23/03/2021 tarihinde sözleşmesi sonlandırılmıştır.
Büyükdere Mah. 555 Ada 1 Parsel	710.750,38	177.329,88	233.059,87	1.121.140,13	1.06.2018	2019-2020	Kira ödemediği için 02/02/2021 tarihinde sözleşmesi sonlandırılmıştır.
Maden Mah. 1289 Ada 11 Parsel(1864 Ada 11 Parsel Yanı) (Park)	95.121,00	17.121,78	32.692,94	144.935,72	14.03.2018	2019-2020	Sözleşme süresini tamamlamıştır.
İstinye Mah. 1352 Ada 10 Parsel	1.607.769,43	228.708,72	827.582,09	2.664.060,24	5.01.2018	2019-2020	Sözleşme süresini tamamlamıştır.

Yeniköy Mah. 275 Ada 4 Parsel	202.207,39	36.885,42	106.096,26	345.189,07	30.01.2018	2018-2019-2020	Sözleşme süresini tamamlamıştır.
-------------------------------------	------------	-----------	------------	------------	------------	----------------	-------------------------------------

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, Zekeriyaköy Mahallesi, 1412 ada, 65 parselin önü (park) "... Derneği"nin aktif borcu bulunmadığı; Zekeriyaköy Mahallesi, 1521 sayılı parselin terki olan 1624 parselin bitişiği (Park) "... Şirketi"nin kira borçlarının bir kısmına yapılandırma yaptırıldığı, 20.05.2019 ve 02.12.2019 tarihlerinde geçmiş borçlarına yönelik ise taahhütname alındığı ve ödemelerini düzenli olarak yaptığı; İstinye Mahallesi, 392 ada, 3 parselde ... Ltd.Şti'nin sözleşmesinin bittiği ve yasaklama işlemlerine başlanıldığı, borçları ile ilgili Belediye Hukuk İşleri Müdürlüğü tarafından 18.03.2022 tarihinde icra takibe başlandığı; İstinye Mahallesi, 386 ada, 11 parselde ... Ltd.Şti'nin kira sözleşmesi borcunu ödemediğinden 29.03.2022 tarihinde sözleşmesinin feshedildiği ve kesin teminatının irad kaydedilerek 28.04.2022 tarihinde yasaklama yazısı yazıldığı; Bahçeköy Mahallesi, 13 ada, 6 parselin yanı (Park) ...'in aktif kira borcunu ödediği ve herhangi bir borcunun bulunmadığı; Zekeriyaköy Mah. 100 parselde ... 'ün aktif kira borcunu ödediği ve herhangi bir borcunun bulunmadığı; Pınar Mahallesi, 1158 Ada, 72 Parsel ve 380 Ada, 29 Parselin Arası (Park) ... ltd. Şti'nin 27.12.2021 tarihinde ihale yasaklısı işlemlerine başlandığı ve borçları ile ilgili Belediye Hukuk İşleri Müdürlüğü tarafından icra takibe başlandığı, Kısırkaya Mahallesi, 180 sayılı parselde ...'ın 27.12.2021 tarihinde ihale yasaklısı yapıldığı ve borçları ile ilgili Belediye Hukuk İşleri Müdürlüğü tarafından 18.03.2022 tarihinde icra takibe başlandığı takip kesinleştikten sonra işlem yapılacağı; Büyükdere Mahallesi, 555 ada 1 Parselde ... Ltd.Şti'nin 27.12.2021 tarihinde ihale yasaklısı yapıldığı, Hukuk İşleri Müdürlüğü tarafından borçlu şirket tarafından İstanbul 14. Sulh Hukuk Mahkemesinin 2021/185 E. Sayılı dosyası ile İdare aleyhine kira sözleşmesinden kaynaklı tespit davası açıldığı ve davanın sonuçlanmasının beklendiği; Kilyos Mahallesi, 1013 ada, 2 Parselde ..'nın 27.12.2021 tarihinde ihale yasaklısı yapıldığı ve borçları ile ilgili Belediye Hukuk İşleri Müdürlüğü tarafından 18.03.2022 tarihinde icra takibe başlandığı, takip kesinleştikten sonra işlemlere başlanılacağı; Maden Mahallesi, 1289 Ada, 11 (Yeni 1864 Ada 11 Parsel) Parselin Yanı (Park) ...'ın 29.11.2021 tarihinde sözleşmesinin bittiği ve mevcut borçlarından dolayı ihale yasaklama işlemine başlanıldığı, borçları ile ilgili Belediye Hukuk İşleri Müdürlüğü tarafından 18.03.2022 tarihinde icra takibe başlandığı, takip kesinleştikten sonra işlemlere başlanılacağı; İstinye Mahallesi, 1352 ada, 10 Parselde ...Şirketi'nin sözleşmesinin bittiği, 27.01.2022 tarihinde ihale yasaklısı yapıldığı, borçları ile ilgili Belediye Hukuk İşleri Müdürlüğü tarafından 18.03.2022 tarihinde icra takibine

---

başlandığı; Yeniköy Mahallesi, 275 ada, 4 parselde ... Şirketi'nin sözleşmesinin bittiği, mevcut borçlarından dolayı 27.01.2022 tarihinde ihale yasaklısı yapıldığı, borçları ile ilgili Belediye Hukuk İşleri Müdürlüğü tarafından 18.03.2022 tarihinde icra takibine başlandığı belirtilmiş olup taşınmaz kira şartname ve sözleşme hükümlerini yerine getirmeyen kiracılara 2886 sayılı Kanun'un 62'nci maddesine istinaden gerekli işlemlerin yapıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, İdarenin taahhüdünü yerine getirmeyen kiracılara nedenlerini açıkça belirterek en az on gün süreli ihtar çektikten sonra durumun devam etmesi halinde kira sözleşmesinin feshedilmesi, kesin teminatın gelir kaydedilmesi, kiracının ihalelerden yasaklanması ve derhal tahliye işlemlerinin başlatılması aynı zamanda 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu hükümlerine göre işlem tesis etmesi gerekmektedir.

BULGU 9: Belediye Sınırları İçinde Bulunan ATM Alanlarının Ücret Tarifesindeki Bedeller Üzerinden Kullandırılması

Belediye sınırları içinde bulunan ATM alanlarının 2886 sayılı Kanun kapsamında ihale edilerek işletilmesi/kiralanması gerekirken Belediye Meclisinin belirlemiş olduğu ücret tarifesine göre kullandırıldığı görülmüştür.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "Amaç" başlıklı 1'inci maddesinde; genel bütçeye dâhil dairelerle katma bütçeli idarelerin, özel idare ve belediyelerin alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işlerinin bu Kanun'da yazılı hükümlere göre yürütüleceği hükmü bulunmaktadır. Bu bağlamda, İdarenin gelir getirici iş ve işlemlerini bu Kanun'a göre yapması gerekmektedir.

Mezkûr Kanun'un "İlkeler" başlıklı 2'nci maddesinin birinci fıkrasında da; "*Bu Kanunun yürütülmesinde, ihtiyaçların en iyi şekilde, uygun şartlarla ve zamanında karşılanması ve ihalede açıklık ve rekabetin sağlanması esastır.*" hükmü tesis edilmiştir.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "Ücrete tabi işler" başlıklı 97'nci maddesinde ise; belediyelerin bu Kanun'da harç veya katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı olarak ifa edecekleri her türlü hizmet için belediye meclislerince düzenlenecek tarifelere göre ücret almaya yetkili olduğu, belediyeye tekel olarak verilmiş işlerin ise kendi özel hükümlerine tabi olduğu hükmü yer almaktadır.

Bu bağlamda, bir taşınmazın üzerinde bulunan alanının üçüncü kişiler tarafından ATM alanı olarak işletilmesi, kiralama niteliğinde olup İdarenin söz konusu işi, 2886 sayılı Kanun

kapsamında, ihalede açıklık ve rekabeti sağlayacak şekilde gerçekleştirmesi gerekmektedir. 2886 sayılı Kanun kapsamında yer alan bir işletirme/kiralama işinin Belediye meclisinin belirlediği ücret tarifesine göre ihalede açıklık ve rekabeti sağlamadan yerine getirilmesi mümkün değildir.

Yapılan incelemede, 31.12.2021 tarihi itibarıyla İdareye ait 8 adet taşınmazda ATM alanının işletirildiği ve bu alanların tamamından yıllık olarak ücret tarifesinde belirlenen tutarların tahsil edilerek kullandırıldığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, bulguda bahsedilen alanlardan ücret tarifesi yoluyla gelir elde edilmesi yerine ilgili alanların ihale edilmesi yönünde gerekli çalışmaların yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, 2886 sayılı Kanun kapsamında bulunan İdareye ait ATM alanlarının işletilmesi işinin mezkûr Kanun hükümlerine göre ihaleyle kiralanması gerekmektedir.

BULGU 10: Eğlence Vergisi Mükellefi Olan Bazı İş Yerlerinde Tahakkuk ve Tahsilat İşleminin Yapılmaması

İdare tarafından eğlence vergisi mükellefiyeti tesis edilmesi gereken bazı iş yerlerinden, herhangi bir tahakkuk ve tahsilat işlemi yapılmadığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun, 17'nci maddesinde, bu Kanun'un 21'inci maddesinde belirtilen ve belediye sınırları ile mücavir alanlar içinde yer alan eğlence işletmelerinin faaliyetlerinin eğlence vergisine tabi olduğu; 19'uncu maddesinde, eğlence vergisinden istisna ve muafiyetler; 20'nci maddesinin üçüncü fıkrasında, verginin matrahının biletle girilmesi zorunlu olmayan bar, pavyon, gazino, gece kulübü, taverna, diskotek, kabare, dansing, bilardo ve masa futbolu salonları gibi eğlence yerleri için mahiyetine göre çalışılan her gün için bu Kanun'un 96'ncı maddesine göre tespit edilecek miktar olduğu; 21'inci maddesinde, biletle girilmesi zorunlu olmayan eğlence yerlerinden günlük 5 ila 100 TL arasında vergi alınacağı; 22'nci maddesinin üçüncü fıkrasında, biletle girilmesi zorunlu olmayan eğlence yerlerindeki her aya ait verginin o ayı takip eden ayın 20'nci günü akşamına kadar ilgili belediyeye yatırılacağı belirtilmiştir.

Ayrıca Danıştay 9'uncu Dairesi'nin 07/11/2007 tarih ve E: 2005/5313, K:2007/3726 sayılı kararında özetle, *"playstation salonları biletle girilmesi zorunlu eğlence yerlerinden olmadığından, söz konusu salonlardan belediye meclisince belirlenen tarife istinaden*

Eğlence Vergisi alınmasında hukuka aykırılık bulunmadığı...” denilerek atari, oyun makinesi ve bilgisayar oyunlarının oynatıldığı playstation oyun salonlarının faaliyetlerinin eğlence vergisinin konusuna girdiği ifade edilmiştir.

İlgili mevzuat hükümleri ve Danıştay Kararı birlikte değerlendirildiğinde; istisna ve muafiyet kapsamında bulunmayan ve biletle girilmesi zorunlu olmayan oyun salonları (playstation), bilardo salonları ve müzikhollerden eğlence vergisi tahakkuk ve tahsilatı yapılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, Belediye Ruhsat Müdürlüğünden alınan ruhsat listesine göre ilçe sınırları içerisinde faaliyet gösteren toplam 330 adet eğlence vergisi mükellefi bulunmasına rağmen yalnızca 47 tanesinden eğlence vergisi tahakkuku gerçekleştirildiği, kalan 283 iş yerinden eğlence vergisi tahakkukunun gerçekleştirilmediği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, bulguda bahsi geçen eksikliğin giderilmesi için gerekli çalışmalara başlandığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, söz konusu verginin takip ve tahsilinin yapılmaması, İdare gelirlerinin düşük kalmasına neden olmaktadır. Bu nedenle, mevzuat hükümleri uyarınca eğlence vergisinin tahakkuk ve tahsil işlemlerinin yapılması gerekmektedir.

BULGU 11: Gecekondu Fonu Gelirlerinin Takip ve Tahsili ile Kullanılmasında Hatalı İşlemlerin Yapılması

İdarenin vadeli mevduat niteliğinde ayrı bir gecekondu fonu hesabı bulunmadığı, bu fon için gelen paraların İdarenin farklı harcamalarında kullanıldığı ve geçmiş yıllara ilişkin Hazineye ait taşınmaz malların satışından İdareye aktarılmamış tutarların olduğu görülmüştür.

775 sayılı Kanun’un 12’nci maddesinde; bu Kanun’daki hizmetlerin yürütülebilmesi için kullanılan kaynakların arasında “diğer kanunlarla bu fona katılması kabul edilen sair gelirler” ile “Fonda toplanacak paraların faiz ve sair gelirleri” de sayılmış ve fon için gönderilen paraların takibi için bir banka hesabı açtırılacağı hüküm altına alınmıştır.

Mezkûr Kanun’un 13’üncü maddesinde ise;

“12 nci madde gereğince teşkil edilen fonda toplanan paralar, belediyelerce, Toplu Konut İdaresi Başkanlığının izni alınmak şartıyla:

---

a) *Bu kanundaki amaçlarda kullanılmak üzere arsa sağlanmasında, Toplu Konut İdaresi Başkanlığınca onanan plan ve projelere göre halk konutu, nüve konut veya geçici misafir konutu yapılmasında,*

b) *Islah olunacak gecekondulu bölgeleri ile yeniden tesis edilecek önleme bölgelerinin yol, meydan, kanalizasyon, su, elektrik ve benzerleri gibi kamu hizmet ve tesislerinin Toplu Konut İdaresi Başkanlığınca onanan projelerine göre yapılmasında veya onarılmasında,*

c) *Kendi bütçe imkanlarıyla karşılanamayan ve fakat bu kanun gereğince yapılması gereken tesbit, harita alımı, plan ve projelendirme hizmetlerinde kullanılır.” hükmü tesis edilerek, bu fonda toplanan paraların nerelerde kullanılması gerektiği açıklanmıştır.*

Diğer yandan, 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun’un 5’inci maddesine göre de, belediye ve mücavir alan sınırları içindeki Hazineye ait taşınmazların satış bedellerinin tahsil edilen kısımdan öncelikle yerinde muhafaza edilemeyen yapıların tasfiyesinde kullanılmak şartıyla %10’u, ilgili belediyelerin 20.7.1966 tarihli ve 775 sayılı Kanun hükümlerine göre oluşturulan fon hesabına aktarılması; kalan kısımdan ise ilgili belediyeye %30, varsa büyükşehir belediyesine %10 oranında pay verilmesi; bu payların ise, tahsilini takip eden ayın yirmisine kadar ilgili idarelerin hesaplarına aktarılması gerekmektedir.

Söz konusu mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere, belediye sınırları içerisinde Hazineye ait taşınmazların satışından tahsil edilen bedellerin %10’unun İdarenin gecekondulu fonu için açtığı banka hesabına aktarılması gerekmektedir. Ayrıca, Gecekondulu Kanunu’nda belirtilen hizmetlerde kullanılmak üzere oluşturulacak fon hesabının kaynakları arasında “Fonda toplanacak paraların faiz ve sair gelirleri” de sayıldığından bu hesaptan faiz geliri elde edilmesinin de öngörüldüğü anlaşılmaktadır. Yani, ilgili mevzuat hükmünden fon hesabının vadeli mevduat hesabı niteliğinde olması gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır. Fonda biriken paraların ise 775 sayılı Kanun’un 13’üncü maddesinde sayılan işlerde kullanılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, İdarece vadeli mevduat niteliğinde ayrı bir fon hesabının oluşturulmadığı, Hazineye ait taşınmazların satışından elde edilen ve yerinde muhafaza edilemeyen yapıların tasfiyesinde kullanılmak şartıyla gönderilen %10’luk payın İdarenin başka işlerinde kaynak olarak kullanıldığı; Belediye sınırları içindeki Hazineye ait taşınmazların satış bedellerinin tahsil edilen kısımdan %10’unun, bu düzenlemenin yapıldığı

19.07.2003 tarihinden itibaren 2018 yılına kadar İdare adına açılması gereken gecekondü fonu hesabına aktarılmadığı, söz konusu tutarların Defterdarlık tarafından Büyükşehir Belediyesine gönderildiği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, bulguda bahsi geçen hatalı uygulamanın düzeltilmesi için gerekli düzenlemelerin yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, İdarenin vadeli mevzuat niteliğinde ayrı bir Gecekondü Fonu Hesabı oluşturması, gönderilen %10'luk payın yerinde muhafaza edilemeyen yapıların tasfiyesinde kullanmak üzere bu fonda toplaması ve yalnızca bu işlerde harcaması gerekmekte olup geçmiş yıllara ilişkin İdareye aktarılması gereken tutarların tespiti yapılarak İBB'den söz konusu tutarların tahsili gerekmektedir.

BULGU 12: Yapı Ruhsatı Aşamasında İdarece Tahsil Edilmesi Gereken Otopark Bedellerinin Büyükşehir Belediyesine Gönderilmesi

30.12.2020 tarihinden sonra İdarece tahsil edilmesi gereken otopark bedellerinin Büyükşehir Belediyesince tahsil edildiği görülmüştür.

7261 sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 29'uncu maddesiyle 30.12.2020 tarihinde yürürlüğe girecek şekilde, 5216 sayılı Kanun'un ilçe belediyelerinin görev ve yetkilerini düzenleyen 7'nci maddesinde değişiklik yapılmış "*bölge otoparkı, kapalı ve açık otoparklar yapmak, yaptırmak, işletmek, işlettirmek veya ruhsat vermek*" ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri arasında sayılmıştır.

5216 sayılı Kanun'un "Belediyeler arası hizmet ilişkileri ve koordinasyon" başlıklı 27'inci maddesine 12.11.2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanun'un 11'inci maddesi ile eklenen son fıkrasında; "*İmar mevzuatı uyarınca belediyelerin otoparkla ilgili olarak elde ettikleri gelirler tahsil tarihinden itibaren kırkbeş gün içinde büyükşehir belediyesine aktarılır. Büyükşehir belediyeleri bu geliri tasdikli plan ve beş yıllık imar programına göre hazırlanan kamulaştırma projesi karşılığında otopark tesisi için gerekli arsa alımları ile bölge ve genel otoparkların inşasında kullanır. Bu gelirler bu fıkra da belirtilen amaç dışında kullanılamaz.*" hükmü,

24.12.2020 tarihli 7261 sayılı Kanun'un 31'inci maddesi ile değişikliğe uğramış ve "*İmar mevzuatı uyarınca belediyelerin otoparkla ilgili olarak elde ettikleri gelirler beş yıllık imar programına göre hazırlanan kamulaştırma projesi karşılığında bölge otoparkı için gerekli*

---

arsa alımları ile inşasında kullanılır. Bu gelirler bu fıkrada belirtilen amaç dışında kullanılamaz.” halini almıştır.

Yukarıda yer alan 5216 sayılı Kanun’un 27’inci maddesinin son fıkrasındaki yapılan değişiklik ile büyükşehir ilçe belediyelerine bölge otoparkı yapma yetki ve sorumluluğu ile bağlantılı olarak imar mevzuatı uyarınca tahsil edilen otopark bedellerini tahsil etme yetkisi de verilmektedir.

3194 sayılı İmar Kanunu’nun 37’nci ve 44’üncü maddelerine dayanılarak çıkarılan Otopark Yönetmeliği’nin “Otopark bedelinin tespit, tahakkuk ve tahsili” başlıklı 12’nci maddesinin yedinci fıkrasında ise; otopark bedeli alınan parsellerin otopark ihtiyacının ilgili idarece karşılanmasının zorunlu olduğu düzenlemesi yer almaktadır.

Mezkur Yönetmelik’te ilgili idarenin hangisi olduğu doğrudan belirtilmemiş, ancak 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu’nun anılan maddelerinde yapılan değişiklikler ile; 30.12.2020 tarihinden itibaren, otopark bedellerinin toplanması, bu bedellerin ayrı bir hesapta izlenerek yasal faiz işlettilmesi suretiyle nemalandırılması ve biriken tutarların bölge otoparkı yapılması maksadıyla kullanılması görev ve yetkisi ilçe belediyelerine verildiğinden söz konusu tutarların tahsilatının da ilçe belediyeleri tarafından yapılması gerektiği değerlendirilmiştir.

Yapılan incelemede, 30.12.2020 tarihinden itibaren Sarıyer sınırları dâhilindeki yapılardan 1.798.092,47 TL otopark bedelinin İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından tahsil edildiği, bunun 1.185.504,00 TL’lik kısmının İBB Boğaziçi İmar Müdürlüğü’nün vermiş olduğu ruhsatlardan kaynaklandığı ancak 2021 yılı içerisinde Sarıyer Belediyesi tarafından tahsil edilmesi gereken toplam 612.588,47 TL otopark bedelinin de İBB tarafından tahsil edildiği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, bulguda bahsi geçen tutarın tahsil edilebilmesi için gerekli çalışmaların yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, 30.12.2020 tarihi itibarıyla büyükşehir ilçe belediyesinin görev ve yetkileri arasında sayılan ve parselinde otopark ihtiyacı karşılanamayan yapılardan alınması gereken otopark bedellerinin; İdarece tahsil edilmesi, tahsil edilen bedellerin vadeli mevduat niteliğinde ayrı bir hesapta izlenmesi, biriken tutarların da yalnızca bölge otoparkı yapılması maksadıyla kullanılması, ayrıca 2021 yılı içerisinde İBB tarafından tahsil edilen bedellerin İdareye iade edilmesi süreçlerinin başlatılması gerekmektedir.

BULGU 13: Kazı Bedellerine İlişkin Büyükşehir Belediyesi Tarafından İdareye Aktarılması Gereken Tutarların Tahsil Edilmemesi

Büyükşehir Belediyesi tarafından 2020 yılında toplanan kazı bedellerinden İdareye gönderilmesi gereken tutarların bir kısmının tahsil edilmediği, İdareye gönderilen tutarlardan bir kısmının ise muhasebe kayıtlarında yer almadığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun mükerrer 79'uncu maddesine göre altyapı kazı alanı ile kazı sırasında diğer altyapı tesislerine zarar verilmesi halinde bu tesisler kazıyı yapan tarafından eski haline getirilir. Altyapı kazı alanı, alan tahrip tutarının peşin yatırılması veya alan tahrip tutarı kadar teminat verilmesi halinde belediyece de kapatılabilir. İzinsiz altyapı kazısı yapanlara veya altyapı kazı alanını usulüne uygun kapatmayanlara belediye encümenince alan tahrip tutarının beş katına kadar idari para cezası verilir. İdari para cezası, ilgisine tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde ödenir. Bu yerlerin alan tahrip tutarı, varsa teminatı düşülerek ayrıca tahsil edilir.

Diğer yandan, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun "Altyapı hizmetleri" başlıklı 8'inci maddesi ve "Ulaşım hizmetleri" başlıklı 9'uncu maddesine dayanarak hazırlanan Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği'nin "Hesabının oluşumu ve geliri" başlıklı 14'üncü maddesine göre;

"(1) Alt yapı yatırım hesabı, ortak programa alınan altyapı hizmetlerinin amaca uygun bir şekilde gerçekleştirilmesi için belediye ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarının bütçelerine konulan ödeneklerden bu hesaba yapılacak aktarım ile kazılardan elde edilen gelirlere oluşur.

(2) Alt yapı koordinasyon merkezinin bütçesi büyükşehir belediye bütçesi içinde yer alır. Ayrıca, belediye ve diğer bütün kamu kurum ve kuruluşlarının bütçelerine konulan ödeneklerden, alt yapı koordinasyon merkezi bünyesinde oluşturularak alt yapı yatırım hesabına aktarılacak tutarlar da gelir bütçesinin ilgili bölümünde gösterilir ve bu gelirler amacının dışında harcanamaz.

(3) (Değişik:RG-24/12/2020-31344) Büyükşehir belediyelerinin sorumluluğuna bırakılan cadde, bulvar, meydan ve sokaklarda yapılacak tüm kazılardan elde edilecek gelirler büyükşehir belediyesi bünyesinde açılacak alt yapı yatırım hesabında toplanır. Bu gelirler amacı dışında kullanılamaz." Düzenlemesi söz konusudur.

Ayrıca “İlçelerde tahsil edilen kazı gelirlerinin kullanımı” başlıklı 14/A maddesinde ise; “(Ek:RG-24/12/2020-31344) (1) İlçe belediyelerinin sorumluluğuna bırakılan cadde, bulvar, meydan ve sokaklarda yapılacak tüm kazılardan elde edilecek gelirler bu yerlere izin veya ruhsat veren ilçe belediyesince gelir olarak kaydedilir. Bu gelirler sadece cadde, bulvar, meydan ve sokaklardaki asfalt ve kaldırımların yapım, onarım ve bakımında kullanılır.” düzenlemesi yer almaktadır.

Mezkûr Yönetmelik’te 24.12.2020 tarihinde değişiklik yapılmıştır. 24.12.2020 tarihinde yapılan değişiklik öncesinde; büyükşehir belediyesi ile ilçe belediyelerinin yetki ve sorumluluğundaki cadde, bulvar, meydan ve sokaklarında yapılacak tüm kazılardan elde edilecek gelirler büyükşehir belediyesi bünyesinde açılacak alt yapı yatırım hesabında toplanmakta ve sokakların kazısından elde edilen gelirler ilgili belediyeye aktarılmakta iken yeni düzenleme ile söz konusu tarih sonrasında bu kapsamda elde edilecek gelirler doğrudan ilçe belediyesine gelir kaydedilmektedir. Ancak İdarenin düzenleme öncesi tarihlere ilişkin İBB’den alması gereken tutarlar tam olarak gönderilmemiştir.

Bu bağlamda, 24.12.2020 tarihinden öncesinde, Sarıyer ilçesi sınırları içerisinde yer alan sokak kazılarından elde edilen gelirlerin İBB tarafından İdareye aktarılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, 31.12.2021 tarihi itibarıyla İBB tarafından aktarılması gereken 2019 yılına ilişkin 139.235,89 TL’lik tutarın gönderilmediği ve 2020 yılına ilişkin 43.371,43 TL’lik tutarın ise İBB tarafından mahsup suretiyle gönderilmesine karşın İdarenin muhasebe kayıtlarında yer almadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, 2021 yılı öncesindeki altyapı kazı ruhsat izin bedellerinin Belediyeye devredilmesi ile ilgili olarak İBB ile görüşmelerin devam ettiği, 2022 yılında 2019 ve 2020 yıllarına ait bedellerin muhasebe işlem fişi ile Büyükşehir Belediyesi ile mahsup edildiği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, İBB tarafından gönderilmeyen kazı bedellerinin takibinin yapılması ve İdareye gönderilen kazı bedellerinin ise zamanında muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 14: Büyükşehir Belediyesi Tarafından Gönderilmesi Gereken Otopark Gelirleri Payının Takip Edilmemesi

İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından yol üstü araç park yerlerinin işletilmesinden elde edilen gelirlerden ilçe belediyelerine gönderilmesi gereken paya ilişkin alacağın tahsili için gerekli takip ve başvuru yollarının kullanılmadığı görülmüştür.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun "Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları" başlıklı 7'nci maddesinin (f) bendinde; karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettirmek veya kiraya vermek büyükşehir belediyelerinin görev ve sorumlulukları arasında sayılmıştır.

Kanun'un "Büyükşehir belediyesinin gelirleri" başlıklı 23'üncü maddesinin (f) bendinde de yukarıda belirtilen hükme göre tespit edilen park yerlerinin işletilmesinden elde edilen gelirin %50'sinin ilçe belediyelerine nüfuslarına göre dağıtılacağı düzenlenmektedir.

Yine 23'üncü maddenin son fıkrasında ise; büyükşehir belediyeleri ile ilçe belediyelerinin birbirlerine ödemeleri gereken tutarların zamanında ödenmemesi durumunda, ilgili belediyenin talebi üzerine söz konusu tutarların İller Bankası AŞ tarafından, yükümlü belediyenin genel bütçe vergi gelirleri payından kesilerek alacaklı belediyenin hesabına aktarılacağı ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, Büyükşehir Belediye Meclisi kararı ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde tespit edilen araç park yerlerinin işletilmesinden elde edilen gelirlerden ilçe belediyesi payının gönderilmediği, İdarenin ise bu alacağın Büyükşehir Belediyesinden tahsili için gerekli takip ve başvuru yollarını kullanmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, bahsi geçen idare payının tahsili amacıyla gerekli çalışmalar yapıldığı ve muhasebe işlem fişleriyle kayıtların muhasebede yer aldığı ifade edilmiştir. Ancak, söz konusu aktarımı sağlanan tutarlar 2021 yılına ilişkin olmayıp geçmiş yıllara ilişkindir.

Sonuç olarak, İBB tarafından işletilen yol üstü otopark gelirlerinden İdare payının takip ve tahsilinin mevzuat hükümlerine uygun olarak yerine getirilmesi gerekmektedir.

BULGU 15: Bazı İşletmelerin İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmaksızın Faaliyette Bulunması ve Buna Bağlı Olarak İşyeri Açma İzni Harcının Tahsil Edilmemiş Olması

Belediyenin yetki ve görev sınırları içinde işyeri açma ve çalışma ruhsatı olmaksızın faaliyette bulunan işletmelerin olduğu, buna bağlı olarak da İdarenin işyeri açma izni harcı gelirinin kayba uğradığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "İşyeri Açma İzni Harcı" başlıklı 81'inci maddesinde; belediye sınırları veya mücavir alanlar içinde bir iş yerinin açılmasının "İşyeri Açma İzni Harcına" tabi olduğu belirtilmiştir.

Diğer yandan, İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'e göre belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bu Yönetmelik kapsamında faaliyet gösterecek işletmelerin ilgili belediyeden iş yeri açma ve çalışma ruhsatı almış olması gerekmektedir.

Ayrıca, 3572 sayılı Kanun'daki muafiyet düzenlemesi ile avukatlık büroları, serbest muhasebeci ve mali müşavirlik hizmeti veren iş yerleri, tabipler, noterler, mimar ve mühendisler gibi bazı meslek grupları işyeri açma ve çalışma ruhsatı almaktan muaf tutulmuştur. İlgili kanunlarında da, bu iş yerlerinin faaliyet sahalarına göre bakanlıklar ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarından faaliyetleri ile ilgili izin alacakları ve bu izin belgelerinin de işyeri açma ve çalışma ruhsatı niteliğinde olacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, Ruhsat ve Denetim Müdürlüğünden alınan verilere göre, 31.12.2021 tarihi itibarıyla işyeri açma ve çalışma ruhsatı alarak faaliyet gösteren 9.553 adet iş yeri olduğu, ayrıca 6360 sayılı Kanun gereği Şişli Belediyesinden Sarıyer Belediyesine geçen mahallelerdeki iş yerlerine ait yaklaşık 4.000 adet ruhsatın bulunduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, 31.12.2021 tarihi itibarıyla Mali Hizmetler Müdürlüğü verilerine göre Çevre ve Temizlik Vergisine tabi olan iş yeri sayısının 15.180 olduğu ve bu iş yerlerinden ruhsattan muaf işyeri olarak yaklaşık 390 iş yeri bulunduğu da göz önüne alındığında İdare kayıtlarına göre yaklaşık 1.237 adet ruhsatsız faaliyet gösteren iş yerinin olduğu anlaşılmıştır.

Söz konusu verilerden de anlaşılacağı üzere, İdarenin işyeri açma izni harcı hususunda gelir kaybına uğradığı değerlendirilmiştir. Ayrıca tespit, İdarede kayıtlı olan (çevre ve temizlik vergisi) ÇTV kayıtları ile ruhsat kayıtları kıyaslanarak değerlendirildiğinden ve ÇTV kaydı ile ruhsat kaydı olmayan iş yerlerinin de olabileceği göz önünde bulundurularak gerekli çalışmaların yerine getirilmesi uygun olacaktır.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, yapılacak çalışmalar ile yetki ve görev alanlarındaki ruhsatsız iş yerlerinin hızlı ve etkin bir şekilde ruhsatlandırılmasının sağlanacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, İdarenin gelir kaybına uğramaması ve ruhsatlandırma çalışmalarının mevzuat hükümlerine göre yerine getirilmesi için gereken hassasiyetin gösterilmesi uygun olacaktır.

BULGU 16: Banka Kartları ve Kredi Kartları ile Yapılan Tahsilatların İdarenin Kamu Sermayeli Banka Hesaplarına Mevzuatta Belirlenen Sürelerde Aktarılmaması

Bankalar tarafından İdare alacakları için banka kartları ve kredi kartlarıyla yapılan tahsilatların, mevzuatında belirlenen sürelerde İdarenin kamu sermayeli banka hesaplarına aktarılmadığı görülmüştür.

Belediyelerin de tabi olduğu Kamu Haznedarlığı Yönetmeliği'nin "Uygulama ve kullanılacak araçlar" başlıklı 5'inci maddesinin üçüncü fıkrasında;

"18/6/2011 tarihli ve 27968 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdarelerinin Ödeme ve Tahsilat İşlemlerinin Elektronik Ortamda Gerçekleştirilmesine İlişkin Usul ve Esaslar hükümleri saklı kalmak kaydı ile kurumlar; faaliyetleri kapsamında yaptıracakları tahsilat ve ödeme işlemleri için yurt içinde yerleşik diğer bankaları, Posta ve Telgraf Teşkilatı AŞ'yi ve yurtiçinde yerleşik bankalar aracılığıyla olmak koşuluyla ödeme kuruluşlarını ve elektronik para kuruluşlarını da kullanabilir. Ödeme kuruluşları ve elektronik para kuruluşları, kamu kurumları adına tahsil ettikleri tutarları anlaşma yaptıkları yurt içinde yerleşik bankalarda ilgili kamu kurumu adına açılacak hesaplara işlem yapılan gün içerisinde aktarmak zorundadır. Gerçekleştirilen tahsilat tutarlarının, özel kanunların verdiği yetki kapsamında yapılan düzenlemelerde yer alan hükümler saklı kalmak kaydı ile takip eden işgünü içinde; yurt içinde yerleşik tüm bankalar aracılığıyla kredi kartları ile yapılan tahsilatın ise azami 20 gün içerisinde ilgili kurumun kamu sermayeli bankadaki hesabına aktarılması zorunludur." düzenlemesi yer almaktadır.

Söz konusu Yönetmelik hükümleri doğrultusunda; kredi kartları ile yapılan tahsilatların 20 gün içerisinde, bunun dışındaki tahsilatların ise tahsilatı takip eden gün içerisinde İdarenin kamu sermayeli bankadaki hesabına aktarılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, banka kartı ile yapılan tahsilatların da kredi kartı ile yapılan tahsilat gibi değerlendirildiği ve bazı aylarda 20 gün sonra İdarenin kamu sermayeli bankadaki hesabına aktarıldığı, bazı aylarda ise kredi kartları ve banka kartları ile yapılan tahsilatların 34 gün sonra kamu sermayeli banka hesaplarına aktarıldığı tespit edilmiştir.

Söz konusu mevzuata aykırı uygulamaların, İdare ile Banka arasında akdedilen protokolde yer alan; üye iş yeri, “bankanın bloke gün sayılarını, komisyon oranlarını ve/veya ücret, komisyon, taahhüt, gibi diğer çalışma şartlarını günün koşullarına göre artırıp eksiltmeye yetkili olduğunu kabul eder.” hükmü ile fiyatlama bilgileri tablosunda yer alan banka kartlarının da kredi kartları ile yapılan tahsilat gibi 20 gün içinde banka hesabına aktarılacağı düzenlemesinden kaynaklandığı anlaşılmaktadır. Bu durumda İdare, banka kartı ve kredi kartı ile yapılan tahsilat tutarı kamu sermayeli banka hesabına yatıncaya kadar, bu tutarlardan kazanabileceği faiz vb. gelirlerin mahrum kalmaktadır.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, kamu sermayeli banka ile yapılan 2020 yılındaki anlaşmaya göre kredi kartları ve banka kartları ile yapılan işlemlerin 20 gün sonra Belediye hesaplarına yatırıldığı, bankanın takas oranlarının artması, pos masrafları vb. sebepler ileri sürmesi sebebiyle hali hazırda 25 gün olarak uygulandığı, yapılan görüşmelerde mevzuata göre aktarım sağlanması gereken sürenin bankalarca kabul görmediği, İdarece kamu sermayeli ve özel bankalar ile ilgili görüşmelerin devam ettiği ve bulguda yazılan esaslar doğrultusunda gerekli düzeltmelerin yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, banka kartı ile yapılan tahsilatların kredi kartı ile yapılan tahsilatlar gibi İdare hesabına geçmesi ve kredi kartı ile yapılan tahsilatların da 20 günü aşacak şekilde İdare hesaplarına aktarımı hatalı bir uygulama olup mevzuat hükümlerine uygun şekilde gerekli düzenlemelerin yapılması gerekmektedir.

BULGU 17: Hacedilemeyen Gelirlerin Ayrı Banka Hesaplarında İzlenmemesi

İdarenin hacedilemeyen gelirlerini teşkil eden vergi, resim ve harçların tahsil edildiği banka hesabında, haczi kabil diğer para, alacak ve gelirlerin de bulunduğu, dolayısıyla hacedilemeyen gelirlerin ayrı banka hesaplarında izlenmediği görülmüştür.

2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 82'nci maddesinde, özel kanunlarında haczi caiz olmadığı gösterilen malların hacedilemeyeceği; 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun “Belediyelerin yetkileri ve imtiyazları” başlıklı 15'inci maddesinde ise belediyenin proje

---

karşılığı borçlanma yoluyla elde ettiği gelirleri, şartlı bağışlar ve kamu hizmetlerinde fiilen kullanılan malları ile belediye tarafından tahsil edilen vergi, resim ve harç gelirlerin haczedilemeyeceği hüküm altına alınmıştır.

Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin 20.03.2012 tarih ve E.2011/22082 K.2012/8629 sayılı Kararı'nda; borçlu belediyece haczi kabil olmayan paralar ile haczi mümkün olan paraların aynı hesapta toplanmasının ve birbirine karıştırılmasının, haczedilemezlik hakkından feragat olarak kabul edileceği, ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, İdarenin vergi, resim ve harç gelirlerinin tahsil edildiği banka hesabında, haczi kabil diğer para, alacak ve gelirlerin de bulunduğu tespit edilmiştir. Yukarıda belirtilen Yargıtay Kararı'nda bu tür hesaplar "havuz hesap" olarak nitelendirilmektedir. Diğer yandan, İdarenin haczedilemeyen gelirlerini ayrı hesapta tutmayarak haczi kabil gelirlerle ortak havuz hesabında birleştirmesi, bu hesaptaki bakiyenin vergi, resim ve harç gelirlerinden mi yoksa haczedilebilir gelirlerden mi oluştuğunun belirlenmesini imkânsız hale getirmektedir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, haczedilebilen ve haczedilemeyen hesapların ayrı ayrı tasarlandığı ancak, uygulamada mükellefler tarafından haczedilemeyen hesaplara farklı türden (haczedilebilir) gelirlerin gönderildiği, bulguda belirtilen hatalı uygulamanın ortadan kaldırılması için gerekli çalışmalar yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, icra hukukunda haczedilemezlik kuralı istisna olup, 5393 sayılı Kanun'da belirtilen hükmün, kamu hizmeti gören ve kamu tüzel kişiliğini haiz belediyeler için hukuk devletinde teminat altına alınmış bir güvence oluşturmayı amaçladığı kuşkusuzdur. Bu nedenle, söz konusu güvencenin tesis edilebilmesi için, "havuz hesap" uygulamasının sonlandırılması, haczedilemeyen gelirler ile haczi kabil varlıkların ayrı hesaplarda izlenmesi gerekmektedir.

BULGU 18: Belediyenin Bazı Dolu Müdür Kadrolarına Görevlendirme Yapılması

İdarenin dolu olan müdür kadrolarına tedviren görevlendirmeler yapıldığı görülmüştür.

Anayasa'nın 128'inci maddesinde; memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işlerinin kanunla düzenleneceği hükmü yer almaktadır. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda da tedviren atamaya ilişkin bir hüküm bulunmamaktadır.

(99) seri numaralı Devlet Memurları Kanunu Genel Tebliği'nde; asilde aranan şartlara sahip vekil memur bulunmadığı takdirde, hizmetin aksamadan yürütülebilmesi bakımından herhangi bir şekilde boşalmış veya boş bulunan bir görevin öncelikle varsa yardımcıları yoksa asilde aranan şartlara en yakın personel tarafından tedviren gördürülmesinin mümkün olduğu düzenlenmiştir.

İlgili mevzuat hükümleri değerlendirildiğinde, bir görevin tedviren gördürülmesinin istisnai bir durum olduğu ve bu usulün Kanun'da belirtilen şartları haiz personel bulunmadığı koşullarda uygulanabileceği anlaşılmaktadır. Bir görevin tedviren gördürülebilmesi için öncelikle ilgili kadronun boş olması gerekmekte, kadronun boş olması durumunda ise görevin öncelikle vekil veya yardımcılar vasıtası ile gördürülmesi gerektiği açıktır. Diğer yandan, Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik'te büyükşehir ilçe belediyeleri için danışman kadrosu yer almamaktadır.

Yapılan incelemede, Belediyede tedviren atamaların yapıldığı beş adet müdür kadrosunun da dolu olduğu ve kadroları işgal eden personelden dört tanesinin belediye başkanı onayı ile ilçe belediyeleri için böyle bir kadro veya pozisyon bulunmamasına karşın bazı müdürlüklerde danışman olarak görevlendirildiği, diğer personelin ise başka bir müdürlükte müdürlük görevi üstlendiği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, beş adet dolu müdür kadrosuna yapılan tedviren görevlendirmelerden, üç adet dolu kadroya vekâlet eden müdürün vekâlet görevinin sonlandırıldığı, iki adet dolu kadroya vekâlet eden müdürün işlemleri için çalışmaların devam ettiği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, herhangi bir zaruri durum olmamasına rağmen ilgili kadrolara yapılan tedviren atamalar yasal düzenlemeye aykırı olup bundan sonraki süreçte de söz konusu hususa ilişkin gerekli hassasiyet gösterilmelidir.

BULGU 19: İşçilerin Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmaması

Belediyede çalışan işçilerin sosyal hakları olan yıllık ücretli izinlerinin zamanında düzenli olarak kullandırılmadığı ve bu nedenle birikmiş yıllık izin sürelerinin bulunduğu görülmüştür.

Anayasa'nın "Çalışma şartları ve dinlenme hakkı" başlıklı 50'nci maddesinde;

---

dinlenmenin çalışanların hakkı olduğu ve bu haklar ile şartlarının kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 53'üncü maddesinde işçilere yıllık izin verileceği ve yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği; 56'ncı maddesinde yıllık iznin 53'üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu; 59'uncu maddesinde iş sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin, sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği; 60'ıncı maddesinde yıllık ücretli izinlerin, yürütülen işlerin niteliğine göre yıl boyunca hangi dönemlerde kullanılacağı, izinlerin ne suretle ve kimler tarafından verileceği veya sıraya bağlı tutulacağı, yıllık iznin faydalı olması için işveren tarafından alınması gereken tedbirler ve izinlerin kullanılması konusuna ilişkin usuller ile işverence tutulması zorunlu kayıtların şekline ilişkin hususların ilgili Bakanlık tarafından hazırlanacak bir Yönetmelik ile gösterileceği belirtilmiştir.

Bu Kanun hükmüne istinaden 03.03.2004 tarih ve 25391 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nde de yıllık izinlerin kullanımı ile ilgili olarak İş Kanunu'na benzer düzenlemeler yapılmıştır.

Aynı Kanun'un 103'üncü maddesinde ise yıllık ücretli izni bu Kanun'un 56'ncı maddesine aykırı olarak bölen veya hak edilmiş izni kullanmadan iş sözleşmesinin sona ermesi halinde bu izne ait ücreti ödemeyen veya belirtilen Yönetmelik'in esas ve usullerine aykırı olarak izin kullandırmayan veya eksik kullandıran işveren veya işveren vekiline bu durumda olan her işçi için ikiyüzyirmi Türk Lirası (2021 yılında 555 TL) idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

Ayrıca Cumhurbaşkanlığı'nın 30.06.2021 tarih ve 31527 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tasarruf Tedbirleri konulu 2021/14 sayılı Genelge'sinde; 4857 sayılı Kanun kapsamında çalışan işçilerin yıl içinde kazandıkları yıllık ücretli izin sürelerinin ilgili yıl içerisinde, önceki yıllarda hak kazanıp kullanmadıkları yıllık izin sürelerinin de yürütülen hizmetlerde aksamaya sebep olmayacak şekilde azami üç yıl içerisinde kullandırılması gerektiği belirtilmiştir.

Söz konusu düzenlemelere göre işverenin yıllık izinleri kullandırma yükümlülüğünü yerine getirmemesi ve işçinin de izin hakkından feragat etmesi mümkün değildir. Diğer taraftan işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat

---

hükümleri gereği yıllık izin hakları ücrete dönüşmekte ve yıllık izin karşılığı yapılacak olan bu ücret ödemesi de işçinin son ücreti üzerinden yapılacağından yüksek tutarlarda ödeme yapılmasına neden olmaktadır. Ayrıca Anayasal bir hak olan yıllık izinlerin kullandırılmaması durumunda idareler, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 103'üncü maddesi gereğince idari para cezası ile karşı karşıya kalabilmektedir.

Yapılan incelemede, Belediyede görev alan kadrolu 102 işçinin toplam 15.812 gün kullanmadığı izninin bulunduğu tespit edilmiştir. Bu işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları işçinin son ücreti dikkate alınarak izin ücreti ödeneceğinden idareler açısından öngörülemeyen giderlerin ortaya çıkmasına neden olacaktır.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, pandemi koşulları sonrası normal çalışma düzenine 09.04.2022 tarihinde geçildiği ve görüşmeleri halen devam eden toplu iş sözleşmesi imzalandıktan sonra izin komisyonunun tekrardan toplanması ve izin planlamasının yapılarak izinlerin kullandırılmasının sağlanacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, belirtilen mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalar çerçevesinde Belediyede çalışan işçilerin yıllık ücretli izinlerinin, mevzuata uygunluk ve belediyeye ek mali külfet getirmemesi amacıyla biriktirilmeden, zamanında ve düzenli olarak kullandırılması sağlanmalıdır.

BULGU 20: İç Denetçi Kadrosunda Bulunan Personelin Fiilen Bu Görevi Yapmaması

İdarede iç denetçi kadrosunda bulunan personelin Park ve Bahçeler Müdürü olarak dolu kadroya görevlendirildiği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 63'üncü maddesinde; iç denetim, kamu idaresinin çalışmalarına değer katmak ve geliştirmek için kaynakların ekonomiklik, etkililik ve verimlilik esaslarına göre yönetilip yönetilmediğini değerlendirmek ve rehberlik yapmak amacıyla yapılan bağımsız, nesnel güvence sağlama ve danışmanlık faaliyeti şeklinde tanımlanmıştır. Aynı maddede iç denetimin iç denetçiler tarafından yapılacağı hüküm altına alınmıştır.

Mezkûr Kanun'un 64'üncü maddesinde iç denetçinin görevleri düzenlenmiş olup buna göre; nesnel risk analizlerine dayanarak kamu idarelerinin yönetim ve kontrol yapılarını

değerlendirmek, kaynakların etkili, ekonomik ve verimli kullanılması bakımından incelemeler yapmak ve önerilerde bulunmak, harcama sonrasında yasal uygunluk denetimi yapmak, idarenin harcamalarının, malî işlemlere ilişkin karar ve tasarruflarının, amaç ve politikalara, kalkınma planına, programlara, stratejik planlara ve performans programlarına uygunluğunu denetlemek ve değerlendirmek, malî yönetim ve kontrol süreçlerinin sistem denetimini yapmak ve bu konularda önerilerde bulunmak, denetim sonuçları çerçevesinde iyileştirmelere yönelik önerilerde bulunmak ve denetim sırasında veya denetim sonuçlarına göre soruşturma açılmasını gerektirecek bir duruma rastlandığında, ilgili idarenin en üst amirine bildirmek iç denetçinin görevleri arasında sayılmıştır. Aynı maddede, İç denetçinin, görevinde bağımsız olduğu ve iç denetçiye asli görevi dışında hiçbir görevin verilemeyeceği ve yaptırılmayacağı da hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede, İdarede 3 iç denetçi kadrosu bulunmasına karşın 31.12.2021 tarihi itibarıyla 2 iç denetçinin atandığı, 1 iç denetçinin dolu kadro durumundaki Park ve Bahçeler Müdürlüğüne, başkanlık oluruyla 657 sayılı Kanun'un 86'ncı maddesine göre ve iç denetçi kadrosu uhdesinde kalmak şartıyla vekâleten görevlendirildiği, fiilen iç denetçilik görevini yapmayarak müdürlük görevini üstlendiği tespit edilmiştir. Söz konusu görevlendirme 19.04.2016 tarihinde yapılmış olup ilgili kişi 5 yılı aşkın süredir fiilen yapmadığı iç denetçilik kadrosunun özlük haklarından yararlanmakta ve maaş kalemlerini bu kadroya göre almaktadır.

657 sayılı Kanun'un 86'ncı maddesinde esas olarak, memurların kanuni izin, geçici görev, disiplin cezası uygulaması veya görevden uzaklaştırma nedenleriyle işlerinden geçici olarak ayrılmaları halinde yerlerine kurum içinden veya diğer kurumlardan veya açıktan vekil atanabileceği hüküm altına alınmıştır. Söz konusu ayrılmalar olmaksızın, iç denetçi tarafından 5 yılı aşkın süredir dolu kadro olan Park ve Bahçeler Müdürlüğü görevinin vekâleten yürütülmesi mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, iç denetçi kadrosunda olup vekaleten müdür görevi yürüten personelin durumunun düzeltilerek iç denetçi olarak tekrar görevine iade edildiği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, söz konusu görevlendirmenin ve fiilen müdürlük görevini yapan personelin iç denetçi kadrosunun özlük haklarından yararlanmasının; gerek 5018 sayılı Kanun gerek bu Kanun'a dayanarak çıkarılan İç Denetçilerin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik ve Kamu İç Denetim Genel Tebliği gerekse de 657 sayılı Kanun'a aykırı olduğu değerlendirilmiştir.

BULGU 21: Mevzuatında Öngörülen Oranda Engelli Personel Çalıştırılmaması

İdare tarafından, hâlihazırda belli sayıda engelli personel istihdam edildiği ancak mevzuatında belirtilen oranda engelli personel çalıştırma yükümlülüğünün tam olarak yerine getirilmediği görülmüştür.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun "Engelli personel çalıştırma yükümlülüğü" başlıklı 53'üncü maddesinde; kurum ve kuruluşların bu Kanun'a göre çalıştırdıkları personele ait kadrolarda %3 oranında engelli personel çalıştırmak zorunda olduğu, %3'lük oranın hesabında ilgili kurum veya kuruluşun (yurtdışı teşkilat hariç) toplam dolu kadro sayısının dikkate alınacağı hüküm altına alınmıştır.

657 sayılı Kanun'un 53'üncü maddesine dayanılarak hazırlanan Engelli Kamu Personel Seçme Sınavı ve Engellilerin Devlet Memurluğuna Alınmaları Hakkında Yönetmelik'in "Kadroların tahsisi" başlıklı 10'uncu maddesinde, engellilerin atanmasına tahsis edilecek kadro sayısının tespitinde, ilgili kamu kurum veya kuruluşunun, yurtdışı teşkilatı hariç, toplam dolu memur kadro sayısının %3'ünün dikkate alınacağı; engellilerin istihdam edileceği uygun münhal kadro bulunmadığı takdirde hizmet gereklerine ve genel hükümlere göre diğer münhal kadrolarda değişiklik yapılarak gerekli kadroların temin edileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, İdarede memur kadrolarında istihdam edilen toplam 311 personel olduğu, memur olarak çalışan 311 personelin %3 oranına tekabül eden toplam 9 engelli memur istihdam edilmesi gerekirken, 2 engelli memur çalıştırıldığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 53'üncü maddesine göre engelli personel alımı ile ilgili çalışmalar kapsamında 2 engelli çalışanın daha istihdam edildiği ve konuya ilişkin çalışmaların devam ettiği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, İdare tarafından mevzuatında belirtilen oranda engelli memur istihdam edilmesi gerekmektedir.

BULGU 22: Taşınır İşlemlerinde Mevzuata Aykırı Uygulamaların Bulunması

İdare taşınırlarının yönetimine ilişkin mevzuata aykırı uygulamaların bulunduğu görülmüştür.

---

a) Dayanıklı Taşınırın Numaralandırılması İş ve İşlemlerinin Tam Olarak Bitirilmemesi

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Dayanıklı taşınırın numaralanması" başlıklı 36'ncı maddesinde;

"(1) Giriş kaydı yapılan dayanıklı taşınırlara, taşınır kayıt yetkilisi tarafından bir sicil numarası verilir. Bu numara yazma, kazıma, damga vurma veya etiket yapıştırma suretiyle taşınırın üzerinde kalıcı olacak şekilde belirtilir. Fiziki veya kullanım özellikleri nedeniyle numaralandırılması mümkün olmayan taşınırlara bu işlem uygulanmaz.

(2) Sicil numarası üç grup rakamdan oluşur. Birinci grup rakam, taşınırın Dayanıklı Taşınır Defterinde ayrıntılı izlenmek üzere kaydedildiği taşınır kodundan; ikinci grup rakam, taşınırın giriş kaydedildiği yılın son iki rakamından; üçüncü grup rakam ise taşınıra verilen giriş sıra numarasından oluşur." düzenlemesi yer almaktadır.

Bu bağlamda, İdarenin fiziki veya kullanım özellikleri nedeniyle numaralandırılması mümkün olan dayanıklı taşınırlarına, taşınırın üzerinde kalıcı olacak şekilde barkotlama çalışmalarını yapması gerekmektedir.

Yapılan incelemede; sicil numarası verilen dayanıklı taşınırlara yazma, kazıma, damga vurma veya etiket yapıştırma suretiyle barkotlama çalışmalarının tam olarak yapılmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, bulguda bahsi geçen eksikliğin giderilmesi için çalışmaların başlatılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, dayanıklı taşınırın numaralandırılması iş ve işlemlerinin mevzuat hükümleri doğrultusunda tam ve eksiksiz yerine getirilmesi gerekmektedir.

b) İhtiyaç Sahiplerine Dağıtılmak Üzere Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğüne Verilen Taşınırın Kayıt Altına Alınmaması

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Bağış ve yardımlar" başlıklı 40'ncı maddesinde; kamu idarelerine yapılan her türlü bağış ve yardımların gelir kaydedileceği, nakdi olmayan bağış ve yardımlar ise ilgili mevzuatına göre değerlemeye tâbi tutularak kayıtlara alınacağı hüküm altına alınmıştır.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Bağış ve yardım yoluyla edinilen taşınırın girişi" başlıklı 16'ncı maddesinde de;

"Kanunun 40 ıncı maddesi ile diğer mevzuat çerçevesinde bağış ve yardım olarak edinilen taşınır teslim alındığında, taşınır kayıt yetkilisi tarafından Taşınır İşlem Fişi düzenlenerek kayıtlara alınır. Fişin birinci nüshası bağış ve yardım edene verilir veya gönderilir." düzenlemesi yer almaktadır.

Diğer yandan, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Bağış ve yardımlar" başlıklı 17'nci maddesinde de; alınan her türlü bağış ve yardımların gelir kaydedileceği, alınan şartlı bağış ve yardımların, üst yöneticinin onayı ile gelir bütçesinde bağış ve yardımlar bölümüne gelir yazılacağı ve gider bütçesinde bu hizmetin ödeneği varsa bu ödeneye ekleneceği, yoksa bütçede öngörülen tertibe ödenek yazılarak tahsis amacına uygun harcanacağı;

15-Stoklar Hesap Grubu ile ilgili 114'üncü maddesinde, bağış veya hibe olarak edinilen stokların varsa bilinen değeri, yoksa ilgili mevzuatına göre değerlemesi yapıldıktan sonra tespit edilen değeri üzerinden hesaplara alınacağı;

Belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğüne, ihtiyaç sahiplerine verilmesi amacıyla vatandaşlar tarafından hibe olarak verilen taşınırın taşınır işlem fişi ile giriş ve çıkışlarının yapılmadığı, bu taşınmazların muhasebe kayıtlarına alınmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, bulguda bahsi geçen eksikliğin giderilmesi için çalışmaların başlatılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, bağış yoluyla edinilen taşınırın muhasebe giriş ve çıkış kayıtlarının yapılması gerekmektedir.

BULGU 23: Borç Stokunun Borçlanma Sınırının Üzerinde Olması

İdarenin 2019, 2020 ve 2021 yılı borç stok tutarının, 5393 sayılı Kanun'un 68'inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde gösterilen borçlanma sınırının üzerinde gerçekleştiği görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 68'inci maddesinde, belediyelerin görev ve hizmetlerinin gerektirdiği giderleri karşılamak amacıyla borçlanarak ilave kaynak bulmasına

imkân tanınmıştır. Bununla beraber söz konusu maddenin devamında borçlanmaya ilişkin esas ve usuller düzenlenmiş ve bunlara aykırı olarak borçlanan belediye yetkilileri hakkında, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmeyen durumlarda, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun görevi kötüye kullanmaya ilişkin hükümlerinin uygulanacağı ifade edilmiştir.

Diğer yandan, Kanun'un 68'inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde; Belediyelerin faiz dâhil borç stok tutarının, en son kesinleşmiş bütçe gelirleri toplamının 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarını aşamayacağı; (e) bendinde ise, bu şekilde hesaplanan tutarın yüzde onunu geçmeyen iç borçlanmayı belediye meclisinin kararı, yüzde onunu geçen iç borçlanmayı ise meclis üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının onayı ile yapılabileceği düzenlenmiştir.

Belirtilen mevzuat hükmüne göre, en son kesinleşmiş toplam bütçe gelirlerinin o yıl için 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre belirlenen yeniden değerlendirme oranıyla arttırılan tutarı İdarenin borçlanma sınırını göstermektedir.

Bu bağlamda Sarıyer Belediyesinin son üç yılına ilişkin bütçe gelirleri toplamı ve bu gelirler esas alınarak hesaplanan borçlanma sınırına ilişkin bilgiler aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir:

Tablo 11: İdarenin Son 3 Yıllık Bütçe Gelirleri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2018 YILI (TL)	2019 YILI (TL)	2020 YILI (TL)
Vergi Gelirleri	215.554.547,92	214.591.346,78	246.447.661,37
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	20.225.220,01	13.646.736,49	15.611.908,84
Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	522.585,00	539.323,24	5.450,00
Diğer Gelirler	90.213.115,12	118.463.703,25	179.963.900,22
Sermaye Gelirleri	1.253.864,30	38.853.341,33	2.136.216,10
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	-5.191.866,57	-5.994.177,30	-3.204.485,22
Net Tahsilat	322.577.465,78	380.100.273,79	440.960.651,31

Tablo 12: İdarenin Son 3 Yıla Ait Borçlanma Sınırları

Yılı	En Son Kesinleşmiş Bütçe Geliri (TL)	Yeniden Değerleme Oranı %	Borç Stok Tavanı (TL)
2018	322.577.465,78	23,73	399.125.098,41
2019	380.100.273,79	22,58	465.926.915,61
2020	440.960.651,31	9,11	481.132.166,64

Yukarıdaki tabloda hesap şekli görülebileceği üzere, 2018 yılı en son kesinleşmiş bütçe gelirlerinin yeniden değerlendirme oranı ile artırılan miktarı olan 399.125.098,41 TL 2019 yılı

borçlanma haddini, 2019 yılı en son kesinleşmiş bütçe gelirlerinin yeniden değerlendirme oranı ile artırılan miktarı olan 465.926.915,61 TL 2020 yılı borçlanma haddini ve 2020 yılı en son kesinleşmiş bütçe gelirlerinin yeniden değerlendirme oranı ile artırılan miktarı olan 481.132.166,64 TL’de 2021 yılı borçlanma haddini ortaya koymaktadır.

Yapılan incelemede, 2018 yılı Sayıştay Denetim Raporunda borç stok tavan tutarının 149.401.105,21 TL aşıldığının raporlandığı, 2018 yılından sonra İdarenin, meclis kararına istinaden borçlanma yapmadığı; ancak, aşağıdaki tablolarda detaylı görüleceği üzere; 2019 yılı borç stoku tutarının 72.534.442,04 TL, 2020 yılı borç stoku tutarının 95.351.834,93 TL ve 2021 yılı borç stoku tutarının 79.264.585,38 TL olacak şekilde borçlanma haddinin üzerinde olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 13: İdarenin Son 3 Yıla Ait Toplam Borç Stoku

Yıl	Finansal Mali Borçlar (TL)	Faaliyet Borçları (TL)	Vergi ve Sosyal Güvenlik Borçları (TL)	Diğer Yükümlülükler (TL)	Toplam (TL)
2019	24.370.797,00	39.664.467,28	400.771.501,00	6.852.774,83	471.659.540,45
2020	17.233.927,00	106.808.470,97	433.476.911,00	3.759.441,29	561.278.750,54
2021	10.299.812,00	146.440.508,44	401.748.944,00	1.907.487,68	560.396.752,02

1- Finansal/Mali Borçlar: Bilançodaki 300-400 Banka Kredileri, 303-403 Kamu İdarelerine Mali Borçlar, 310-410 Dış Mali Borçlar, 309-409 Diğer Mali Borçlar Hesabı bakiye toplamlarından oluşur.

2- Faaliyet Borçları: 320-Faaliyet Borçları Hesabı bakiye toplamından oluşur.

3- Vergi ve Sosyal Güvenlik Borçları: 360-Ödenecek Vergi ve Fonlar, 361-Ödenecek SGK Kesintileri, 368-438 Vadesi Geçmiş, Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesabı ve Kamuya Olan Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Borçlar Hesapları toplamından oluşur.

4- Diğer Yükümlülükler: Yukarıda Sayılanlar Dışında Kalan İç/Dış Diğer Yükümlülüklerden (304-404, 307-407, 308-408, 381-481) oluşur.

Tablo 14: Borçlanma Haddi-Borçlanma Stoku Farkı

Yılı	Borçlanma Haddi (TL)	Toplam Borç Stoku (TL)	Fark (TL)
2019	399.125.098,41	471.659.540,45	72.534.442,04
2020	465.926.915,61	561.278.750,54	95.351.834,93
2021	481.132.166,64	560.396.752,02	79.264.585,38

Ayrıca, 2018 yılı Sayıştay Denetim Raporunda borç stok tavan tutarının 149.401.105,21 TL aşıldığı ortaya konulmuş bu süreçten sonra İdare, meclis kararına istinaden borçlanma yapmamıştır.

İdarece 2019, 2020, 2021 yıllarında meclis kararına istinaden yeni borçlanma yapılmasa da ilgili yıllara göre borç stok tavanlarının aşılmasında İdarenin kamuya olan ertelenmiş borçlarının artması (vergi, SGK primi, kalkınma ajansı payı, taşınmaz kültür varlıkları koruma

---

payı vb.), bütçe emanetlerindeki tutarların artması (İdarenin personel çalıştırılmasına dayalı olarak doğrudan Belediye şirketine yaptığı hizmet alımı ödemelerinin eksik yapması vb.) önemli bir boyutu oluşturmuştur.

Bu minvalde, her ne kadar İdare tarafından izin alınmasını gerektirecek şekilde borçlanılmasa da, fiilen diğer borçlanma kalemleri ile borçlanılarak borçlanma sınırının 2019, 2020 ve 2021 yıllarında aşıldığı aşikârdır.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, 5393 sayılı Kanun'un 68'inci maddesinden bahsedilmiş, ilave kaynak yaratılması amacıyla borçlanılması halinde yetkili makamlardan izin alınması veya borç stok tutarının hesaplanması gerektiği belirtilmiş, ancak bulguda yer verilen borç miktarlarının artması ile madde hükmünde belirtilen borçlanılarak ilave kaynak oluşturulması arasında fark olduğu, bu nedenle herhangi bir şekilde borç stok tutarının hesaplanmasını gerektirecek bir duruma gerek görülmediği, buna ek olarak kamuya olan borçların yapılandırılarak ödenmeye çalışılacağı ifade edilmiştir. Ancak, ilgili mevzuat uyarınca; idarelerin borçlanabilmesi için mevcut borç stokunun borçlanma sınırını aşp aşmadığının kontrolünün borç stoku hesaplaması suretiyle yapılması zorunludur. Borç stoku hesaplaması ise, bulguda belirtilen borç kalemlerindeki tutarların toplanması ile bulunmaktadır.

Sonuç olarak, İdarenin 2021 yılı itibariyle sahip olduğu borç stoku, mevzuatında belirtilen borçlanma sınırını geçtiğinden mevcut borç stoku borçlanma sınırının altına çekilene kadar yeni bir borçlanmaya gidilmemesi ve mevcut borçların ödenmesi gerekmektedir.

BULGU 24: Bütçe Emanetleri Hesabında Kayıtlı Tutarların Muhasebe Kayıtlarına Alındığı Sıraya Göre Ödenmemesi

Bütçe Emanetleri Hesabından yapılan ödemelerin, muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre yapılmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun "Ödenemeyen giderler ve bütçeleştirilmiş borçlar" başlıklı 34'üncü maddesi uyarınca; kamu idarelerinin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması halinde giderler, muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödenir. Ancak, sırasıyla kanunları gereğince diğer kamu idarelerine ödenmesi gereken vergi, resim, harç, prim, fon kesintisi, pay ve benzeri tutarlara, tarifeye bağlı ödemelere, ilama bağlı borçlara, ödenmemesi halinde gecikme cezası veya faiz gibi ek yük getirecek

---

borçlara ve ödenmesi talep edilen emanet hesaplarındaki tutarlara öncelik verilmesi gerekmektedir.

Mezkûr Kanun'un "Muhasebe hizmeti ve muhasebe yetkilisinin yetki ve sorumlulukları" başlıklı 61'inci maddesinin altıncı fıkrasında da; muhasebe yetkililerinin, 34'üncü maddenin ikinci fıkrasındaki ödemeye ilişkin hükümler ile bu maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen ödemeye ilişkin kontrol yükümlülüklerinden dolayı sorumlu olduğu belirtilmiştir.

Diğer yandan, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 248'inci ve 249'uncu maddelerinde 320-Bütçe Emanetleri Hesabının niteliği ve hesaba ilişkin işlemler düzenlenmiştir. Yönetmelik'te, 320-Bütçe Emanetleri Hesabı için, mali yıl içerisinde veya sonunda ödeme emri belgesine bağlandığı halde, nakit yetersizliği veya diğer sebeplerle ilgililerine ödenemeyen tutarların izlenmesi için kullanılacağı; yapılacak ödemelerde söz konusu tutarların muhasebe kayıtlarına alınma sırasının gözetileceği ifade edilmiştir.

Mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere, idarenin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması nedeniyle emanet hesaplarına alınan tutarların mevzuatında belirtilen ödemelere öncelik vermek şartıyla muhasebe kaydına alınma sırasına göre ödenmesi gerekmektedir. Bununla birlikte emanet hesaplarda izlenen söz konusu tutarların kayda alınma sırasına göre ödenmesinden muhasebe yetkilisinin sorumlu olacağı açıktır.

Yapılan incelemede, 2021 yılı dönem sonu itibariyle 320-Bütçe Emanetleri Hesabında önceki yıllara ilişkin (N-1'den N-5'e kadar) toplam 106.808.470,97 TL kayıtlı ve bekleyen tutarın bulunduğu; cari yılda bunun 103.359.156,91 TL'sinin ödendiği, geçen yıllara ilişkin 3.449.314,06 TL bakiye kalmasına rağmen cari yılda Bütçe Emanetleri Hesabına kaydedilen borçlar için 237.394.872,51 TL ödeme yapıldığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, bulguda bahsi geçen hatalı uygulamanın düzeltilmesi için gerekli hassasiyetin gösterileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, söz konusu hesaptan yapılan ödemeler, yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine aykırı olarak, muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre yapılmamış olup 320-Bütçe Emanetleri Hesabındaki tutarların, İdare aleyhine bir durumun oluşmaması için mevzuatında belirtilen esas ve usullerde ödenmesi kamu yararına olacaktır.

BULGU 25: Yevmiye Defterinde Boş Yevmiye Numaralarının Bulunması ve Geçmişe Yönelik Kayıt Yapılması

İdarenin muhasebe sisteminde boş yevmiye numaralarının bulunduğu ve geçmişe yönelik kayıt yapılabildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 42'nci maddesinde;

“Kurumların muhasebesi, 3/12/2014 tarihli ve 2014/7052 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin ikinci bölümünde belirlenen ve muhasebe ilke ve kurallarının dayanağını oluşturan temel muhasebe kavramları ile faaliyet sonuçları, bütçe uygulama sonuçları, nazım hesaplara ilişkin ilkeler ve varlıklar, yabancı kaynaklar ve öz kaynaklar ilkelerinden oluşan bilanço ilkeleri ile üçüncü bölümünde belirlenen muhasebe standartları, kurallar ve uygulamalara ilişkin hükümler çerçevesinde yürütülür.” düzenlemesine yer verilmiştir.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin “Temel Kavramlar” başlıklı 5'inci maddesinde tam açıklama kavramı; *“mali tablolardan yararlanacak olanların doğru karar vermelerine yardımcı olacak ölçüde yeterli, açık ve anlaşılır şekilde düzenlenmesi”* şeklinde tanımlanmıştır.

Aynı Yönetmelik'in “Kayıt düzeni ve kayıt düzeltilmesi” başlıklı 18'inci maddesinde de; muhasebe işlemlerinin, gerçekleşme sırasına göre düzenli bir şekilde hesap dönemi başında “1” den başlamak üzere hesap döneminin sonuna kadar numaralandırarak kaydedileceği, muhasebe kayıtlarının ancak yeni bir muhasebe kaydı ile düzeltilebileceği ve muhasebe belgesinde düzeltme işleminin gerekçesine yer verileceği hükümleri yer almaktadır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin “Yevmiye sistemi, muhasebeleştirme belgeleri ve açılış kayıtları” başlıklı 43'üncü maddesinde; muhasebe işlemlerinin yevmiye tarih ve numara sırasına göre ve maddeler halinde yevmiye defterine günlük olarak kaydedileceği, aynı maddenin dördüncü fıkrasında ise muhasebeleştirme belgelerinin yevmiye tarih ve numarası sütunlarına, gerçekleşen işlemlerin kayda geçirildikleri tarih ile hesap döneminin başında (1)'den başlayıp, hesap döneminin sonuna kadar devam eden birer numara verileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, 2021 yılı içerisinde 11 adet yevmiyenin boş bırakıldığı, 120 adet yevmiyede ise geriye dönük kayıt yapıldığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, bulguda bahsi geçen hususun genel olarak elektronik bilgi sisteminde yaşanan aksaklıklardan kaynaklandığı ve ilgili hataların yaşanmaması için gerekli önlemlerin alındığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri gereği, İdarenin muhasebe işlemlerinin yevmiye tarih ve numara sırasına göre ve maddeler halinde yevmiye defterine günlük olarak ve sıra atlanılmadan kaydedilmesi gerekmektedir.

BULGU 26: Parasal Limitler Dâhilinde Yapılan Mal ve Hizmet Alımları ile Yapım İşlerinde, Bütçeye Konulan Ödeneğin %10'unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 21'inci maddesinin (f) bendi ve 22'nci maddesinin (d) bendinde belirtilen parasal limitler dâhilinde yapılan mal alımları ile yapım işlerine ilişkin harcamaların yıllık toplamının, 2021 yılı bütçesine bu amaçla konulan ödeneklerinin %10'unu, Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınmadan aştığı görülmüştür.

4734 sayılı Kanun'un "İdarelerce uyulması gereken diğer kurallar" başlıklı 62'nci maddesinin (1) bendinde; "*Bu Kanunun 21 ve 22 nci maddelerindeki parasal limitler dâhilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamı, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamaz.*" hükmü yer almaktadır.

Anılan Kanun'un "Pazarlık usulü" başlıklı 21'inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde idarelerin yaklaşık maliyeti 404.732,00 TL'ye kadar olan mamul mal, malzeme veya hizmet alımlarını pazarlık usulü ile temin edebileceği; "Doğrudan temin" başlıklı 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde ise büyükşehir belediyesi sınırları dâhilinde bulunan idarelerin 121.405,00-TL'yi, diğer idarelerin 40.443,00 TL'yi aşmayan ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iiaşeye ilişkin alımlarını ilan yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temini usulü ile karşılanabileceği belirtilmektedir.

Buna göre Kanun kapsamındaki kurum ve kuruluşlar, gerek 21'inci maddenin (f) bendi, gerekse temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iiaşeye ilişkin alımlar hariç 22'nci maddenin (d) bendi kapsamında yapacakları harcamalarda, bütçelerine bu amaçla konulan ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadan aşamayacaklardır.

31.12.2020 tarih ve 31351 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan "4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 62 nci maddesinin (ı) Bendi Kapsamında Yapılacak Başvurulara İlişkin Tebliğ" in "Genel esaslar" başlıklı 4'üncü maddesinin ikinci fıkrasında; Kanun'un 62'nci maddesinin (ı) bendine göre, Kanun kapsamında yer alan ve bütçe sahibi olan kamu idarelerinin; Kanun'un gerek 21'inci maddesinin (f) bendi, gerekse temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve işeyle ilişkin alımlar hariç 22'nci maddesinin (d) bendi kapsamında yapacakları harcamalarda, bütçelerine bu amaçla konulan ödeneklerin %10'unu Kurulun uygun görüşü olmadan aşamayacağı, bu oran aşılarak Kuruma yapılan başvuruların reddedileceği,

Üçüncü fıkrasında ise Kanun'un 21'inci maddesinin (f) bendi ve 22'nci maddesinin (d) bendine göre ihtiyaçların temininde bütçe sahibi olan kamu idareleri tarafından, yıllık bütçelerine bu amaçla konulan toplam ödenek tutarının dikkate alınacağı; mal alımı, hizmet alımı veya yapım işleri için bütçelerine bu amaçla konan yıllık toplam ödenekleri üzerinden her biri için ayrı ayrı %10 oranının hesaplanacağı,

İfade edilmiştir.

Yapılan incelemede, 4734 sayılı Kanun'un 21'inci maddesinin (f) bendi ile 22'nci maddesinin (d) bendine göre yapılan mal alımları ve yapım işlerinde, aşağıdaki tablodan görüleceği üzere bütçeye bu amaçla konulan ödeneklerinin %10'unun, Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınmadan aşıldığı tespit edilmiştir.

Tablo 15: Doğrudan Temin ve Pazarlık Usulüyle Yapılan Alım ve Yapım İşlerinde Ödenek Sınırı Aşımı

Harcama Kalemleri	2021 Yılı Toplam Ödenek Tutarı (A)	Toplam Ödenegin % 10'u (Sınır) (B=A*%10)	22/d ve 21/f Kapsamında Yapılan Harcama Tutarı (TL) (C)	Sınırı Aşan Tutar (TL) (D=C-B)	22/d ve 21/f Kapsamında Yapılan Harcama Tutarı/Toplam Ödenek Tutarı (C/A)
Mal Alımı	73.000.000,00	7.300.000,00	36.173.872,63	28.873.872,63	49,55
Yapım İşi	27.055.000,00	2.705.500,00	3.692.508,81	987.008,81	13,65

Yukarıdaki tablodan da anlaşılacağı üzere; İdare tarafından 2021 yılı içerisinde 4734 sayılı Kanun'un 21/f ve 22/d maddeleri kapsamında gerçekleştirilen mal alımları (%49,55) ile yapım işlerinde (%13,65), bütçeye bu amaçla konulan ödeneklerinin %10'unun aşılmasına karşın Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınmaması hatalı bir uygulamadır.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, bulguda bahsi geçen hatalı uygulamanın düzeltilmesi için gerekli hassasiyetin gösterileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, parasal limitler dâhilinde yapılan mal alımları ile yapım işlerine ilişkin harcamaların mevzuat hükümleri doğrultusunda gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 27: Bazı Avans ve Kredilerin Yasal Süre İçinde Mahsup Edilmemesi

İdare tarafından, bazı ön ödemelerin yasal süresi içinde mahsup edilmediği ve mevzuatta belirtilen yaptırımların uygulanmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 160-İş Avans ve Kredileri Hesabının düzenlendiği “Hesaba ilişkin işlemler” başlıklı 125'inci maddesinde; avans ve kredilerin verilmesi, mahsup edilmesi, süresinde mahsup edilmeyen avans ve krediler için hangi işlemlerin yapılacağı ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Söz konusu maddeye göre;

Her mutemet aldığı avanstaki harcadığı tutarlara ilişkin kanıtlayıcı belgeleri avansın verildiği tarihten itibaren en çok bir ay içinde vermek ve artan parayı iade etmekle yükümlüdür. Mutemet işin tamamlanmasından sonra bir aylık sürenin bitimini beklemeksizin avans artığını iade etmek ve hesabını kapatmak zorundadır. Süresinde mahsup edilmeyen mutemet avansları veya iade edilmeyen avans artığı, mutemet adına 140-Kişilerden Alacaklar Hesabına alınır ve mutemet hakkında 6183 sayılı Kanun Hükümleri uyarınca işlem yapılır.

Diğer yandan, her mutemet, adına açılan krediden harcadığı tutarlara ilişkin kanıtlayıcı belgeleri kredinin açıldığı tarihten itibaren en çok üç ay içinde, ancak her halde yılsonunda muhasebe yetkilisine vermekle yükümlüdür. Mutemet, işin tamamlanmasından sonra üç aylık sürenin bitimini beklemeksizin kredi artığını, düzenleyeceği kredi ödeme emri ile bankaya yatırmak zorundadır. Açılan krediler üç ay içerisinde mahsup edilmediği takdirde, durum ilgili daireye bildirilerek harcanan paralara ait belgeler ve artan para geri istenir.

Mezkur Yönetmelik'in “16 Ön ödemeler” başlıklı 123'üncü maddesinin üçüncü fıkrasında ise, ön ödemeler ile ilgili olarak bu Yönetmelik'te hüküm bulunmayan hallerde 5018 sayılı Kanun'un 35'inci maddesinde belirtilen yönetmelik hükümlerinin uygulanacağı ifade edilmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 35'inci maddesine dayanılarak hazırlanan Ön Ödeme Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in “Ön ödemelerde mahsup süresi ve sorumluluk” başlıklı 11'inci maddesindeki düzenlemeye göre, her mutemet

---

ön ödemelerden harcadığı tutara ilişkin kanıtlayıcı belgeleri, ilgili kanunlarında ayrıca belirtilmemiş olması halinde avanslarda bir ay, kredilerde ise üç ay içinde muhasebe yetkilisine vermek ve artan tutarı iade ederek hesabını kapatmakla yükümlüdür.

Ayrıca aynı maddede; mutemetlerin, işin tamamlanmasından sonra, yukarıdaki bir ve üç aylık sürelerin bitimini beklemeden, son harcama tarihini takip eden üç iş günü içinde ön ödeme artığını iade etmek ve süresinde mahsubunu yaparak hesabını kapatmak zorunda olduğu; mutemetlerce süresi içinde mahsup edilmeyen avanslar hakkında 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerinin uygulanacağı; kanunen geçerli bir mazereti olmaksızın avanslarını süresinde mahsup etmeyen mutemetler hakkında, ayrıca tabi oldukları personel mevzuatının disiplin hükümlerine göre de işlem yapılacağı; kurum içi veya kurum dışından görevlendirilenlere yolluk ve diğer giderleri karşılığı verilen avanslardan süresinde mahsup edilmeyenler hakkında özel kanunlarındaki hükümlerin uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri doğrultusunda; her mutemedin ön ödemelerden harcadığı tutara ilişkin kanıtlayıcı belgeleri ve ön ödeme artığını, avanslarda bir ay, kredilerde ise üç ay içinde ve işin tamamlanmasından sonra bir ve üç aylık sürelerin bitimini beklemeden, son harcama tarihini takip eden üç iş günü içinde muhasebe yetkilisine vermesi ve artan tutarı iade ederek hesabını kapatması gerekmektedir. Avans ve kredinin yasal süresinde kapatılmaması durumunda da, mevzuatında sayılan yaptırımlar uygulanacaktır.

Yapılan incelemede, bazı ön ödemelerde avans ve krediler için ön görülen bir ve üç aylık mahsup sürelerine ve son harcama tarihinden itibaren üç gün içinde hesabın kapatılması gerekliliğine uyulmadığı, mahsup süresinde kapatılmayan avansların 140-Kişilerden Alacaklar Hesabına alınmadığı, gecikme zammı ve 6183 sayılı Kanun hükümlerinin işletilmediği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, bulguda bahsi geçen hatalı uygulamanın düzeltilmesi için gerekli hassasiyetin gösterileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; İdarenin, mahsup sürelerini dikkate alarak ön ödeme yöntemini kullanması ve mahsup sürelerinin aşılması durumunda mevzuatta belirtilen yaptırımları uygulaması gerekmektedir.

BULGU 28: Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılan Alımlarda Mevzuata Aykırılıklar Bulunması

Aynı ihale konusu içinde yer alabilecek nitelikteki bazı mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin, doğrudan temin parasal sınırının altında kalacak şekilde gruplara bölünerek temin edildiği ve bazı doğrudan temin suretiyle alımların tek teklif ile sonuçlandırıldığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Doğrudan Temin" başlıklı 22'nci maddesinde, maddede belirtilen hallerde ihtiyaçların temini için, ilân yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın idarenin doğrudan temin usulüne başvurulabileceği;

Aynı maddenin (d) bendinde (26/1/2021 tarihli ve 31376 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kamu İhale Kurumunun 2021/1 no.lu Kamu İhale Tebliği'nde belirtilen değişiklikler dikkate alınarak), büyükşehir belediyesi sınırları dâhilinde bulunan idarelerde 121.405,00 TL (Yüzyirmibirbindörtüzyüzbeş Türk Lirası), diğer idarelerde 40.443,00 TL (Kırkbindörtüzyüzkırkçüç Türk Lirası) aşmayan ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iaşeye ilişkin alımlarının bu kapsamda yapılabileceği;

Maddenin devamında ise bu maddeye göre yapılacak alımlarda, ihale komisyonu kurma ve 10'uncu maddede sayılan yeterlik kurallarını arama zorunluluğu bulunmaksızın, ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak ihtiyaçlar temin edilebileceği;

Hüküm altına alınmıştır.

Bu Kanun uyarınca çıkartılan Kamu İhale Genel Tebliği'nin "4734 sayılı Kanunun 22'nci maddesinin (d) bendi gereğince ihtiyaçların temini" başlıklı 22.5'inci maddesinde ise;

"22.5.1.1. Bu bentte belirlenen parasal limitlere bağlı olarak yapılacak ihtiyaç teminlerinde, piyasada yapılan fiyat araştırması sonucunda öngörülen parasal limitin aşılacağına tespit edilmesi halinde, ihtiyacın Kanunun ilgili hükümlerine göre ihale yoluyla temin edilmesi gerekmektedir.

22.5.1.2. Ayrıca, 4734 sayılı Kanun'un 19'uncu maddesine göre açık ihale usulü ile temini gereken ihtiyacın, Kanun'un 22'nci maddesinin (d) bendi için öngörülen parasal sınırların altında kalacak şekilde, adet bazında veya aynı ihale konusu içinde yer alabilecek nitelikteki mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin, kalemlere veya gruplara bölünmek

---

suretiyle aynı Kanun'un 22'nci maddesinin (d) bendine göre temini, 4734 sayılı Kanun'un temel ilkelerine aykırılık teşkil ettiğinden, bu yönde uygulamaların sorumluluk doğuracağı hususuna dikkat edilmesi gereklidir." denilmektedir.

Bu bağlamda, doğrudan temin usulüyle yapılan alımlarda görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasa fiyat araştırması yapılacak ve harcama yetkilisince uygun görülen teklif kabul edilecektir. Bu sebeple alım konusu ihtiyacın arz piyasasına göre değerlendirme yapılmalı ve arz piyasası geniş olan ihtiyaçlar bakımından yeterli sayıda satıcıdan fiyat alınması piyasa fiyat araştırmasının bir gereği olarak görülmelidir. Piyasa fiyat araştırmasında tek teklif alınması malın rayiç değerinden yükseğe alınmasına ve kamunun zarara uğratılmasına sebep olabilecektir.

Diğer yandan, doğrudan temin parasal sınırlarının altında kalacak şekilde aynı ihale konusu içerisinde yer alabilecek nitelikteki mal ve hizmet alımlarının gruplara bölünerek ihtiyacın doğrudan temin ile karşılanması ise 4734 sayılı Kanun'un 5'inci maddesinde sayılan; saydamlık, rekabetin sağlanması, ihtiyaçların uygun şartlarla karşılanması, kaynakların verimli kullanılması ve yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında usulünün temel usuller olması ve diğer usullerin Kanun'da belirtilen özel hallerde kullanılabilmesi ilkelerine aykırılık teşkil etmektedir.

Mal alımlarında ihtiyacın niteliği itibariyle aynı satıcıdan temin edilmesi gereken mallar, ihtiyaç süresi de dikkate alınmak suretiyle planlanmalı ve bir ihale kapsamında temin edilmelidir. Hizmet alımlarında ise aynı hizmet türleri itibariyle, ihale konusu hizmet işi, hizmetin nihai sunumu sağlanacak ve ihtiyaç konusu hizmetin tümünü kapsayacak şekilde belirlenmelidir.

Yapılan incelemede; açık ihale usulü ile temini gereken bazı ihtiyaçların (Muhtelif yerlerde malzeme dâhil boya hizmet alımı, iş makinesi kiralamaları vb.) doğrudan temin parasal sınırlarının altında kalacak şekilde parçalara ayrılarak doğrudan temin yöntemiyle karşılandığı, aynı ihale konusu içerisinde yer alabilecek bazı mal ve hizmet alımlarının (gündüz bakımevlerine mobilya ve muhtelif malzeme alımı, farklı türde hediyelik eşya alımları, asfalt kazınması, nakli ve asfalt alınması işleri vb.) bölünerek doğrudan temin yöntemiyle yapıldığı ve bazı ihtiyaçların doğrudan temin usulü ile alımlarında teklif alınmaksızın doğrudan bir firmadan alım yapıldığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, bulguda bahsi geçen hatalı uygulamanın düzeltilmesi için gerekli hassasiyetin gösterileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, İdarenin aynı nitelikteki mal ve hizmet alımlarını birleştirerek açık ihale ile temin etmesi ve ihtiyaçların doğrudan temini durumunda en az üç firmadan teklif alması gerekmektedir.

BULGU 29: Sayıştay İlamlarının İnfaz Edilmemesi

Sayıştay ilamları cetvelinin incelenmesinde, ilgili yıl hesaplarına ait ilamlarda yer alıp kesinleşen tazmin tutarlarının sorumlulardan tahsili için gerekli işlemlerin yapılmadığı görülmüştür.

Sayıştay ilamlarının infazını izlemeyen ve gereklerini yerine getirmeyenler hakkında uygulanacak hukuki ve cezai müeyyideler, 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun "Kamu idareleri ve görevlilerinin sorumluluğu" başlıklı 9'uncu maddesi ile düzenlenmiştir.

Aynı Kanun'un "İlamların infazı" başlıklı 53'üncü maddesinde ise Sayıştay ilamlarının kesinleştikten sonra doksan gün içerisinde yerine getirileceği, ilam hükümlerinin yerine getirilmesinden ilamların gönderildiği kamu idarelerinin üst yöneticilerinin sorumlu olduğu ve ilamlarda gösterilen tazmin miktarının hüküm tarihinden itibaren kanuni faize tabi tutularak, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre tahsil olunacağı belirtilmiştir. Benzer hükümler 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Kamu Zararı" başlıklı 71'inci maddesinde ve bu maddeye istinaden çıkarılan 19.10.2006 tarih ve 26324 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 12'nci maddesinde de yer almaktadır.

27.05.2016 tarih ve 29724 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 111'inci maddesinde ise Sayıştay İlamlarında tazmin hükmolunan tutarların 140- Kişilerden Alacaklar Hesabında izleneceği belirtilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere; Sayıştay ilam hükümlerinin kesinleşme tarihinden itibaren doksan gün içerisinde tahsil edilmesinden kamu idarelerinin üst yöneticileri sorumlu bulunmaktadır. Üst yöneticiler bu sorumluluklarını 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre yerine getireceklerdir. Tahsilat aşamasında anaparaya hüküm tarihinden itibaren kanuni faiz de uygulanacaktır.

Yapılan incelemede; 2007-2021 yılları arasında toplam 8.044.432,91 TL'nin Sayıştay ilanı sonucu kişi borcu olarak kayıtlara alındığı, bu tutarın 2018 hesabına ilişkin kısmı olan 7.704.353,83 TL'nin temyiz sürecinin devam ettiği, 292.864,33 TL'nin tahsilatının ise sağlandığı, 31.12.2021 tarihi itibarıyla kesinleşen Sayıştay İlamlarından kaynaklanıp halen tahsil edilmemiş olan toplam 47.214,75 TL tutarındaki kamu alacağının mevzuatta öngörülen yasal faizleriyle birlikte tahsilinin sağlanmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, bulguda bahsi geçen ilamlara yönelik infaz işlemlerinin gerçekleştirileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, mevzuatında belirtilen süre içinde Sayıştay ilamlarının gereğinin yerine getirilmesi gerekmektedir.

BULGU 30: Sarıyer Halk Kart ile Yapılan Nakdi Sosyal Yardımlarda Hatalı Uygulamaların Bulunması

Vatandaşların ramazan ayındaki market ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla yüklenici firmalar ile yapılan protokol kapsamında, belirlenen marketlerden yapılan alımlarda, gerek protokol yapılan firmalar gerekse marketler tarafından İdareye herhangi bir bedel ödemeksizin ve/veya halk kartları kullanarak alışveriş yapanlara ekstra bir indirim uygulamaksızın, alışverişlerin yalnızca protokol kapsamındaki firmalar aracılığıyla üye marketlerde yapılmasından dolayı söz konusu firmalar ve marketlerin ayrıcalıklı hale getirildiği görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 14'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde, sosyal hizmet ve yardım yapmak belediyenin görev ve sorumlulukları arasında zikredilmiştir. Mezkûr Kanun'un 60'ncü maddesinde de; dar gelirli, yoksul, muhtaç ve kimsesizler ile engellilere yapılacak sosyal hizmet ve yardımlar belediyenin giderleri arasında sayılmıştır. Bu bağlamda, İdare tarafından çeşitli yöntemlerle sosyal hizmet ve yardımlar yapılmaktadır. İdarenin yapmış olduğu sosyal yardımların bir bölümünü de, anlaşmalı marketlerden yapılan alışverişlerde kullanılacak olan ve ihtiyaç sahiplerine bu saiklerle verilen halk kartları oluşturmaktadır.

İdare, Sarıyer Sosyal Destek Kartı ve Sarıyer Halk Kart Projesi kapsamında, 05.06.2018 tarihinde ... AŞ ve ... AŞ ile protokol imzalanmış, protokol süresi de 2 yıl olarak belirlenmiştir. Protokol gereği protokolün süresi bitmeden 1 ay önce taraflardan biri diğerine noterden ihtar

---

göndermek suretiyle protokolü sonlandırmadığı için protokolün süresi 2 yıl daha uzamıştır. 27.10.2021 tarihinde ise yüklenici firmalarla yapılan protokol feshedilmiştir.

Vatandaşlara yapılan nakdi sosyal yardımlara ilişkin işlemler, 2018, 2019, 2020 ve 2021 yıllarında söz konusu protokol kapsamında yürütülmüş olup söz konusu uygulama protokol imzalanan firmaları ve bunlara üye iş yerlerini ayrıcalıklı hale getirmiştir. Şöyle ki: İdare protokol kapsamındaki firmalar ile anlaşma yapmış, daha sonra bu firmalar da İdarenin yardım olarak gönderdiği tutarların (Sarıyer Halk Kart) hangi marketlerde geçerli olacağını, firmaların istedikleri altyapının kullanılması şartıyla belirleyerek çeşitli marketlerle anlaşmalar imzalamıştır.

Ayrıca 05.06.2018 tarihinden fesih tarihi olan 27.10.2021 tarihine kadar geçen süre içerisinde, İdare ile protokol imzalayan ... AŞ'nin marketlerle işbirliği sözleşmeleri imzaladığı ve marketlerin üye statüsüne kavuştuğu, firmanın üyelerine indirim, avantaj, fayda vb. haklar sağladığı, üye marketlerin ise firmaya belli oranlarda komisyon ödedikleri anlaşılmıştır. Ancak bu anlaşmalardan dolayı İdareye herhangi bir bedel ödenmemiş ve/veya halk kartları kullanılarak alışveriş yapanlara ekstra bir indirim uygulamamıştır.

İdare, Sarıyer Halk Karta; 2018 yılında 365.100,00 TL, 2019 yılında 378.075,00 TL, 2020 yılında iki farklı ödeme emri belgesi ile toplamda 955.400,00 TL ve 2021 yılında 975.200,00 TL yükleme yapmıştır. Bu minvalde, İdarenin bütçesinden dört yıl içerisinde harcanan toplam 2.673.775,00 TL'lik tutar, firmaların sistemsel altyapısını kullanan ve onlarla anlaşma yapan üye marketlerde kullanılmıştır.

Bu itibarla, İdarenin bütçesinden sosyal yardım projesi kapsamında Sarıyer Halk Kart üzerinden transfer edilen tutarlar, Belediye ile protokol imzalayan firmaların belirlediği marketlerde yapılan alışverişlerde kullanılabildiğinden, ayrıca ne firmaların ne de marketlerin İdareye herhangi bir bedel ödemeksizin ve/veya halk kartı kullanarak alışveriş yapanlara ekstra bir indirim uygulamaksızın satış hizmetleri gerçekleştirildiğinden, söz konusu yüklenici firmalar ile bu firmaların belirlediği marketlerin ayrıcalıklı hale getirilerek gelir elde ettikleri tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, 2018-2021 yılları arasında imzalan protokol ile ihtiyaç sahibi vatandaşların marketlerden gıda temin etmesinin sağlandığı, 2022 yılının şubat ayından yapılan açık ihale ile en uygun teklifi veren firmaya söz konusu işin verildiği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, sosyal hizmet ve yardım projelerinin İdarenin ve/veya dar gelirli vatandaşların faydalarını arttıracak şekilde tasarlanması gerekmektedir.

BULGU 31: İdarenin İşlettiği Çocuk Gündüz Bakım Evleri İçin İdare Bütçesinden Harcama Yapılması ve Ücret Tarifesinin Hatalı Belirlenmesi

İdarenin işletmekte olduğu çocuk gündüz bakım evlerindeki hizmetler için mevzuata aykırı tarife belirlendiği ve işletme gelirlerinin giderleri karşılayamaması sebebiyle Belediye bütçesinden katkıda bulunulduğu görülmüştür.

2021 yılı için Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan (2021-1) sayılı Kamu Sosyal Tesislerine İlişkin Tebliğ'in "Kreş ve Çocuk Bakımevleri Ücretleri" başlıklı 5'inci maddesinde;

Kamu kurum ve kuruluşlarına ait kreş ve çocuk bakımevlerine kabul edilecek devlet memurları ile diğer kamu personelinin her çocuğu için aylık bakım ücreti asgari 264,00 TL olarak tespit edildiği, ancak, belirlenen asgari aylık ücretlerin kreş ve çocuk bakımevi hizmetlerinin karşılanmasında yeterli olmadığı durumlarda, kurum ve kuruluşlar belirlenen ücretin üzerinde bedel tespit etmeye yetkili olduğu,

"Ortak Hususlar" başlıklı 7'nci maddesinde ise;

Kamu kurum ve kuruluşlarının tasarrufunda bulunan eğitim ve dinlenme tesisi, misafirhane, kreş, çocuk bakımevi, spor tesisi ve benzeri sosyal tesislerin işletme giderleri için ilgili kurum ve kuruluşların bütçelerinden herhangi bir katkıda bulunulmamasının esas olduğu, bir kurum veya kuruluşun eğitim ve dinlenme tesisi, misafirhane, kreş, çocuk bakımevi, spor tesisi ve benzeri sosyal ve destek amaçlı tesislerinden yararlandırılan; o kurum ve kuruluşun emeklisi ile o kurum ve kuruluşun personelinin veya emeklisinin eşleri, üstsoy ve altsoylarına, kurum personeli için belirlenen tarifinin uygulanacağı, diğer kurum ve kuruluşların personeli ve emeklileri ile bunların eşleri, üstsoy ve altsoylarına, kurum personeli için belirlenen tarifinin uygulanacağı, eğitim ve dinlenme tesisi, misafirhane, kreş, çocuk bakımevi, spor tesisi ve benzeri sosyal tesislerden sekizinci fıkranın (a), (b) ve (c) bentlerinde yer alanların dışında yararlandırılanlara kurum personeli için belirlenen tarifinin en az %50 fazlasının uygulanacağı, kamu kurum ve kuruluşlarınca işletilen kreş ve çocuk bakımevi gibi tesislerin sosyal tesis kapsamında olması nedeniyle, bu tesislerin giderlerine de bütçeden katkıda bulunulamayacağı,

---

dolayısıyla bunların her türlü giderleri kreş ve çocuk bakımevlerinin kendi gelirlerinden karşılanacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, İdare tarafından 2021 yılı ücret tarifesinde gündüz bakım evi ücreti olarak; Sarıyer Belediyesinde memur, kadrolu işçi, daimi işçi statüsündeki personel ve Sarbel AŞ ile Sarfit AŞ çalışanlarının çocukları için, yetkili sendikalar ile yapılacak toplu sözleşme hükümlerince uygulanacak tutarların geçerli olacağı, mevcut durumda her yıl ocak ayında Hazine ve Maliye Bakanlığının belirlediği tutarlarda ücret belirlendiği, bu tutarın 2021 yılı için 264,00 TL olduğu anlaşılmıştır. Bunların dışında kalan diğer tüm kesimler için ise (%25 kardeş indirimi yapılanlar hariç) 945,00 TL'lik ücret belirlenmiştir.

Konuya ilişkin Meclis Kararı'nda yer alan tutarlar Tebliğ ile uyumlu değildir. Tebliğ hükümleri gereği diğer kurum ve kuruluşların personeli ve emeklileri ile bunların eşleri, üstsoy ve altsoylarına, kurum personeli için belirlenen tarifenin uygulanması gerekmektedir. Ayrıca Sarbel AŞ ve Sarfit AŞ, Belediye şirketi olup Şirketlerde çalışanların Belediye personeli olarak değerlendirilmesi hatalı bir uygulamadır. Bunlara ilave olarak, İdarece işletilen çocuk gündüz bakım evlerinin sosyal tesis kapsamında olması nedeniyle, bu tesislerin giderlerine de İdare bütçesinden katkıda bulunulmaması esastır. Dolayısıyla, kreş ve çocuk bakımevlerinin her türlü giderlerinin kendi gelirlerinden karşılanması gerekirken ilgili Tebliğ Hükümlerine uyulmamıştır.

Diğer yandan, çocuk gündüz bakım evlerinden 2021 yılında toplam 1.131.813,16 TL gelir elde edildiği buna karşın personel gideri için 6.868.257,58 TL, bunun dışındaki yemek alımı, oyuncak alımı, mobilya alımı vb. ihtiyaçlar için 1.938.333,62 TL olmak üzere toplamda 8.806.591,20 TL'lik harcama yapıldığı anlaşılmıştır. Bu bağlamda, çocuk gündüz bakım evlerinin elde ettiği toplam gelir ile gider arasındaki fark olan 7.674.778,04 TL'nin tamamı İdare bütçesinden karşılanmıştır.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik koşulların gözönünde bulundurularak bulguda bahsi geçen hususlara ilişkin önlemlerin alınmaya çalışılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, İdare tarafından sosyal tesis tarifelerinin mevzuata uygun olarak belirlenmesi ve bu tesislerin giderlerine Belediye bütçesinden katkıda bulunulmaması gerekmektedir.

BULGU 32: Kalkınma Ajansı Payının Süresinde Aktarılmamasından Dolayı Gecikme Zammı Ödenmesi

İlgili kalkınma ajansına süresinde aktarılmayan kalkınma ajansı payının gecikme zamlı ödendiği görülmüştür.

5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Hizmetlerine İlişkin Kanun'un "Gelirler ve Yönetilecek Fonlar" başlıklı 19'uncu maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde; bir önceki yıl gerçekleşen bütçe gelirleri üzerinden, belediyeler için; borçlanma ve tahsisi mahiyetteki gelir kalemleri hariç tutulmak üzere yüzde bir oranında, cari yıl bütçesinden aktarılacak pay kalkınma ajansının gelirleri arasında sayılmıştır. Aynı maddenin ikinci fıkrasında ise, (Bakanlar Kurulunun) Cumhurbaşkanının belediyeler için belirlenen oranı yarısına kadar indirmeye yetkili olduğu hüküm altına alınmıştır.

Belirtilen yetki doğrultusunda; 09.09.2011 tarihli ve 28049 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 08.08.2011 tarihli ve 2011/2168 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı Eki Kararın 1'inci maddesiyle; Belediyelerin, 5449 sayılı Kanunun 19'uncu maddesi uyarınca bütçe gelirleri üzerinden kalkınma ajanslarına aktaracakları payların oranı binde beş olarak belirlenmiştir.

Ayrıca mezkûr maddenin üçüncü fıkrasına göre de söz konusu pay tutarının; Belediye tarafından haziran ayının sonuna kadar ajans hesabına aktarılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, İdarenin kalkınma ajansı paylarını zamanında aktarmamasından dolayı yüksek miktarda gecikme cezası ödemediği tespit edilmiştir. 31.12.2021 tarihi itibarıyla, 2011 yılından beri devreden gönderilmemiş paylar da dâhil olmak üzere İdarenin, İstanbul Kalkınma Ajansına göndermesi gereken pay 15.662.345,91 TL'dir. Bu tutarın 4.151.110,72 TL'si gecikme cezalarından kaynaklanmaktadır.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, nakit yetersizliği nedeniyle ilgili ödemelerin tam olarak ödenemediği, izleyen dönemlerde ödemelerin düzenli yapılmaya gayret edileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, kalkınma ajansı paylarının düzenli bir şekilde aktarımı yapılarak İdarenin bütçesinden gecikme cezası gibi alacakların ödenmesi engellenmelidir.

BULGU 33: Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Ait Katkı Payının Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığına Gönderilmemesi

Belediye tarafından emlak vergisinin %10'u nispetinde ek tahakkuk yapılarak mükelleflerden tahsil edilen taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına ait katkı payının Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığına aktarılmadığı görülmüştür.

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun "*Taşınmaz kültür varlıklarının onarımına yardım sağlanması ve katkı payı*" başlıklı 12'nci maddesinin altıncı fıkrasında; belediyelerin ve il özel idarelerinin görev alanlarında kalan kültür varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi amacıyla kullanılmak üzere 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun 8'inci ve 18'inci maddeleri uyarınca mükellef hakkında tahakkuk eden emlak vergisinin %10'u nispetinde taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına ait katkı payının tahakkuk ettirileceği ve ilgili belediyesince emlak vergisi ile birlikte tahsil edileceği hüküm altına alınmıştır.

2863 sayılı Kanun'un 12'nci maddesinin dokuzuncu fıkrasında; taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına ait katkı payı olarak tahsil olunan miktarların tahsil edildiği ayı takip eden ayın onuncu günü akşamına kadar il özel idarelerine bir bildirim ile beyan edilerek aynı süre içinde ödeneceği ve tahsil ettikleri katkı payını yukarıda belirtilen süre içinde il özel idarelerine yatırmayan belediyelerden, bu katkı paylarının 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre gecikme zammı tatbik edilerek tahsil edileceği; onuncu fıkrasında ise belediye başkanlarının, belediyelerin tahsil ettikleri paylardan il özel idarelerine ödemeleri gereken taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına ait katkı paylarının, zamanında ve tam olarak ödenmesini sağlamakla yükümlü oldukları ve ödenmeyen payların, ilgili il özel idaresinin talebi üzerine ilgili belediyenin İller Bankasından aldığı genel bütçe vergi gelirleri payından kesilerek talep eden özel idareye gönderileceği hüküm altına alınmıştır.

6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile yukarıda il özel idarelerine atfedilmiş görevlerin il özel idaresi bulunmayan illerde Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığınca yerine getirileceğine ilişkin "*Çeşitli Hükümler*" başlıklı 3'üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "*21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun 12'nci maddesi kapsamında il özel idarelerince kullanılan haklar ve yetkiler ile yürütülen görevler, il özel idaresi bulunmayan illerde Yatırım İzleme ve*

Koordinasyon Başkanlığınca kullanılır ve yürütülür (...)” hükmünün bir gereği olarak bu paylar büyükşehir olmuş illerde ilçe belediyeleri tarafından ilgili Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığına (YİKOB) aktarılacaktır.

Diğer yandan, 2863 sayılı Kanun’a dayanılarak çıkarılan 22.08.2015 tarih ve 29453 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Ait Katkı Payına Dair Yönetmelik’in 5’inci maddesinde, katkı payının tarh, tahakkuk ve tahsiline ilişkin düzenlemelere yer verilmiş, 6’ncı maddesinde de belediyelerce katkı payı olarak tahsil olunan tutarların, tahsil edildiği ayı takip eden ayın onuncu günü akşamına kadar il özel idarelerine veya yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıklarına bir bildirim ile beyan edilerek aynı süre içinde katkı payı hesabına yatırılacağı; tahsil edilen katkı payının süresi içinde yatırılmamasından belediye başkanı ve hesap işleri müdürünün birlikte sorumlu olduğu; süresi içinde katkı payı hesabına aktarılmaması veya başka amaçlarla kullanılması halinde sorumlular hakkında yasal işlem yapılacağı belirtilmiştir.

Söz konusu mevzuat hükümleri değerlendirildiğinde, belediye tarafından 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu uyarınca emlak vergisinin %10’u nispetinde mükellefler adına tahakkuk ettirilen katkı payının, tahsil edildiği ayı takip eden ayın onuncu günü akşamına kadar Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığına beyan edilmesi ve aynı süre içinde ödenmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, 2021 yılında Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığına toplam 138.500.678,42 TL tutarında taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına ait katkı payı borcunun bulunduğu, bunun 89.598.786,43 TL’lik kısmının yapılandırma kapsamında olduğu, kalan 48.901.891,99 TL’lik kısmının cari yılda gerçekleştirilen tahsilatlardan kaynaklandığı; yıl içerisinde 6.632.637,32 TL ödeme yapıldığı bunun 6.615.097,40 TL’lik kısmının yapılandırma taksiti olduğu, cari yılda tahsil edilen tutarlardan sadece 17.539,92 TL ödeme yapıldığı anlaşılmıştır. Ayrıca, 31.12.2021 itibariyle tahsil edilen 131.868.041,10 TL tutarında taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına ait katkı payının Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığına gönderilmediği, 362-Fonlar Veya Diğer Kamu İdareleri Adına Yapılan Tahsilat Hesabında bekletildiği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, nakit yetersizliği nedeniyle ilgili ödemelerin tam olarak ödenemediği, izleyen dönemlerde ödemelerin düzenli yapılmasına gayret edileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, İdarenin 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre gecikme zammına maruz kalmaması ve sorumlular hakkında yasal işlemler uygulanmaması için katkı paylarının ilgili idareye mevzuatında belirtilen sürede gönderilmesi gerekmektedir.

BULGU 34: Telekomünikasyon Altyapı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedellerinin Alınmaması

Belediyenin yetki ve sorumluluk alanı içinde kalan sabit ve mobil haberleşme altyapısı veya şebekelerinde kullanılan her türlü kablo ve benzeri gerece ilişkin geçiş hakkı ücretlerinin takip ve tahsil edilmediği görülmüştür.

5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu'nun "Tanımlar ve Kısaltmalar" başlıklı 3'üncü maddesinin (s), (ş) ve (z) fıkralarında; "Geçiş Hakkı", "Geçiş Hakkı Sağlayıcısı" ve "İşletmeci" tanımlamaları yapılmıştır.

Aynı Kanun'un 22'inci maddesinin birinci fıkrasında "Geçiş hakkının kapsamı" belirlenmiş, 25'inci maddesinde de işletmeci ile geçiş hakkı sağlayıcısının anlaşma serbestisi çerçevesinde geçiş hakkına ilişkin anlaşmalar yapabileceği düzenlenmiştir.

Geçiş hakkı ve bu hakka uygulanacak ücret tarifesine ilişkin usul ve esasların belirlenmesi amacıyla Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından 27.12.2012 tarih 28510 sayılı Resmi Gazete'de "Sabit ve Mobil Haberleşme Altyapısı veya Şebekelerinde Kullanılan Her Türlü Kablo ve Benzeri Gerecin Taşınmazlardan Geçirilmesine İlişkin Yönetmelik" yayımlanmıştır.

Yönetmelik'te işletmeci ve geçiş hakkı sağlayıcısının geçiş hakkına ilişkin anlaşmaları, belirlenen ilkeler doğrultusunda serbestçe yapabileceği, anlaşma yapmaya ve geçiş hakkına ait ücretlerin tahsiline ise geçiş hakkına konu olan taşınmazın sahibi veya taşınmaz üzerinde hak sahibi olanların yetkili olduğu ifade edilmiştir. 01.01.2014 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere geçiş hakkı ücretleri tarifesi Yönetmelik'e eklenmiş olup geçiş hakkı ücretinin Geçiş Hakkı Ücret Tarifesi'nde belirtilen fiyatları aşamayacağı ve bu fiyatların her mali yılın başında Türkiye İstatistik Kurumunca yayımlanan Üretici Fiyatları Endeksi (ÜFE) oranında artırılacağı hüküm altına alınmıştır.

Buna göre belediyeler tarafından tarifede tavan olarak belirtilen miktarlara da riayet edilmek suretiyle geçiş hakkı talep eden telekomünikasyon firmalarından tahsil edilmek üzere

---

geçiş hakkı ücreti belirlenmesi ve bu ücretlerin geçiş hakkını kullanan işletmecilerden tahsil edilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede; Belediyenin yetki ve sorumluluk alanı içinde sabit ve mobil haberleşme altyapısı veya şebekelerinde kullanılan her türlü kablo ve benzeri gerece ilişkin geçiş hakkı ücretlerine belediye gelir tarifesinde yer verilmediği ve dolayısıyla da söz konusu gelir kaleminin takip ve tahsilinin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine İdare tarafından, İstanbul Büyükşehir Belediyesi ile Sarıyer Belediyesi arasında görüşmelerin devam ettiği bundan sonraki süreçte ilgili Yönetmelik ve Ulaşım Koordinasyon Merkezi kararlarına uygun olarak uygulama yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, Belediye tarafından 2021 yılı içerisinde altyapı geçiş hakkı bedeli olarak herhangi bir tahakkuk ve tahsilatın yapılmaması belediyenin önemli bir gelirden mahrum kalmasına yol açmaktadır. İdarenin yetki ve sorumluluk alanı içinde sabit ve mobil haberleşme altyapısı veya şebekelerinde kullanılan her türlü kablo ve benzeri gerece ilişkin geçiş hakkı ücretlerine belediye gelir tarifesinde yer verilerek gerekli takip ve tahsilat yapılmalı, geçmiş yıllara ilişkin bedellerin tahsili için de hukuki süreçler işletilmelidir.

BULGU 35: Ulusal Bayram Günlerinde Çalışan İşletmelerden Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcı Alınmaması

Belediye sınırları içerisinde 2021 yılı ulusal bayram gününde faaliyet gösteren iş yerlerinin tespiti ve tatil günlerinde çalışma ruhsatı harcının tahsiline ilişkin çalışma yapılmadığı görülmüştür.

7033 sayılı Sanayinin Geliştirilmesi ve Üretimin Desteklenmesi Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun 01.07.2017 tarih ve 30111 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Kanun’un 1’inci maddesiyle 02.01.1924 tarihli ve 394 sayılı Hafta Tatili Hakkında Kanun yürürlükten kaldırılmış, bunun yanında aynı Kanun’un 12’nci maddesiyle de, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nun 58’inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Hafta tatili ve ulusal” ibaresi “Ulusal” şeklinde değiştirilmiştir. Madde metni değişiklik yapılmadan önce “*Hafta tatili ulusal bayram günlerinde çalışmalarını belediyelerce izne bağlı işyerlerine ruhsat verilmesi, Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcına tabidir.*” şeklinde iken bahse konu değişiklikle birlikte

---

hafta tatili ibaresi metinden çıkarılmış ve “*Ulusal bayram günlerinde çalışmalarını belediyelerce izne bağlı işyerlerine ruhsat verilmesi, Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcına tabidir.*” şeklinde düzenlenmiştir.

2429 sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanun’un 1’nci maddesine göre, 29 Ekim günü, Ulusal Bayramdır. Bayram 28 Ekim günü saat 13.00’ten itibaren başlar ve 29 Ekim günü devam eder.

Bahsi geçen yasal düzenlemelere göre iş yerlerince hafta tatili ve genel tatil günlerinde çalışılması durumunda Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcına tabi olunmayacak, ulusal bayram günlerinde faaliyet gösterildiğinde ise söz konusu harca tabi olunmaya devam edilecektir.

Yapılan incelemede, Belediye sınırları içerisinde ulusal bayram olan Cumhuriyet Bayramında çalışan iş yerlerinin tespitine ve bu iş yerlerinin ruhsatlandırılmasına yönelik işlemlerin yapılmadığı ve buna bağlı olarak tatil günlerinde çalışma ruhsatı harcının takip ve tahsil edilmediği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, ulusal bayram günlerinde çalışma ruhsatı düzenlenebilmesi amacıyla Belediye Meclisine sunulmak üzere başkanlık oluru ve ulusal bayram günlerinde çalışma ruhsatı harç teklifi hazırlandığı, 2022 yılı ve sonraki yıllar için ulusal bayram günlerinde çalışma ruhsatı düzenlemesi uygulaması başlatıldığı ifade edilmiştir. Ancak, 2021 yılında Cumhuriyet Bayramında ruhsatsız çalışma yapan iş yerlerinin tespitine ilişkin saha çalışması yapılmadığı anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak, tatil günlerinde çalışma ruhsatı harcının mükellefi olup Cumhuriyet Bayramında çalışan iş yerlerinin tespitinin yapılarak bu harcın takip ve tahsilinin sağlanması gerekmektedir.

BULGU 36: Sosyal Denge Sözleşmesinde Sosyal Denge Tazminatı Ödenmesinin Dışında Başka Konulara İlişkin Düzenlemelerin Yer Alması

İdare ile TİM-BEL-SEN arasında akdedilen sosyal denge sözleşmesinde, mevzuatında yer almayan iş sağlığı, belediye organlarına gözlemci olarak katılma, sosyal faaliyet, belediye imkânlarından yararlanma vb. gibi konularda düzenlemeler yapıldığı görülmüştür.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın 128’inci maddesinin ikinci fıkrasında; memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve

---

yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işlerinin kanunla düzenleneceği, ancak, mali ve sosyal haklara ilişkin toplu sözleşme hükümlerinin saklı olduğu hüküm altına alınmıştır. Buna göre kamu görevlilerinin mali haklarına ilişkin düzenlemeler toplu sözleşme hükümleri saklı kalmak üzere, ancak kanunla yapılabilir. Başka bir deyişle; toplu sözleşmede düzenlenmeyen bir hususta, ancak kanunda belirtilen düzenlemeler yasal dayanak teşkil edecektir.

Bu bağlamda, 4688 sayılı Kanun uyarınca imzalanan 2020 ve 2021 yıllarını kapsayan Toplu Sözleşme'nin "Genel Hükümler" başlıklı birinci kısmının 1'inci maddesinin ikinci fıkrasında da; "*Bu Kararda düzenlenmeyen mali ve sosyal haklar hakkında ilgili mevzuat hükümlerinin uygulamasına devam olunur.*" denilmektedir. Dolayısıyla sosyal denge sözleşmelerinde Toplu Sözleşme hükümlerinde yer almayan bir mali hakkın kamu görevlilerine ödenebilmesi için ancak 4688 sayılı Kanun hükümlerinde cevaz verilmiş olması gerekmektedir.

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'nun 32'nci maddesine göre; 27.6.1989 tarihli ve 375 sayılı KHK'nin Ek 15'inci maddesi hükümleri çerçevesinde sosyal denge tazminatının ödenmesine belediyelerde belediye başkanının teklifi üzerine belediye meclisince, il özel idaresinde valinin teklifi üzerine il genel meclisince karar verilmesi halinde, sözleşme döneminde verilecek sosyal denge tazminatı tutarını belirlemek üzere ilgili mahalli idarede en çok üyeye sahip sendikanın genel başkanı veya sendika yönetim kurulu tarafından yetkilendirilecek bir temsilcisi ile belediyelerde belediye başkanı, il özel idaresinde vali arasında, Toplu Sözleşme sürecinin tamamlanmasını izleyen üç ay içerisinde sözleşme yapılabilecektir.

375 sayılı KHK'nin Ek 15'inci maddesinde ise; sosyal denge tazminatının ödenebilecek aylık tutarının, 4688 sayılı Kanun'a göre yapılan Toplu Sözleşme'de belirlenen tavan tutarı geçmemek üzere ilgili belediye ve il özel idaresi ile ilgili belediye ve il özel idaresinde en çok üyeye sahip kamu görevlileri sendikası arasında yapılabilecek sözleşmeyle belirleneceği belirtilmiştir.

4688 sayılı Kanun uyarınca imzalanan Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2020 ve 2021 Yıllarını Kapsayan 5. Dönem Toplu Sözleşme'nin Yerel Yönetim Hizmet Koluna İlişkin Toplu Sözleşme bölümünün "Sosyal denge tazminatı" başlıklı 1'inci maddesinin birinci fıkrasında ise;

“Belediyeler ve bağlı kuruluşları ile il özel idarelerinin kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlilerine, 4688 sayılı Kanununun 32 nci maddesinde yer alan usul ve esaslar çerçevesinde ödenebilecek sosyal denge tazminatı aylık tavan tutarı en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dahil) %100’üdür. Sosyal denge tazminatının verilmesi yönünde yapılabilecek sözleşmelerde, tavan tutarı aşmamak kaydıyla ödenebilecek tazminatın aylık tutarı, görev yapılan birim ve iş hacmi, görevin önem ve güçlüğü, görev yerinin özelliği, çalışma süresi, kadro veya görev unvanı ile derecesi gibi kriterlere göre farklı olarak belirlenebilir.” denilmektedir.

Yukarıda belirtilen yasal düzenlemeden de görüleceği üzere, sosyal denge sözleşmesinde sadece; görev yapılan birim ve iş hacmi, görevin önem ve güçlüğü, görev yerinin özelliği, çalışma süresi, kadro veya görev unvanı ile derecesi gibi kriterlere göre tavan tutarı aşmamak kaydıyla ödenebilecek tazminatın aylık tutarı düzenlenebilecektir. Sosyal denge sözleşmelerine, sözleşmenin adı farklı dahi olsa, farklı ödemelere ve hususlara ilişkin hükümler konulması mevzuatına açıkça aykırı olacaktır.

İdarenin sosyal denge sözleşmesinin incelenmesi neticesinde; İdare ile TÜM-BEL-SEN arasında akdedilen sosyal denge tazminatı konulu toplu iş sözleşmesinde, “İş Sağlığı, Güvenliği ve İş Güvencesi”, “Belediyenin Sosyal Faaliyet ve İmkânlarından Yararlanma” ve “Çalışanın Eğitim ve Kültür Hakkı” konularında mevzuatına aykırı hususların yer aldığı tespit edilmiştir. Şöyle ki:

Belediye ile TÜM-BEL-SEN arasında akdedilen ve 01.01.2020-31.12.2021 döneminde geçerli olan Toplu İş Sözleşmesi’nin;

“Belediyenin Sosyal Faaliyet ve İmkânlarından Yararlanma” başlıklı 18’inci maddesinde;

“a) Belediyenin mülkiyeti ve kendi varlıkları üzerinde kurulu olup, belediye ya da özel kurumlarca işletilen etüt, spor, kültür vb tesislerden; çalışanlar, eş ve çocukları ücretsiz yararlanır...”

“İş Sağlığı, Güvenliği ve İş Güvencesi” başlıklı 20’nci maddesinde;

“a) Yılda bir kez çalışanlara tam teşekküllü genel sağlık taraması yapılması, bulguların olumsuz çıkması halinde daha ileri tetkiklerin yapılması işverence sağlanır...”

“Çalışanın Eğitim ve Kültür Hakkı” başlıklı 21’inci maddesinde;

“d)İşveren çalışanlarına sendikanın talebi doğrultusunda her yıl tiyatro ve müzik etkinlikleri düzenler”.

Denilmektedir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, Toplu İş Sözleşmesinin; “Belediyenin Sosyal Faaliyet ve İmkânlarından Yararlanma” başlıklı 18’inci maddesinin (a) bendinin, “İş Sağlığı ve İş Güvencesi” başlıklı 20’inci maddesinin (a) bendinin ve “Çalışanın Eğitim ve Kültür Hakkı” başlıklı 21’inci maddesinin (d) bendinin tekrar gözden geçirilerek gerekli önlemlerin alınacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, belediye başkanı ile yetkili sendika temsilcisi arasında imzalanan sosyal denge sözleşmesinde yer alan tazminat dışındaki düzenlemeler söz konusu mevzuata aykırıdır. Bu nedenle, sosyal denge sözleşmelerinde, sosyal denge tazminatı dışındaki hususların düzenlenmemesi gerekmektedir.

BULGU 37: Genel Bütçeye Aktarılması Gereken 2018 Yılı ve Öncesine Ait Asgari Ücret Destek Primlerinin Aktarımı Yapılmayarak İdarenin Emanet Hesaplarında Tutulmaya Devam Edilmesi

2018 yılı ve öncesine ait asgari ücret destek primi tutarlarının genel bütçeye aktarılmadığı ve emanet hesaplarında tutulduğu görülmüştür.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu Geçici 68’inci maddesinde;

“(1) Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında haklarında uzun vadeli sigorta kolları hükümleri uygulanan sigortalıları çalıştıran işverenlerce;

a) 2015 yılının aynı ayına ilişkin Kuruma verilen aylık prim ve hizmet belgelerinde prime esas günlük kazancı 85 TL ve altında bildirilen sigortalıların toplam prim ödeme gün sayısını geçmemek üzere, 2016 yılında cari aya ilişkin verilen aylık prim ve hizmet belgelerinde veya muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinde bildirilen sigortalılara ilişkin toplam prim ödeme gün sayısının,

b) 2016 yılı içinde ilk defa bu Kanun kapsamına alınan işyerlerinden bildirilen sigortalılara ilişkin toplam prim ödeme gün sayısının,

---

2016 yılı Ocak ila Aralık ayları/dönemleri için günlük 3,33 TL ile çarpımı sonucu bulunacak tutar, bu işverenlerin Kuruma ödeyecekleri sigorta primlerinden mahsup edilir ve bu tutar Hazinece karşılanır.

...

(10) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığının görüşleri alınmak suretiyle Kurum tarafından belirlenir.” hükmü yer almaktadır.

5510 sayılı Kanun’un geçici 68’inci maddesinin son fıkrasında, bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasların ilgili idarelerin görüşleri alınmak suretiyle Kurum (Sosyal Güvenlik Kurumu) tarafından belirleneceği ifade edilmiştir.

Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığınca yayımlanan 10.02.2016 tarihli ve 2016-4 Numaralı Genelge’nin “İhale Makamlarınca Destekten Yararlanan İşverenlerin Hakedişlerinden Yapılacak Kesintilere İlişkin Usul ve Esaslar” başlıklı 6’ncı maddesinde;

“(…)

Yukarıda belirtilen idarelerden iş alan işverenlere en son aya ait hakedişin ödenmesinde; hakediş/hakedişlerden kesilemeyen asgari ücret destek tutarları önceki aylarda gerçekleşen destek tutarları dikkate alınarak emanet hesaplarına alınır. En son aya ait hakediş tutarının, asgari ücret destek tutarlarını karşılamayacağı anlaşılmaması halinde bir önceki hakedişten de bu maksatla yeteri kadar kesinti yapılarak emanet hesaplarına alınır.

Hakedişten kesilen tutarlar veya emanete alınan tutarlar, Sosyal Güvenlik Kurumunun "İdarelerce e-borç sorgulama" ekranından görüntülenerek destek tutarının kesinleşmesinden sonra genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere illerde muhasebe müdürlüklerinin ilçelerde ise mal müdürlüklerinin banka hesaplarına aktarılır. Emanete alınan tutarlar yararlanılan asgari ücret destek tutarlarından fazla ise bu tutarlar idarelerce işverenlerin varsa borçlarına mahsup edilir. Borcunun bulunmadığının anlaşılması durumunda ise işverenlere iade edilir.” denilmektedir. Genelge’de zikredilen idareler ise, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 2’nci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) , (c) ve (d) benlerinde sayılan kamu idareleri olup belediyeler de kapsama dâhildir.

Asgari ücret destek primi uygulaması, 5510 sayılı Kanun’a eklenen Geçici 71’inci madde ile 2017 yılında, Geçici 75’inci madde ile de 2018 yılında devam etmiş, ayrıca Sosyal

---

Güvenlik Kurumu; 5510 sayılı Kanun'un Geçici 71 ve Geçici 75 maddeleri uyarınca sırasıyla 2017 yılında 2017/9 ve 2018 yılında 2018/20 sayılı Genelgeleri yayımlamıştır. 2017 ve 2018 yıllarındaki yasal düzenlemeler de 2016 yılında olduğu gibidir.

Söz konusu mevzuat hükümlerine göre, yüklenicinin hakedişinden kesilen asgari ücret destek primleri emanet hesaplarına alınacak ve sonrasında genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere illerde muhasebe müdürlükleri, ilçelerde ise mal müdürlüklerinin banka hesaplarına aktarılacaktır.

Yapılan incelemede, mal müdürlüğüne gönderilmeyerek Belediyenin emanet hesaplarında tutulan asgari ücret destek primi tutarının uygulamanın başladığı 2016 yılında 572.616,95 TL, 2017 yılında 532.986,33 TL, 2018 yılında ise 132.507,50 TL olmak üzere toplam 1.238.110,78 TL olduğu ve bu tutarların genel bütçeye aktarılmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, nakit dengesi göz önünde bulundurularak ödeme yapılmaya çalışılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, Belediyenin emanet hesaplarında tutulan 2018 yılı ve öncesine ilişkin asgari ücret destek primlerinin genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere ilgili mal müdürlüğüne gönderilmesi gerekmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK 1: ÖNCEKİ YIL/YILLAR SAYIŞTAY DENETİM RAPORUNA İLİŞKİN İZLEME FORMU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
İdare Taşınmazlarının Kiralama İhalesi Yapılmaksızın Kullanılması ve Ecrimisilin Olağan Bir Taşınmaz Yönetim Şekline Dönüştürülmesi	2019	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus 2021 yılında da tespit edilmiş olup Sayıştay Denetim Raporunun Diğer Bulgular kısmında, “Ecrimisilin Olağan Bir Taşınmaz Yönetim Şekline Dönüştürülmesi ve Ecrimisil Tahsilat Oranının Düşük Seviyede Olması” başlığı ile 6 numaralı bulgu olarak düzenlenmiştir.
Telekomünikasyon Altyapı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedellerinin Belirlenmemesi	2019	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus 2021 yılında da tespit edilmiş olup Sayıştay Denetim

Nedeniyle Herhangi Bir Tahsilatın Yapılamaması			Raporunun Diğer Bulgular kısmında, “Telekomünikasyon Altyapı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedellerinin Alınmaması” başlığı ile 34 numaralı bulgu olarak düzenlenmiştir.
Büyükşehir Belediyesi Tarafından İdareye Aktarılması Gereken Kazı Bedellerinin Takip Edilmemesi	2019	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus 2021 yılında da tespit edilmiş olup Sayıştay Denetim Raporunun Diğer Bulgular kısmında, “Kazı Bedellerine İlişkin Büyükşehir Belediyesi Tarafından İdareye Aktarılması Gereken Tutarların Tahsil Edilmemesi” başlığı ile 13 numaralı bulgu olarak düzenlenmiştir.

Mevzuatında Öngörülen Oranda Engelli Personel Çalıştırılmaması	2019	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus 2021 yılında da tespit edilmiş olup Sayıştay Denetim Raporunun Diğer Bulgular kısmında 21 numaralı bulgu olarak düzenlenmiştir.
İşçilere Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullanılmaması	2019	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus 2021 yılında da tespit edilmiş olup Sayıştay Denetim Raporunun Diğer Bulgular kısmında, “İşçilerin Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullanılmaması” başlığı ile 19 numaralı bulgu olarak düzenlenmiştir.
Sosyal Denge Sözleşmesine Mevzuatında Belirtilenin Dışındaki Konularla İlgili Hükümlerin Konulması	2019	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus 2021 yılında da tespit edilmiş olup Sayıştay Denetim

			Raporunun Diğer Bulgular kısmında, “Sosyal Denge Sözleşmesinde Sosyal Denge Tazminatı Ödenmesinin Dışında Başka Konulara İlişkin Düzenlemelerin Yer Alması” 36 numaralı bulgu olarak düzenlenmiştir.
Tek İhale İçinde Yer Alabilecek İaşe, Tekne Kiralaması ve Organizasyon Alımlarının Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılabilmesi İçin Gruplara Bölünmesi ve Bazı Alımlarda Yeterli Teklifin Alınmaması	2019	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus 2021 yılında da tespit edilmiş olup Sayıştay Denetim Raporunun Diğer Bulgular kısmında, “Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılan Alımlarda Mevzuata Aykırılıklar Bulunması” başlığı ile 28 numaralı bulgu olarak düzenlenmiştir.

Sayıştay İlamlarının İnfaz Edilmemesi	2019	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus 2021 yılında da tespit edilmiş olup Sayıştay Denetim Raporunun Diğer Bulgular kısmında 29 numaralı bulgu olarak düzenlenmiştir.
Banka Kartlarından Yapılan Tahsilatların İdarenin Hesaplarına Ertesi Gün Yatırılmaması	2019	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus 2021 yılında da tespit edilmiş olup Sayıştay Denetim Raporunun Diğer Bulgular kısmında, “Banka Kartları ve Kredi Kartları ile Yapılan Tahsilatların İdarenin Kamu Sermayeli Banka Hesaplarına Mevzuatta Belirlenen Sürelerde Aktarılmaması” başlığı ile 16 numaralı bulgu olarak düzenlenmiştir.

Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Katkı Payının Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığına Gönderilmemesi	2019	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus 2021 yılında da tespit edilmiş olup Sayıştay Denetim Raporunun Diğer Bulgular kısmında, “Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Ait Katkı Payının Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığına Gönderilmemesi” başlığı ile 33 numaralı bulgu olarak düzenlenmiştir.
Bütçe Emanetleri Hesabında Kayıtlı Tutarların Muhasebe Kayıtlarına Alındığı Sıraya Göre Ödenmemesi	2019	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus 2021 yılında da tespit edilmiş olup Sayıştay Denetim Raporunun Diğer Bulgular kısmında 24 numaralı bulgu olarak düzenlenmiştir.

Kamu Kurum ve Kuruluşu Niteliğinde Olmadığı Halde Elektrik Dağıtım Şirketine Taşınmaz Tahsisi Yapılması	2019	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus 2021 yılında da tespit edilmiş olup Sayıştay Denetim Raporunun Diğer Bulgular kısmında, “Taşınmaz Tahsisi Açısından Kamu Kurum ve Kuruluşu Niteliğinde Olmayan Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketine Taşınmaz Tahsisi Yapılması” başlığı ile 3 numaralı bulgu olarak düzenlenmiştir.
İdarenin Mülkiyetinde, Yönetiminde veya Kullanımındaki Taşınmazların Envanter Çalışmalarının Tamamlanmaması ve Buna Bağlı Olarak Muhasebe Bilgilerinin Güncellenmemesi	2019	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus 2021 yılında da tespit edilmiş olup Sayıştay Denetim Raporunun Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular kısmında 1 numaralı bulgu olarak düzenlenmiştir.

Gelirlerden Alacaklar Hesap Gruplarının Gelir Servisindeki Kayıtlı Tahakkuk Tutarları ile Mali Tablolardaki Tahakkuk Tutarlarının Uyumlu Olmaması	2019	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus 2021 yılında da tespit edilmiş olup Sayıştay Denetim Raporunun Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular kısmında 7 numaralı bulgu olarak düzenlenmiştir.
İdarece Satılan Arsaların Muhasebe Çıkışlarının Kayıtlı Değeri Üzerinden Yapılması Gerekirken Satış Değeri Üzerinden Yapılması	2019	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus 2021 yılında da tespit edilmiş olup Sayıştay Denetim Raporunun Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular kısmında 5 numaralı bulgu olarak düzenlenmiştir.